

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C 7

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 471 P

Poznań, piątek dnia 13 października 1933

Rok XXVIII

Poznań, 12 października.

W interesie publicznym

Nikt nas nie posądzi o to, że zamierzamy wznawiać sprawę strajków w Poznańskiej Kolei Elektrycznej. Strajki te zwalczyliśmy właśnie jako objawy fermentów społecznych, wywołanych przez zakulisowe intrygi polityczne, a nawet osobiste, i nie pragniemy niczego więcej, jak tego, by wśród pracowników tramwajowych na stałe zapanał spokój, równowaga oraz zrozumienie dobra publicznego, jako też swojego własnego. Na tym gruncie stojąc zdecydowanie, nie możemy jednak zapomnieć o faktach, o których opinii publicznej zapomnieć nie wolno ze stanowiska ogólnego — właśnie w interesie ładu i porządku społecznego.

W toku ostatniego strajku w P. K. E. młodzi strajkowi nie tylko grozili pracownikom spokojnym terorem, ale w kilku wypadkach doszło wręcz do wykonania teroru, a mianowicie do bicia pałkami gumowymi itp. „Czynów” takich dopuścili się wobec kolegów swych pp. Nowodworski i Kęsy, i to wobec pp. Molaty, Jacka i Balbierza. O p. Nowodworskim pisaliśmy publicznie, o „działalności” p. Kęsego został zawiadomiony komisarjat VIII policji państwowej z prośbą o interwencję, której komisarjat jednak odmówił.

Wobec tego zapytujemy odnośnie władze, czy w sprawie tych aktów teroru zostało wdrożone śledztwo, czy przesłuchano ofiary aktów teroru, i jakie będą tej sprawy konsekwencje karne.

Przy tej sposobności ponawiamy pytanie swe, czy było śledztwo w sprawie bestjańskiego pobicia przy zeszłych wyborach, i to bez żadnej przyczyny, śp. Rączkowskiego, wiceprezesa poznańskiego okręgu „Sokoła”, przez bojówkę, rozlepiającą z ramienia „sanacyjnego” obozu afisze B. B. W. R. w śródmieściu, a szczególnie przy ul. Seweryna Mielżyńskiego. Jak wiadomo, wskutek obicia tego śp. Rączkowski tak zapadł na zdrowiu, że w niedługim czasie zmarł. Kilkakrotnie już pytanie to stawialiśmy, ale nie otrzymaliśmy do tej pory odpowiedzi, więc powtarzamy je w interesie publicznym.

A teraz zwracamy się z zapytaniem pod innym adresem i w innej sprawie, a mianowicie pod adresem prasy „sanacyjnej”, względnie odnośnych jej organów, w sprawie nie fizycznego maltretowania pałkami, lecz moralnej krzywdzie czci ludzkiej. Głos oddajemy przede wszystkim pelplińskiemu „Pielgrzymowi”, organowi patriotycznego duchowieństwa pomorskiego, który pisze:

„Obóz „sanacyjny”, a przede wszystkim jego prasa na Pomorzu z „Dniem Pomorskim” na czele, oraz „Ilustrowany Kurjer Codzienny” z Krakowa urządziła niebawale orgie propagandowe, żeby nieomal gwałtem społeczeństwu wmówić, iż redaktorzy Ciesielski i Gwizdański są istotnie przemytnikami, współdziałającymi w tak

Kapitulacja polityki francuskiej?

„Journal des Debats” o instrukcjach, uchwalonych dla delegacji francuskiej w sprawach rozbrojeniowych i o błędach polityki gabinetu Daladiera

Paryż (PAT). „Journal des Debats” omawiając posiedzenie gabinetu francuskiego, twierdzi, że ustalono wprawdzie instrukcje dla delegacji w Genewie, ale Francuzi nie zaaprobują tego postępowania gabinetu, dopóki nie dowiedzą się napewno, jaka jest treść instrukcji.

„W całej tej sprawie widać — stwierdza „Journal des Debats” — niezmiernie podejrzaną objawy niebezpiecznych przemilczeń. Obowiązkiem naszym jest powiedzieć, że wszystko wskazuje, iż za kulisami przygotowuje się skandaliczna, niebezpieczna kapitulacja polityki francuskiej.”

Dziennik podkreśla dalej, że Francja popelniała obecnie następujące błędy:

1) Paul Boncour wygłosił w Genewie mowę, z której wynika, że międzynarodowi politycy zażądają od Francji ustępstw na rzecz Niemiec.

2) Premier Daladier w Vichy zaznaczył, że Francja nie ustąpi już w niczym, ale równocześnie narzucono jej nowe ofiary, potrzebne dla ocalenia konferencji genewskiej, gdzie opracowuje się nowy projekt natychmiastowego zmniejszenia armii francuskiej dla zadowolenia Rzeszy.

3) MacDonald i Henderson przy pomocy zręcznych manewrów starają się zmusić opinię publiczną Francji do przyjęcia gorzkiej nowiny, dotyczącej jej armii. Antyhitlerizm angielski będzie służył do uspokojenia Francji, której rząd chwali się, że ma za sobą Anglię w chwili, gdy MacDonald postarł się dla Hitlera o umniejszenie armii francuskiej.

„miłem” dla narodowca żydowskim towarzystwie.

„Gazety więc „sanacyjne” umieszczały kilkulamowe artykuły wraz z fotografiami „redaktorów przemytników”, szarpiąc przez kilka miesięcy w iście szatański sposób część narodowych redaktorów, którzy, siedząc w więzieniu, nie mogli swego honoru bronić.

„Najpodlej jednak postąpiły sobie „Il. Kurjer Codzienny” i „Detektyw” z iście żydowskim tupetem donosząc, że redaktorom naszym dowiedziono udział w bandzie przemytniczej. Mianowicie w „I. K. C.” z dn. 20 października 1932 roku między innymi czytamy: „Niemiec, Żyd i dwaj endecy redaktorzy aresztowani za przemytnictwo”. A pod fotografiami czytamy tego rodzaju podpis: „Oto aresztowani ostatnio członkowie bandy przemytniczej Sala: Waclaw Ciesielski, redaktor „Gońca Pomorskiego”, organu endecji w Tczewie, Franciszek Gwizdański, redaktor organu endecji „Pielgrzym” w Pelplinie, dwaj czołowi działacze „Obwiewola” na Pomorzu, którym dowiedziono udział w bandzie przemytniczej, oraz ich pomocnicy: Niemiec Gerhard Bonus i Żyd Weisberg. Cała ta czwórka wraz z Danielem Bachrachem i innymi członkami bandy osadzona została na Pawiaku.”

„Gazety te z wyżej wymienionymi zarzutami o „dowiedzeniu przemytnictwa” rozwożono specjalnym samocho-

4) Baldwin wygłasza mowę, w której stwierdza zobowiązania, przyjęte w Locarno, ale równocześnie MacDonald oświadcza, że Anglija nie zamierza zgodzić się na sankcje, związane z kontrolą przyszłej konwencji rozbrojeniowej.

5) Po mowie w Vichy „Populaire” oczekuje wzmocnienia polityki karte-

lowej obecnego rządu, polityki, której pierwszym etapem jest zmniejszenie armii.

„Chodzi obecnie o to — kończy dziennik — czy premier Daladier ma zamiar wyznać wszystko, czy też znużony tem, co mu narzuciły partje, grupy i komitety, zechce odejść.”

Ujęcie sprawcy mordów w Krakowie

Kraków. (PAT.) Wysłki policji krakowskiej, śledzącej sprawców ohydnych morderstw na osobie listonosza Przebindy i małżonków Süskindów, uwięzione zostały dziś sukcesem.

Oto delegowany przez policję krakowską komendant brygady policji

Balicki aresztował dziś rano o godz. 5 w jednym z nocnych lokali w Katowicach sprawcę mordu Jana Maliszka.

Przy sprawcy mordu znaleziono część skradzionej gotówki. Aresztowanie współniczki zbrodni, Maliszowej, jest kwestią godzin.

Wyrok w procesie o zajścia żywieckie

Warszawa (Tel. wł.). Dziś z rana zapadł w Krakowie w sądzie apelacyjnym wyrok w sprawie zajść żywieckich. Trybunał zatwierdził wyrok pierwszej instancji w Wadowicach co do 24 oskarżonych, a 7 oskarżonym obniżył częściowo karę, m. in. głów-

nemu oskarżonemu, prof. Ferensowi, z 3 lat na 2 i pół roku więzienia.

Obrońca prosił sąd o wypuszczenie na wolność 4 oskarżonych, którzy przebywają w więzieniu, ale decyzję w tej sprawie trybunał wyda dopiero na piśmie. (w)

Orkan na wybrzeżach Danji i Szwecji

Berlin (Tel. wł.) Nad stołicą Danji przeszła ubiegłej nocy silna wichura jesienna, która wyrządziła duże szkody.

W pobliżu Thisted zerwany został przez fale morskie pomost 150 metrów

długości, na którym w danej chwili znajdowało się 13 osób. Fale porwały ów pomost na morze, gdzie go rozewały na dwie części. Po kilku godzinach wyrzuciły jedną połowę w pobliżu wybrzeża w okolicy Handuengen.

Pięć osób udało się uratować, podczas gdy szóstą utonąła. Druga połowa pomostu wyrzucona została po kilku godzinach w pobliżu lądu. Wszystkie siedem osób udało się uratować.

W czasie wichury temperatura wzrosła do 20 stopni.

Również i z innych okolic Danji donoszą o śmiertelnych wypadkach z powodu huraganu.

Berlin (Tel. wł.) Wybrzeża Szwecji nawiedził ubiegłej nocy silny orkan, który wyrządził wielkie szkody.

W Boguslaen wyrzucony został na mieliznę statek fiński.

W zatoce Oere zatонуły dwie łodzie, przyczem zginęło 6 osób.

Odłot 32 płatowców

Warszawa. (PAT.) Dziś o godzinie 8.30 z lotniska na Okęciu wystartowało na zlot płatowców do Lwowa 32 samolotów myśliwskich konstrukcji P. Z. L., pod dowództwem szefa dep. aeronautyki w min. spraw wojsk. pułk Rayskiego. Ze Lwowa eskadra polska wystartuje do Rumunii celem rewizytowania lotnictwa rumuńskiego. Termin startu w zależności od warunków atmosferycznych ustalony będzie we Lwowie.

dem reklamowym po Pomorzu, rozrzucając je w dziesiątkach tysięcy po miastach i wioskach pomorskich.

„Przez 11 miesięcy ciążył ten potworny zarzut na naszych redaktorach. Dopiero po upływie tak długiego czasu sędzia śledczy p. Grabowski ostatecznie umorzył sprawę przeciwko redaktorom Ciesielskiemu i Gwizdańskiemu. Pisma jednak „sanacyjne” milczą jak ten „sfinks egipski”. Nie poczuwają się do obowiązku moralnego, żeby odwołać te straszne zarzuty i chociaż częściowo naprawić tę wielką krzywdę, wyrządzoną redaktorom naszym. Nawet już zarząd główny syndykatu dziennikarzy Rzeczypospolitej Polski wysłał kilka miesięcy temu do redakcji „I. K. C.” pismo z żądaniem odwołania oszczerstw, rzucanych na red. Ciesielskiego i Gwizdańskiego. Jednak „Ilustrowany Kurjer Codz.” milczy, jakby nabrał wody do ust, lub jakby odwołania zredagować nie potrafił. To samo czynią inne pisma „sanacyjne”.

Tyle „Pielgrzym”. Więc pytamy: co sami o sobie sądzą autorowie tych praktyk niecznych, niegodnych szanujących się dziennikarzy? Bo zdrowej opinii publicznej pytać nie potrzebujemy; ona wie, jak ocenić ten, wprawdzie nie fizyczny, ale moralny bandytyzm polityczny.

Niepokojące nastroje

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Paryż, 11 października.

Obrady kongresu radykalnego były niezmiernie szare. Przyczyniła się do tego niezawodnie nieobecność p. Herriota, a także i sytuacja ogólna, nakazująca radykałom dużą ostrożność. Dlatego też ani kilkudniowe debaty, ani deklaracja generalna nie przyniosły nic nowego. W tej ostatniej jednak na uwagę zasługuje jeden fakt: stronnictwo radykalne oświadcza, iż pozostanie wierne koncepcji kartelu, że stoi na straży sojuszu sił lewicowych, a natomiast odrzuca współpracę z innymi partiami.

To „credo” integralnego „karteliżmu” oznacza zatem dalszą zakulisową ingerencję socjalizmu w przyszły bieg spraw państwowych. Pytanie zresztą, czy projekty, z jakimi nosi się rząd w sprawie rozbrojenia, nie zostały właśnie powzięte pod wpływami p. Bluma i S-ki.

Mowa p. Daladier uważana jest naturalnie za wstęp do prac parlamentarnych, mających się rozpocząć za dni kilka. Dwa w niej przedewszystkiem problemy wybijają się na czoło, a mianowicie finanse i obrona narodowa. Obydwa potraktował p. Daladier w sposób energiczny. Niestety jednak opinia tujejsza zaczyna zdawać sobie coraz lepiej sprawę, iż energia słowa nie odpowiada niekiedy energii czynów...

Premier Daladier kategorięcznie oświadczył, iż ponieważ za dni kilka zbierają się izby, więc w przyszłym tygodniu kwestja odbudowy skarbowości będzie uregulowana według planu obecnego rządu, lub też kraj będzie miał nowy gabinet. Jakie jednak są owe projekty? Tajemnica. W jaki sposób zostanie przeprowadzona równowaga budżetowa? Niewiadomo, a przecież p. Daladier dorzucił wyraźnie, iż obrona narodowa jest od owej równowagi nieodłączna.

Ale i pod tym względem panuje niepewność, dowodząca, iż rewelacje Pertinaxa co do projektów rządowych nie są zupełnie wysrane z pałka. Premier Daladier zapewnia bowiem, że Francja nie zgodzi się na zmniejszenie swych sił zbrojnych, ale potem dowiadujemy się, iż właściwie gotowa jest to uczynić pod warunkiem wprowadzenia kontroli międzynarodowej i ustanowienia „okresu próbnego”, a to na mocy układu międzynarodowego „szczegoiego i lojalnego”, którego wykonanie winno być „rzeczywiście zagwarantowane”.

Premier Daladier na wstępie swojej przemowy podkreślił, iż należy najpierw jasno zdać sobie sprawę z sytuacji, a następnie działać z energią. Ale, mając dzisiaj przed sobą Niemcy Hitlera, ich poczyny, ich manifestacje, ich młodzień, o której sam p. Daladier powiedział, iż jest przygotowana do walki, jakże można ufać, iż nowy układ będzie „szczyry i lojalny”? Wątpliwość ta w niektórych kołach narodowych wyrażana jest w sposób bardziej dobitny, a mianowicie, że obecny rząd nad dotychczasowe przyniósł Francji przekłada właśnie — układy i że ustępstwa, które mają być poczynione w Genewie z uszczerbkiem dla armji francuskiej, są spowodowane koniecznością liczenia się z tutejszymi socjalistami, a z drugiej strony obawa, by nie zrzucano na Francję odpowiedzialności za niedojście do skutku konferencji rozbrojeniowej.

Wobec panujących nastrojów mowa premjera Daladiera — jakkolwiek środowiska narodowe dotąd udzielały mu dużo „kredytu” patriotycznego — nie uspokoiła nikogo. Zresztą i w lewicowych kołach wystąpiło z komentarzami niezmiernie charakterystycznymi. I tak nowy dziennik młodych radykałów „Notre Temps” pisze, iż w Vichy premier Daladier sprzecyżował oficjalnie ważny punkt, a mianowicie, że jeżeli redukcja materiału wojennego zostaje podporządkowana wypróbowaniu skuteczności kontroli, to natomiast przemiana armji dokonałaby się „podczas” owego okresu kontroli, w tempie i pod warunkami, które pozostają do określenia. Dziennik dorzuca: plan to uchwały, ale rozsądny! Inaczej mówiąc, redukcja sił zbrojnych Francji rozpoczęłaby się przed „okresem próbnym”, mającym trwać najpierw lat 5, podczas, kiedy teraz nawet 4 lata są zakwestjonowane (p. Henderson mówi o dwóch nawet!).

Pertinax potwierdza z Genewy raz jeszcze swe pierwsze rewelacje, oświadcza bez ogródek, iż „polityka zagraniczna francuska, określona przez p. Daladier, to polityka Sadowy, zaostrzona na et zniszczeniem armji francuskiej”. Jakże się to stało, zapytuje on,

że Wyższa Rada Obrony Narodowej nie została zwołana, by zaaprobować tę zmianę frontu? Wybitny publicysta idzie jeszcze dalej i oświadcza, że przewiduje możliwość zerwania przemyrza Francji z Polską i państwami Małej Ententy. Cytuje przytem słowa, wypowiedziane jakoby przez pułkownika Becka, z którymi zwrócił się miał minister polski do pułkownika Lucien i p. Massigli’ego: „Vous voulez aller au suicide. Ne croyez pas que nous vous suivrons”. (Główny organ „sanacji” „Gazeta Polska” zaprzecza, jakoby słowa te zostały wypowiedziane. — Przyp. red.)

Nie potrzeba dodawać, że wiadomość powyższa wywołała nowe wrzemy w Paryżu. Posypały się nowe pio-

Napaść na duchowieństwo polskie w Ameryce

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Los Angeles, 22 września. Warszawski „sanacyjny” „Kurjer Poranny” zamieścił kilka tygodni temu korespondencję ze Stanów Zjednoczonych na temat stosunków, panujących jakoby wśród duchowieństwa katolickiego, a w szczególności polskiego. Znane nam są tylko urywki domniemanej rozmowy z „wyższym duchownym irlandzkiego pochodzenia” oraz komentarze samego korespondenta wymienionego pisma.

Nie dziwi nas treść owej korespondencji, gdyż do dziś dnia Kościół polski jest główną ostoją nietylko życia religijnego, ale i narodowego naszego wychodźstwa. Od szeregu lat narodowe nastawienie duchowieństwa było przedmiotem zaciekłych ataków t. zw. „koniowców”, grupki emigrantów socjalistycznych, lub socjalizujących, popierających podczas wojny ideologję N. K. N. Zaznaczyć tutaj należy, iż nietylko wpływy żydowskie, ale i „kościół narodowy”, czyli hodurcowcy współpracowali z kierunkiem germanofilskim w czasie wojny.

„Wyższy duchowny pochodzenia irlandzkiego” zwrócił podobno uwagę korespondenta „Kurjera Porannego” na nazwiska, o obcem brzmieniu, trzech polskich biskupów w Stanach Zjednoczonych. Nie będziemy zbijać tego zaiste dzieciniego argumentu, który widocznie podobał się „sanacyjnemu” dziennikarzowi i przejdziemy do głównych zarzutów, a mianowicie niskiego poziomu kulturalnego księży oraz ich materializmu.

Nie ulega wątpliwości, iż w „starym kraju” ilość księży z uniwersyteckim wykształceniem jest większa niż na wychodźtwie. Trzeba jednak wziąć pod uwagę ogólny poziom kleru w Ameryce, nietylko polskiego, lub nawet katolickiego, nim się zacznie wyciągać daleko idące wnioski. To samo tyczy się przesadzonego zresztą przez „Kurjer Poranny” materializmu.

Zamęt polityczny w Hiszpanji

Od czasu obalenia monarchji w Hiszpanji przez czynniki radykalnomasońskie, kraj ten znajduje się w stanie ciągłego wrzenia politycznego i społecznego. Rządy republikańskie w Madrycie rozpoczęły się od gwałtownych występów przeciwko Kościołowi, które doprowadziły do pamiętnych zajść. Obecnie uspokoiła się burza na odcinku religijnym, natomiast tem większe zaniepokojenie panuje w dziedzinie politycznej. Republika nie spełniła wszystkich pokładanych w niej nadziei. To też wzrasta niezadowolienie, czego wymownym wyrazem były ostatnie przesilenia rządowe. W ciągu czterech miesięcy trzy razy zmieniały się gabinety hiszpańskie. Ostatni rząd pana Lerroux trwał tylko 23 dni.

Rząd socjalistyczny p. Azana upadł 8 września nietylko na skutek braku zaufania w parlamencie, ale w następstwie wyboru do trybunału konstytucyjnego przeważnie przedstawicieli prawicy. Okazało się więc, że w kraju następuje już reakcja przeciwko rządowi lewicowym. Reakcja ta jest odbiciem ogólnego kryzysu, który wyraża się m. innymi w anarchji, objawiającej się zwłaszcza w dzielnicach, położonych nad Morzem Śródziemnym. Niestęchanie radykalna reforma rolna wywołała niezadowolenie wśród burżuazji, zwłaszcza gdy skorzystano z zamachu monarchistycznego z r. 1932, by właścicielom ode-

runy na Pertinaxa, na „reakcję”, na sztab generalny, a przedewszystkiem na gen. Weyganda. Żyd Rosenfeld, kierujący polityką zagraniczną organu socjalistycznego „Populaire”, oraz p. Blum utrzymują, iż gwałtowny atak, podjęty przez „Echo de Paris”, był inspirowany przez sztab generalny, że Pertinax opuścił w pośpiechu Genewę, by otrzymać od gen. Weyganda nowe instrukcje, że wreszcie jeeżli Polska i Mała Ententa podzielałaby obawy, jakie żywi francuski sztab generalny, to może zostały one przez tenże sztab sprowokowane! Czyż bowiem gen. Weygand udał się ostatnio do Pragi jedynie na polowanie?

Łatwo zrozumieć, jak gadzinowemi są podobne insynuacje Żydów francuskich, dążących do rozbrojenia, i to za wszelką cenę, Francji, a z nią razem i wszystkich państw, stojących na straży prawdziwego pokoju.

IRENA BRIARES.

Z wychodźstwem współżyłem przez szereg lat. Nigdy nie zapomnę wyściezki do stosunkowo małej polskiej osady — Wilmington — gdzie usłyszałem dochodzącą z okazałego, nowożytnego budynku szkolnego pieśń: „Kiedy ranne wstają zorze”. Siostry Felicjanki, Nazaretanki i inne kształcą corocznie w mowie polskiej i duchu narodowym dziesiątki tysięcy dzieci emigrantów, stanowiących przyszłość Polonji w tym kraju.

Tym, którzy wiedzą o wspaniałym wysiłku wychodźstwa naszego w Stanach Zjednoczonych z czasów wojennych, znane są nazwiska ks. ks. biskupa Rhodego, Grudzińskiego, Celichowskiego, Kruszki, Wojtalowicza, Bójnowskiego i wielu, wielu innych, którzy nie dla zaszczytów, lub posad poświadczyli swe wpływy i pieniądze.

Przyznać trzeba, iż zapal duchowieństwa dla spraw „starokrajskich” ostabł, ale winni temu są właśnie ci, którzy dzisiaj występują przeciwko kościołowi.

Często, o ile nie zawsze, nasi przedstawiciele urzędowi odsuwają księży na plan drugi. Instruktorzy oświaty wysyłani przez Warszawę okazali się przeważnie ignorantami tutejszych stosunków. Nie można również mieć za złe proboszczom, iż nie chcą brać udziału w bankietach nastrojonych na nutę polsko-żydowskiego zbliżenia.

„Kurjer Poranny” nie bez powodu mógłby krytykować obecną obojętność duchowieństwa wychodźczego w odniesieniu do spraw polskich, ale bezstronnie dochodzenia przyczyn tego pożałowania godnego stanu rzeczy obróciłyby się bez wyjątku przeciwko wyznawcom ideologii „sanacyjnej” „Kurjera Porannego”, który zamieszczając omawianą, niecisną korespondencję popełnił błąd taktyczny oraz szkodliwy nietakt.

JAN DROHOJOWSKI.

odrazu na rozwiązanie dotychczasowego parlamentu konstytucyjnego, ale zaryzykował rządzenie przez pewien czas w oparciu o dotychczasową izbę.

Premjer Lerroux zamierzał złagodzić niektóre zarządzenia poprzedniego rządu socjalistycznego i wprowadzić pewne uspokojenie do przemysłu oraz handlu, sparalżowanego metodami socjalistycznymi. Poza tem okazał łaskę wydalonym urzędnikom i zabrał się do usuwania niektórych ustaw socjalistycznych.

Plany te wywołały natychmiastową reakcję w obozie socjalistycznym, który w izbie stanowi najsilniejszą partję. To też, gdy 3 października nowy rząd stanął przed parlamentem, został natychmiast zdezwuowany.

Rozpoczął się nowy kryzys polityczny. Prezydent republiki czynił różne próby załatwienia przesilenia przez utworzenie rządu koalicyjnego. Po długich staraniach premierem został p. Barrios, który jest prawą ręką p. Lerroux. W ten sposób kryzys powrócił do punktu wyjścia i nowy rząd ma znowu charakter umiarkowany, reprezentując reakcję przeciwko rządowi socjalistycznemu. P. Barrios nie poszedł wzorem p. Lerroux i rozwiązał natychmiast izbę, przygotowując nowe wybory. Jest to więc duży zwrot na prawo w polityce hiszpańskiej, ale czy zapewni to porządek i czy utrzyma ustrój obecny, który okazał się niezdolnym do zachowania w kraju ładu i dyscypliny?

P. Starzyński wicepremierem

Wedle pogłosek, krążących w kołach politycznych, a dotyczących mających nastąpić zmian w rządzie, wicepremierem ma zostać obecny wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego i komisarz generalny Pożyczki Narodowej p. Stefan Starzyński. Dotychczasowy podsekretarz stanu w prezydium Rady Ministrów p. Lechnicki wymieniany jest jako przyszły minister rolnictwa.

Następcą p. Zawadzkiego na stanowisku ministra skarbu ma zostać wiceminister pik. Koc. Utrzymują również, że nastąpi zmiana na stanowisku ministra przemysłu i handlu.

„Myśl Narodowa”

Niezmiernie interesujący jest ostatni zeszyt (43) „Myśli Narodowej”. Znany pisarz Jan Mosdorf w doskonałym artykule „Ideologia i taktyka” uczy rozróżniania celów walki i zasad od chwytów taktycznych, które niestety politykom zastępują zbyt często ideologję. M. Stecka daje bardzo ciekawy szkic historyczny o początkach masonerji. O sprawie żydowskiej pisze St. Pieńkowski. Redaktor Z. Wasilewski zamieścił w tym zeszycie trzy artykuły: jeden historyczny, o tem jak Norwid emigrował, drugi „Na widowni” poświęcony zagadnieniu kina i radio, jako wynalazków, które przy złem użyciu zabijają życie wewnętrzne (zagadnienia świetnie postawione), wreszcie krytykę teatralną dramatu „U mety” Rostworowskiego. Doskonała „Ofensywa” A. Nowaczyńskiego zajmuje się sensacjami żydowskimi o pochodzeniu Wagnera i Mickiewicza. Całość zeszytu przepyszna.

Obecnie administracja tego cennego pisma przyjmuje prenumeratę na kwartał IV. Konto P. K. O. Nr. 3105. Cena kwartalnie 9 zł.

Rokowania w Berlinie

Berlin (PAT). Wczoraj przybyła tu delegacja polska, biorąca udział w rokowaniach z rządem niemieckim w sprawie porozumienia, dotyczącego eksportu żyta z Polski do Niemiec. Rokowania rozpoczęły się popołudniu pod przewodnictwem dyrektora ministerjalnego dr. Moritza w gmachu ministerstwa wyżywienia Rzeszy.

Stronnictwo Narodowe

Koło Śródmieście

urządza w czwartek, dnia 12 b. m., o godz. 8 wiecz.

wielkie zebranie dla członków Stronnictwa

w sali Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego nr. 1

Referat polityczny wygłosi

poseł Karol Wierczak

Uprasza się o liczne i punktualne przybycie

Zarząd.

Uchwały rady ministrów

NOWE CIĘŻARY PODATKOWE

Warszawa (Tel. wł.). Jak wiadomo, rada ministrów uchwaliła dwa dekrety. Pierwszy z nich przewiduje wprowadzenie 10-procentowego dodatku do państwowego podatku gruntowego z wyłączeniem podatku, przypadającego od wszystkich gruntów położonych na obszarze województw wileńskiego, nowogrodzkiego, poleskiego oraz czterech powiatów województwa wołyńskiego i pięciu powiatów województwa białostockiego. Dodatek ten nie będzie stosowany od podatku, przypadającego od płatników opłacających ten podatek z zastosowaniem regresji. Dodatek 10 procentowy do podatku przemysłowego będzie stosowany do należności z tytułu tego podatku, przypadających od obrotów, osiągniętych w okresie 1 października br. od 30 września 1933.

Drugi projekt rozporządzeń dotyczący podatku od uboju i przewiduje, że podatkowi temu podlegać będzie ubój bydła rogatego, cieląt i nierogacizny. Do zapłaty tego podatku będą zobowiązani posiadacze zwierząt, poddawanych ubojowi, nie będzie mu natomiast podlegał ubój zwierząt przeznaczonych do zużycia we własnym gospodarstwie domowym. Wysokość od uboju została określona na 3 złote od sztuki bydła rogatego, 50 groszy od cielęcia, 1,50 od sztuki nierogacizny. Podatek od uboju powinien być wpłacony przed ubojem zwierzęcia.

Pierwsze z tych rozporządzeń wejdzie w życie z dniem ogłoszenia, a następnie to ma jeszcze w ciągu października, a drugie będzie obowiązywać od 1 listopada. (w)

PROJEKTY DEKRETÓW

Warszawa (Tel. wł.). Rada ministrów rozpatrzyła i uchwaliła następujące projekty: w sprawie zmiany

rozporządzenia z roku 1928 o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli. o sposobach opieki społecznej, prawo o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych.

STOSUNKI Z CZECHOSŁOWACJĄ

Ponadto powzięto uchwałę w sprawie prowizorycznego wprowadzenia w życie postanowień dwu not, wymienionych między Polską a Czechosłowacją w Pradze dnia 6 października 1933 roku. Noty te zawierają tymczasowy układ gospodarczy między Polską a Czechosłowacją, pozostający w związku z wejściem w życie w dniu 11 października br. nowej polskiej taryfy celnej.

USTAWA O NOTARIUSZACH

Dowiedujemy się wrzeczcie, że na ostatnim posiedzeniu uchwalono projekt prawa o notariacie, który wprowadza kilka zasadniczych zmian w dotychczasowej organizacji notariatu.

Jeden z ważniejszych przepisów dotyczy kwalifikacji na uzyskanie stanowiska rejenta. Notariuszem będzie mógł zostać tylko ten, kto skończył lat 30, ma studia prawnicze, aplikację i zdał egzamin notarialny. Dotąd, zwłaszcza na obszarze b. Kongresówki, rejentem mógł zostać każdy, kto złożył przepisowy egzamin.

W wyjątkowych tylko wypadkach ustawa przewiduje, że stanowiska notariuszy mogą uzyskać osoby, które wprawdzie nie posiadają studiów prawniczych, ale ze względu na swoją działalność dają rękojmię ścisłego wykonywania swoich obowiązków i złożyły odpowiedni egzamin.

W dalszym ciągu ustawa ustala organizację izb notarialnych, nadzór nad notariuszami, rozstrzyga sprawę utworzenia rady notarialnej i t. p.

W naszych stosunkach, wynikających z wiernej przynależności do Małej Ententy, wchodzi w rachubę blok słowiańsko-rumuński, który przyczynił się do respektowania wspólnych interesów sojuszniczych także w tych kołach dyplomatycznych, które często

skłaniają się ku zasadniczym nieprzyjaciołom Słowiańszczyzny. Idea pokoju i dążenie do utrwalenia wyników wojny światowej wskazują na słuszną tendencję do zawarcia paktu przyjaźni między nami a Polską.

Wielkie rozprawy w Małopolsce

WYPADKI ROPCZYCKIE

Tarnów (Tel. wł.). W pierwszym z procesów, związanych z temi wypadkami, a dotyczących marszu chłopów do Kostodrzy zamknięto przewód sądowy. W czwartek przemawiał prokurator i obrońcy, a wyrok zapadnie prawdopodobnie w tym samym dniu lub w piątek.

W drugim procesie, rozpatrującym krwawe zajścia we wsi Nochowej, jeszcze przesłuchuje się świadków. Obszerne zeznania składał asp. Bargiel, powiatowy komendant p. p., omawiając akcję policji.

O ZAJĘCIA W ŁAPANOWIE

Kraków (PAT). W dalszym toku postępowania dowodowego w procesie

o zajęcia w Łapanowie przewinęła się przed sądem nowa seria świadków oskarżenia, głównie z pośród posterunkowych. Najprzód zeznawała grupa policjantów, którzy wchodzili w skład oddziału przodownika Panglewskiego, operującego na granicy gmin Wolnica i Grabie, gdzie doszło po raz pierwszy do użycia broni i strzelania, a następnie sam przodownik i paru cywilnych.

O NAPAD NA POCZTĘ W TRUSKAWCU

Sambor (Tel. wł.). W dalszym ciągu rozprawy zeznawali świadkowie urzędniczy i funkcjonariusze pocztowi w Truskawcu, opisując przebieg samego napadu, znany już w szczegółach z poprzednich procesów.

Groźna sieć szpiegowska we Francji

Paryż (PAT). Prasa francuska wyraża pewne zaniepokojenie z powodu wzmocnionej akcji szpiegowskiej na rzecz Niemiec, której celem jest dokładne przeniknięcie wszystkich sekretów nowo wybudowanej linii fortyfikacyjnej na granicy wschodniej Francji. W ostatnich dniach aresztowano w Lotaryngji licznych szpiegów.

W okolicach Boulay aresztowano niejaki Schoppa, kierownika robót fortyfikacyjnych, który w sierpniu b. r. wydał Niemcom ważne dokumenty. Schopp otrzymał już znaczną sumę w zamian za swoje usługi, a poza tem obiecano mu pół miliona franków, jeżeli wyda w ręce niemieckie plany całości robót fortyfikacyjnych na granicy wschodniej.

W okolicach Saint Avold aresztowano Zofję Drozd z pochodzenia

Niemkę oraz kawalerzystę francuskiego René Plestona. Zofja Drozd, znana pod nazwiskiem „pięknej Zośki“ (die schöne Sophie) namówiła Plestona do kradzieży karabinu maszynowego, specjalnego modelu 1924 r., który usiłowała przenieść do Niemiec. Policja zdołała ją w porę aresztować. Osadzona w więzieniu w Sarreguemines została skonfrontowana z Plestonem, który początkowo wypierał się, później jednak przyznał się do winy. Władze wojskowe obawiają się, że kradzież karabinu maszynowego nie jest pierwszym czynem „pięknej Zośki“, która od dłuższego czasu przebywała w tych okolicach. Policja aresztowała wrzeczcie niejaki Webera, który służył za kurjera, przewożącego wiadomości. Przewidywane są dalsze aresztowania.

Manifestacje na uniwersytecie wileńskim

Wilno (Tel. wł.). Na uniwersytecie Stefana Batorego odbyła się wczoraj uroczysta inauguracja roku akademickiego. Ustępującemu rektorowi prof. Opoczyńskiemu młodzież zgotowała burzliwą owację, w czasie której wznoszono okrzyki na cześć autonomii wyższych uczelni.

Ze swej strony organizacje „sanacyjne“ wystąpiły z atakami na narodowy zarząd „Bratniej Pomocy“ uniwersytetu wileńskiego, wydając oświadczenia. W odpowiedzi rektorat ogłosił komunikat, stwierdzający, że w zarządzie „Bratniej Pomocy“ nie było żadnych nadużyć.

Odrzucenie żądań niemieckich w Genewie

Berlin (PAT). Wczorajsza konferencja przedstawicieli trzech mocarstw w Genewie omawiana jest szczegółowo przez prasę niemiecką.

Wrażenie, jakie wywarła tu wiadomość o odrzuceniu żądań niemieckich, dzienniki usiłują osłabić, wygrzywając rzekome sprzeczności między informacjami angielskimi i amerykańskimi o tych naradach. Mimo to nastrojów dezorientacji i bezradności przebiega nader wyraźnie z komentarzy poważniejszych organów oraz tytułów depesz.

„Vossische Zeitung“ zaznacza, że berlińskie koła polityczne oczekują, w razie potwierdzenia wiadomości o sprzeciwie mocarstw, wybuchu najpoważniejszego kryzysu konferencji rozbrojeniowej. Zdaniem tych kół uchwała genewska w sprawie równouprawnienia Niemiec z grudnia ub. roku oparta została na żądaniach Rzeszy, a nie jakiegoś określonego rządu niemieckiego.

„Völkischer Beobachter“ przypomina, że „zarówno delegacja niemiecka, jak i rząd Rzeszy w obecnej chwili muszą wierzyć i panować nad nerwami“. Dziennik wskazuje, że Włochy dotychczas nie zajęły jeszcze stanowiska, a ro-

kowania w Rzymie posiadają nie mniejsze znaczenie od narad trzech w Genewie. Konferencja rozbrojeniowa nie będzie mogła uchylać bez Niemców, a tem mniej — przeciwko Niemcom.

London (Tel. wł.) Pertinax donosi z Genewy do „Daily Telegraph“, że sir John Simon obstaje stanowczo przy zezwoleniu Niemcom na pomnożenie tych rodzajów broni, na których posiadanie zezwala im traktat wersalski. Czas próbný, według życzeń Simona miałby wynosić tylko dwa lata zamiast czterech, podczas gdy równouprawnienie wszystkich narodów miało być przeprowadzone w następnych trzech latach.

Paul Boncour jest zdecydowany przyjąć w zasadzie ten plan, sprzeciwia się jednak skróceniu czasu próbnego, oraz domaga się rozwiązania wszystkich organizacji w Niemczech o charakterze wojskowym.

Norman Davis uważa metodę stosowaną przez Anglię za niewłaściwą, gdyż rząd niemiecki może się w niej dopatrywać dyktatu, podobnie jak w traktacie wersalskim.

O wydanie posłów

Warszawa (Tel. wł.). Prokuratorzy kilku sądów okręgowych mają się zwrócić za pośrednictwem min. sprawiedliwości do Sejmu z żądaniem wydania sądom 17 posłów ze Stronnictwa Ludowego. Między innymi mają być wstosowane żądania co do posłów Niska, Paca, Wrony, Stachnika, Araszkiewicza, Kuciaka, Babskiego, Walerona, Sawickiego i in.

Zatarg w Związku Ziemiaków

Warszawa (Tel. wł.). Członkowie zarządu Zw. Ziemiaków, którzy zgłosili rezygnację, zażądali sądu obywatelskiego. Ma się on zebrać w najbliższych dniach i sprawę rozstrzygnąć.

Jak wiadomo, zarzucają zarządowi Zw. Ziemiaków, jakoby jego członkowie pobierali swoje pensje znacznie naprzód. Mówią np., jakoby przez zarząd sen. Stecki, jedna z wybitnych osobistości B. B., miał pobrać naprzód 60 tys. zł. Sąd obywatelski wyjaśni sprawę tych zarzutów.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs

dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.90 — 5.91 zł, w Gdańsku na Warszawie 5.87 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.90 zł, gotówką 210.00 zł, za 100 guld. gd w dewizach 173.01 do 173.27 zł, gotówką 172.67 zł.

POZNANSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 12. 10. 1933 r. Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poz. konwers. 50%—50% oraz za 4% poz. inwest. 102, pozatem poszukiwano — bez oddawców — 4% premj. dolarowe po 48%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4% dolarowe listy zast. 35—35½, zaś 4% dolarowe listy zast. w złocie obracano po 40%; pozatem płacono za 4% listy zast. konwert. 36½ — przy braku materiału, natomiast ofiarowano 4% złotych listy zast. po 34%.

Akcje bankowe i przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% pożyczka konwers. 50%—50% P.

4% dolarowe listy zast. s. K. z r. 1933 po 5,93 zł 35—35½% P.

4½% dolarowe listy zast. s. K. z r. 1933 po 8,90 zł 40½% +
4% listy zastaw. konw. ostempl. P. Z. K. 36½% P.
(Kurs w złotych)
4½% złotych listy zastawne s. K. z r. 1933 34½% O.
4% premj. pożyczka inwestycyjna 102.— P. Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 12. 10. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne

Żyto 1065 tonn par. Poznań . . . 14,75
Żyto 120 tonn par. Poznań . . . 14,65
Pszenica 15 tonn par. Poznań . . . 19,90
Owies 15 tonn par. Poznań . . . 14,25
Owies 30 tonn par. Poznań . . . 14,00
Owies 30 tonn par. Poznań . . . 13,85

Ceny orientacyjne

Żyto . . . 14,50—14,75
Usposobienie spokojne.
Pszenica . . . 19,25—19,75
Usposobienie spokojne.

Jęczmień browarowy . . . 16,00—17,00
Usposobienie spokojne.
Jęczmień 695—705 g/l. . . 13,75—14,00
Jęczmień 675—685 g/l. . . 13,25—13,50
Usposobienie spokojne.

Owies . . . 13,75—14,25
Usposobienie słabe.
Mąka żytnia 65% wł. work. 22,25—22,50
Usposobienie spokojne.

Mąka pszena 65% wł. work. 31,50—33,50
Usposobienie spokojne.

Otreby żytnie . . . 8,50—9,00
Otreby pszenne . . . 8,50—9,00
Otreby pszenne (grube) . . . 9,50—10,00
Rzepak zimowy . . . 38,00—39,00
Gorzycza . . . 37,00—39,00
Wyka łatowa . . . 14,00—15,00
Peluszka . . . 13,00—14,00
Groch Viktoria . . . 20,00—24,00
Groch Folgera . . . 22,00—25,00
Ziemniaki jadalne . . . 2,45—2,70
Ziemniaki fabr. za kilo % 12
Mak niebieski . . . 60,00—65,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 2275 tonn, pszenicy 37 tonn, jęczmienia 60 tonn, otrąb żytnich 30 tonn, otrąb pszenicznych 15 tonn, grochu Viktoria 60 tonn, makucho lianowego 15 tonn, ziemniaków jadalnych 45 tonn, ziemniaków fabrycznych 120 tonn.

„Trzeba, aby jedność zwyciężyła“

Przewodniczący Izby posłów, dr. Staniek o stosunkach czeskosłowacko-polskich

Praga. (PAT.) Naczelny organ agrarjuszów „Venkov“ zamieszcza wywiad z przewodniczącym Izby posłów, dr. Stanikiem, na temat stosunków czeskosłowacko-polskich. Dr. Staniek oświadczył m. i.:

Doświadczenia ubiegłych czasów wolają wprost o wyciągnięciu wniosków. Trzeba, aby jedność zwyciężyła tam, gdzie niezgoda mogłaby kosztować zbyt drogo. Zbliżenie czeskosłowacko-polskie oznaczałoby przede wszystkim unicestwienie licznych piratów, zagrażających pokojowi świata i doprowadziłoby do rozważenia te wzburzone mózgi, które gotują się do

polityki katastrof.

Związanie się naszej republiki z Polską sprawdziłoby również wyjaśnienie sprawy gdańskiej, ponieważ wchodzi tu w grę także interesy Czechosłowacji. Chodzi o drogę do morza, od którego połączenie Adryatyku i Morza Czarnego prowadzi przez nasze państwo. Już sam ten wspólny interes jest dostateczną siłą do wzmocnienia dążności zjednoczeniowych, przy których urzeczywistnieniu Polska może być pewna, że będziemy świadomi nie tylko jej znaczenia mocarstwowego, lecz także jej głębokiego poczucia wspólnoty słowiańskiej.

Generał Niessel o położeniu na Dalekim Wschodzie

Gen. Niessel, b. szef misji wojskowej w Polsce (a przedtem w Rosji, podczas wojny światowej), wytrawny znawca rosyjskich spraw wojskowych, omawia obecne położenie na Dalekim Wschodzie.

Uważa, iż jest ono pod względem strategicznym i politycznym nieomyślnie dla Rosji. W razie zatargu miałaby ona do przewozu wojsk i żywności jedną tylko linię: kolej syberyjską, której zdolności przewozowe są bardzo ograniczone, gdyż nie przekraczają czterech pociągów dziennie w każdym kierunku, natomiast Japonja posiada w Mandżurji i Korei dobrze rozbudowaną sieć kolejową, która pozwoliłaby z łatwością zaopatrywać kilka armij japońskich w północnej Mandżurji, flota zaś japońska byłaby panią morza.

Kwatera główna sowieckiej armji Dalekiego Wschodu znajduje się w Chabarowsku; dowódcą jej jest generał Blücher, którego Niessel uważa za wartościowego dowódcę. Armja ta składa się z dwóch głównych ugrupowań: obszaru Nadmorskiego (Primorska Obszary, okolice Władywostoku) i kraju Zabajkalskiego.

W pierwszej stacjonuje 19 korpus armji, skoncentrowany koło Władywostoku. Składa się on z 8 pułków piechoty, 4 kawalerji, ze 180 działami; posiada ponadto 3 pociągi pancerne, 40 tanków i 15 automitraljez. Jego oddziały techniczne składają się z batalionu saperów i batalionu chemicznego. Oprócz tego w grupie tej znajdują się 2 pułki komunistów cudzoziemskich: jeden korejski, drugi chińsko-korejski. W okręgu tym kwaterują również specjalne oddziały G. P. U., w tem pułk kawalerji G. P. U. przy kwaterze głównej w Chabarowsku (Blücher). Władywostok, zdaniem gen. Niessela, nie może być uważany za prawdziwą fortecę. Umocnienia jego nie zostały nigdy ukończone, fortecznej artylerji jest tam bardzo mało.

W Transbajkalski stoi 18 korpus, składający się z 9 pułków piechoty, 7 kawaleryjskich i 2 batalionów mongol-

sko-buriackich ze 120 działami. Posiada on 45 tanków, 15 automitraljez i baon chemiczny. Przydzielony jest do niego silny oddział straży pogranicznej G. P. U. Na zachód od Bajkału również stoją silne oddziały wojskowe, należące do okręgu wojskowego Syberji zachodniej, rozmieszczone między Irkuckiem a Uralem. Mogłyby one wzmocnić, w razie potrzeby, armję gen. Blüchera, lecz trwałoby to dość długo, jeśli wziąć pod uwagę obecny stan kolei syberyjskiej. Natomiast o wiele łatwiejsze do przerzucenia na pomoc Blücherowi byłoby t. zw. wojska republiki mongolskiej (Mongolja zewnętrzna), znajdującej się całkowicie w rękach Moskwy.

Armja ta składa się z 7 dywizyj kawaleryjskich, po dwie brygady każda, z 2 dywizyj pieszych i trochę artylerji ciężkiej i górskiej, a ponadto około 80 lekkich tanków, lub automitraljez. Została ona zreorganizowana w r. 1929, wojskowo i politycznie, przez misję rosyjską, przydzielono do niej około 2000 ochotników, komunistów rosyjskich, oficerów i specjalistów. W Urzędzie zostały utworzone szkoły wojskowe, oficerskie i podoficerskie, oraz szkoła awiacji.

Szczególną uwagę zwrócono na eskadry lotnicze. Liczą one, podobno, na Dalekim Wschodzie 250 aparatów, z tego 15 hydroplanów; armja mongolska ma 18 samolotów. Siły lotnicze sowieckiej armji Dalekiego Wschodu nie są zatem małe. Wielkie bazy lotnicze znajdują się w Wierchniudińsku, Transbajkalski i Irkucku.

Gen. Niessel sądzi, że w razie konfliktu dowództwo sowieckie korzystałoby zapewne na wielką skalę z pomocy Chunchuzów, którymi posługiwali się Japończycy przeciwko Rosji w r. 1904—1905. Działaliby oni na tyłach armji japońskiej; jest to czynnik, o którym nie należy zapominać. Autor dodaje jednak, iż w miarę wzmocnienia się rządu mandżurskiego, formowanie band Chunchuzów będzie coraz trudniejszym zadaniem. R. W.

ków, którzy mają wykazać „alibi” oskarżonych. Sąd przychylił się do tego wniosku i odroczył rozprawę.

Nadmienić trzeba, że przywódca „Strzelca” w Wielu i główny oskarżony w procesie, kierownik szkoły powszechnej Wenancjusz Napiórski 26 czerwca b. r. (a więc na 3 dni przed napadem) odznaczony został przez wojewodę pomorskiego, p. Kirtiklisa, srebrnym „Krzyżem Zasługi” za pracę społeczną.

Legjon Młodych — żydowski

Dn. 7. b. m. odbyło się w Łęczycy zebranie założycielskie Legjonu Młodych im. Berka Joselewicza. W zebraniu tem wzięli udział: starosta dr. Pajdak, naczelnik urzędu skarbowego p. Boczek i kpt. Garwacki, główny kierownik „Strzelca”.

Przed miesiącem założono „Legjon Młodych” chrześcijan. Na prowadzenie „Strzelca” i P. W. sejmik łęczycy uchwalił 24.000 zł. Założono również oddział żeński „Strzelca” p. n. „Ogniwo”, nad którym główną opiekę rozrzuciła p. rejentowa Szwarzowa.

Kronika słowiańska

Kongres Związku Kobiet Słowiańskich w Beogradzie.

W dniach 15, 16 i 17 b. m. odbędzie się w stolicy Jugosławji kongres Związku Kobiet Słowiańskich z udziałem przedstawicielk Polski, Czechosłowacji i Jugosławji. Po kongresie delegatki zwiedzą Sarajewo, Split, Dubrownik, Kotow, Cetinję, Zagrzeb i Lublanę.

Cmentarz słowiański na dniu morza.

Król Aleksander jugosłowiański i królowa Marija, odwiedzili w Euksinogradzie króla Borysa bułgarskiego i w Stambule prezydenta Turcji Ghazi Mustafę Kemal paszę, udali się na zakończenie swej podróży na wyspę Korfu, posiadającą tak historyczne dla Jugosławji znaczenie, by oddać cześć pamięci żołnierzy serbskich, którzy tam, zdala od ojczyzny, znaleźli śmierć w pamiętnym roku 1916.

W owym roku wojska serbskie, nie chcąc się poddać przewadze wroga, dokonały pod wodzą ówczesnego regenta Aleksandra, pamiętnego, niemal bezprzykładnego w dziejach wojskowości odwrotu przez niedostępne góry albańskie, wśród srożej zimy. Stolica Korfu stała się również siedzibą władz serbskich. Podczas pobytu na greckiej wyspie i reorganizacji zdziesiątkowanych szeregów, które wkrótce potem z frontu solunskiego rozpoczęły razem z aliantami zwycięski pochód do swej ojczyzny, wypierając Niemców i Bułgarów, zmarły tysiące rannych i wycieńczonych trudami wojennymi junaków serbskich. Gdy „na groby zbrakło im ziemi”, chowano zmarłych w głębinach morskich, na południowym wschodzie od Korfu.

Nastrojową była chwila, gdy królewska para jugosłowiańska z krążownika „Dubrownik” na ten słowiański grób morski po przemówieniu patriarchy korfuńskiego Aleksandra rzuciła wieńce. Główna uroczystość odbyła się na wysepce Vila, gdzie znajduje się przeważna część grobów serbskich żołnierzy. Poza patriarchą przemawiał też wobec królewskiej pary grecki minister wojny Kondilis, podnosząc przyjaźń grecko-jugosłowiańską, zawartą w krwawych dniach wojny. Król jugosłowiański na Korfu odwiedził wszystkie miejsca, pamiętne dlań z przed 17 lat. Powrót do Beogradu nastąpił przez zatokę Kotorską i Czarnogórze.

Bezrobocie światowe w cyfrach

Ukazało się w tych dniach kwartalne sprawozdanie Międzynar. Biura Pracy w Genewie, obejmujące urzędowe stwierdzenie stanu bezrobocia światowego w ubiegłym kwartale r. b.

Z porównania dat. zawartych w sprawozdaniu za ubiegły kwartał, ze stanem z tego samego okresu roku ubiegłego, okazuje się, że stan światowego bezrobocia uległ w ostatnim kwartale ponownie znacznemu spadkowi. Największy spadek wykazują Australja, Belgja, Danja, Francja, Anglja, Italja, Niemcy i Portugalia.

Również w Stanach Zjednoczonych zmniejszył się stan bezrobocia wybitnie, zwłaszcza w miesiącu lipcu bież. lata.

Natomiast w Austrji, Bułgarji, Czechosłowacji i Jugosławji nastąpiło w tym kierunku pewne pogorszenie.

Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet

odbędzie się w czwartek, dnia 12 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Na porządku obrad: referat p. prof. TYMIENIECKIEGO:

„Odsiecz Wiedeńska i jej znaczenie historyczne”.

Komunikaty związane z otwarciem „Ogniska” i inne ważne sprawy.

Uprasza się o liczny udział

Zarząd.

niedoścignione
ostrze
do golenia,

wszędzie do nabycia. nr 5521

Gł. Skład: Kraków, Wiślna 6, Drogerja.

I tak w Anglii wyniósł stan bezrobocia w ub. kwartale 2 450 000 wobec 2 940 000 w trzecim kwartale ub. r. we Włoszech zmniejszył się stan bezrobocia z 931 000 na 824 195, w Niemczech (wedle cyfr oficjalnych) z 5 223 810 na 4 127 584. Natomiast w Austrji bezrobocie wzrosło z 269 179 na 291 224.

Pułkownik wojewodą

Warszawa (PAT). Z dniem 10 października r. b. ustąpił wojewoda tarnopolski p. Kazimierz Moszyński. Stanowisko wojewody tarnopolskiego powierzono zostało p. dypl. Arturowi Maruszewskiemu.

SPORT

Lekka atletyka

Bieg na przełaj organizuje Stow. Mł. Polskiej „Orzeł” Poznań - Jeżyce, w niedzielę o godz. 12 o puchar, ufundowany przez p. Lampasiaka Jana. Start i meta na ulicy Podolskiej. Zbiórka zawodników o godz. 11. Wpisowe oraz zgłoszenia (ważne również na miejscu) przyjmuje p. Czesław Szczepaniak, Piotra Wawrzyniaka 6, m. 13. (kom)

Na stadionie miejskim w Grudziądzu odbyły się międzyklubowe zawody lekkoatletyczne z udziałem rekordzistki świata Wajsoówny i mistrza Polski w rzucie dyskiem Tilgnera. Wajsoówna startowała w trzech konkurencjach, zajmując trzy pierwsze miejsca. W dysku Wajsoówna uzyskała wynik 38,20, w kuli 10 m, w skoku w wyż 1,35. Tilgner zajął dwa pierwsze miejsca, osiągając w dysku 41,8 m, a w kuli 14,32. Na zawodach pobite zostały dwa rekordy Pomorza. W kuli Zielińska (Sokół - Grudziądz) osiągnęła 12,46 a w dysku Jackowska uzyskała 35,58 (PAT)

Pięściarstwo

W finale druż. mistrz. A klasy okręgu poznańskiego, który się odbędzie w niedzielę w hali reprezentacyjnej P. W. K. zobaczymy w drużynie „Warty” m. i. wielokrotnego mistrza Polski Majchrzyckiego, który z całą starannością przygotowuje się. Stanie dalej w ringu mistrz Polski z rok 1932 Rogalski, występujący ostatnio w reprezentacji Polski przeciw Czechom, pokazując najładniejszą walkę dnia i wygrywając ją pewnie. Ujrzymy dalej Kajnarę, pogromcę Enekesa i resztę znanych Poznańowi pięściarzy. (kom)

Nowy kurs pięściarski Sokoła pod kierownictwem p. Majchrzyckiego, rozpoczyna się w poniedziałek 15 bm. Zgłoszenia przyjmuje się na treningach w czwartek od godz. 20 w sali przy Zielonych Ogródkach.

Piłka nożna

Mecz „Warty” z „Podgórzem” odbędzie się w niedzielę o godz. 14.30.

Różne

Zawody kościuszkowskie w Inowrocławiu, Rywalizacja o palmę pierwszeństwa odbywała się we wszystkich oddziałach. Wyniki stały na wysokim poziomie. W zawodach lekkoatletycznych klasy A zajęli miejsca: 1. Tadeusz Kowalski, 2) Stanisław Małec, 3. Franciszek Kabaciński. Klasa B: 1. Franciszek Puszczkowsky, 2. Marian Ruks, 3. Leon Bureta. — Oddział ciężkoatletyczny: waga kogucia: Baranek 150 kg, piórkowa — F. Matuszewski 145 kg., lekka — Bartoszak 197½ kg., półśrednia — Ruks 195 kg., średnia — Polak 217½ kg., półciężka — 215 kg., waga ciężka Puszczkowski 185 kg. — Wyniki w oddziale gimnastycznym, klasa A: 1. Stanisław Szyperski, 2. Tadeusz Molenda, 3. Kazimierz Molenda. Klasa B: 1. Wacław Przybyliński, 2. Józef Galant, 3. Stanisław Maszudziński. W biegu kolarnym zwyciężyli: 1. Władysław Hadowski — czas 1 g. 23:50 s., 2. Adam Lewandowski — 1 g. 23:52 s., 3. Alojzy Nardajkowski — 1 g. 23:53 s. — Wyniki zawodów bokserskich: papierowa: Jaworski zwyciężył na pkt. Barowasa; musza: Józwiak — Pawlak, wygrał Pawlak; kogucia: Zieliński zwyciężył lekko na pkt. Kwiatkowskiego; piórkowa: F. Kwiatkowski — Kotlarek, zwyciężył Kwiatkowski; półśrednia: Ceglarski zwyciężył wysoko na pkt. Łuczaka; średnia: zwyciężył lekko na pkt. Taczanowski, bijąc Tuszyńskiego; półciężka: wysoko na pkt. wygrał Małec, bijąc Klemensa Wiśniewskiego.

Jestes przerebieiony?
Spiesz po
Aspirine
do najbliższej apteki

Do nabycia we wszystkich aptekach.

Niemcy a obrona przeciwgazowa

O. P. L. G. w szkołach niemieckich

Zapewne dla wielu osób skrót ten wyda się jakąś tajemniczą nazwą, lecz nie jest to nic innego jak tylko obrona przeciwlotnicza i przeciwgazowa, jaką dzisiaj bardzo poważnie zajmują się wszystkie społeczeństwa na zachodzie Europy. Szczególniej w pracach organizacyjnych jako też i technicznych zarówno celują dzisiaj Niemcy. Obecnie w Rzeszy, dzięki domaganiom się społeczeństwa, nawiązano rokowania między ministerstwem lotnictwa a ministerstwem oświecenia publicznego, a tematem tych rokowań jest projekt wprowadzenia przymusowego nauczania z dziedziny obrony lotn. i gazowej. Projekt przewiduje ustalenie przez odpowiednie władze powszechnego planu nauki O. P. L. G. W programie tym będą uwzględnione również ćwiczenia praktyczne odbywane w czasie lekcji gimnastycznych. W Hamburgu tamt. kuratorjum szkolne uruchomiło już specjalny kurs dla nauczycieli, aby w ten sposób dostarczyć wykładowców. W Berlinie zakładają obecnie centralną szkołę obrony przeciwlotniczo-przeciwgazowej, w której zostaną w pewnym określonym czasie przeszkoleni wszyscy nauczyciele.

Nie od rzeczy byłoby zwrócić uwagę na to, że i u nas przydałoby się chyba jeszcze bardziej wprowadzenie przymusowego nauczania w szkołach z dziedziny obrony lotniczej i gazowej. Nauczanie w dziedzinie nowoczesnej obrony, które u nas obecnie się odbywa, jest przedewszystkiem traktowane dobrowolnie i w większości wypadków poza obowiązkowemi godzinami, co stanowczo nie wpływa ani na masową frekwencję ani też na specjalne zain-

teresowanie się tym skomplikowanym przedmiotem. Komitety rodzicielskie w szkołach winny kategorięcznie domagać się wprowadzenia tego przedmiotu nauczania. Polska tylko wtedy odeprze brabarzyński napad na swe granice, jeżeli całe społeczeństwo będzie się umiało bronić przed wrogiem lotnictwem, ogniem i truciznami, a może nawet bakterjami chorobotwórczymi. Aka.

Proces awanturników ze „Strzelca”

„Słowo Pomorskie” donosi z Chojnic:

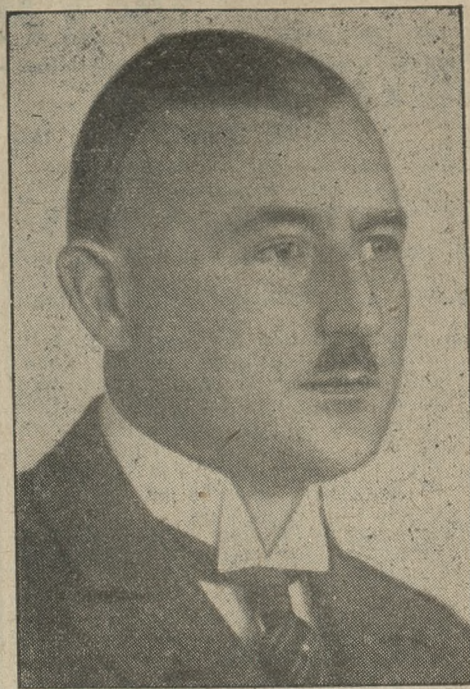
Odbyła się przed miejscowym sądem grodzkim rozprawa karna z oskarżenia prywatnego ks. ppłk. Wryczy z Wielki przeciwko członkom „Strzelca” wielskiego: Napiórskiemu, Langowskiemu, Lipskiemu i Bressce, oskarżonym o zerwanie w nocy na 29 czerwca r. b. i zatopienie w jeziorze tablicy, umieszczonej przy wejściu na boisko Powstańców i Wojaków.

Świadek Alfred Grzonka zeznał pod przysięgą, że oskarżeni już na miesiąc przed zajęciem planowali nie tylko zerwanie tablicy, lecz i napad na ks. Wryczy, oraz napad na zabawę S. M. P. Świadek opisał dokładnie, jak oskarżeni zerwali, połamali i utopili w jeziorze tablicę, co widział na własne oczy. Oskarżony Bresska groził świadkowi śmiercią za zdradzenie tych tajemnic.

Obroncą oskarżonych zgłosił do sądu wniosek o powołanie kilku świad-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Śp. Marjan Gmurowski

W dniu 9 bm. zeszedł nagle z tego świata śp. Marjan Gmurowski znany i powszechnie ceniony kupiec i obywatel miasta naszego, właściciel znanej przedsiębiorstwa handlowego pod firmą „Dom Jedwabiu M. Gmurowski”. Śmierć zaskoczyła go w sile wieku, liczył bowiem dopiero 53 lata życia.

Śp. M. Gmurowski urodził się w Jankowie Zalesnem jako syn rolnika. Uczęszczał do gimnazjum w Krotoszyźnie, poczem praktykę zawodową odbył w Poznaniu, oraz dalej pogłębiał swoje wiadomości fachowe, pracując w poważnych firmach kupieckich zagranicą. W roku 1920 wykupił z rąk żydowskich magazyn przy pl. Wolności, który postawił na stopie odpowiedzialnej i prowadził go aż do swego zgonu. W sferach kupieckich, jak i obywatelskich wogóle, był śp. Gmurowski wysoko ceniony za swój prawy i nieskazitelnym charakter, za swoją uczynność bez szukania rozgłosu, oraz za szczerą i zawsze pojmowanie obowiązków swego stanu. To też śmierć jego przedwczesna wywołała wśród nich żal szczery i głęboki.

Cześć Jego pamięci!

działalnością urzędów rozejmowych oraz ma zwrócić się do ministra skarbu z prośbą, ażeby przy współudziale Banku Polskiego i Banku Akceptacyjnego zwołał naradę banków i instytucji kredytowych oraz ich zrzeszeń i związków, celem pobudzenia ich do więcej pozytywnego ustosunkowania się do konwersyj wiarygodności rolniczych.

(k) **Uzupełnienie.** W artykule p. t. „Niedociągnięcia”, zamieszczonym w nr. 457 naszego pisma, zwrócono uwagę na fakt, iż rozporządzenie min. przemysłu i handlu z wiosny r. b. przywróciło brukarstwo i fabrykarstwo charakter rzemiosła, podczas gdy prawo przemysłowe z 1927 r. tych dwóch gałęzi nie wymieniało w spisie rzemiosła. Wskutek tego pominięcia dopływ nowych sił do tych zawodów napotykał na trudności. Jeśli chodzi o brukarstwo, komunikują nam z kół zainteresowanych, że dawni mistrzowie (z przed 1927 r.) odzyskali swój ówczesny charakter, a zgłoszenia do komisji egzaminacyjnych przy Izbie Rzemieślniczej napływają, wskutek czego brukarstwo będzie posiadało dostateczną ilość wykwalifikowanych mistrzów, którzy będą uprawnieni do kształcenia uczniów. W ten sposób naprawiony będzie błąd, wynikający z niedopatrzenia przy układaniu prawa przemysłowego.

Z ZAGRANICY

(z) **Akcja Niemiec przeciwko Gdyni.** Według doniesień ze źródeł niemieckich, zarząd kolei Rzeszy podjął ma w najbliższym czasie akcję skierowaną przeciwko Gdyni na bardzo szerokiej płaszczyźnie. Jak wiadomo, akcja ta początkowo zmierziała do uprzywilejowania ruchu transportowego na kolejach niemieckich w kierunku niemieckich portów na Bałtyku. Obecnie według projektów zarządu kolei Rzeszy akcja ta objąć miałaby cały ruch transportowy w obrocie zamorskim przez porty europejskie i skierowana byłaby już nietylko przeciw Gdyni, ale i przeciwko wszystkim wogóle portom na Bałtyku, a więc przeciwko portom duńskim, szwedzkim, lotewskim, fińskim itd. Zarządzenia te pociągnąć mogą olbrzymie zmiany w międzynarodowych stosunkach komunikacyjno-transportowych.

(z) **Wysokie pokrycie franka franc. złotem.** Bilans Banku Francji na dzień 29 września wykazuje następujące charakterystyczne zmiany: zapas złota zmniejszył się o 109 242 501 franków i wynosi — 82 095 204 059 franków; obieg banknotów wzrósł o 1 978 006 565 fr., osiągając sumę 82 994 358 460 fr. Zobowiązania a vista zwiększyły się o 638 427 448 fr. do sumy 103 921 704 154 fr.; stosunek pokrycia spadł z 79,59 proc. w tygodniu poprzednim na 79 proc

Niepowodzenie akcji pomocy rolnictwu

Z kół rolniczych otrzymaliśmy poniższe uwagi dyskusyjne, zestawiające bilans dotychczasowych wyników akcji pomocy rolnictwu.

Cztery lata pogłębiającego się kryzysu przekonały ostatecznie rolnika, że okres dawnej prosperity, kiedy to za q. żyta otrzymywał 40 zł a ziemia dochodziła do 1000 zł za morgę, minął bezpowrotnie. To też dzisiaj rolnicy rozumieją dobrze, że właściwie nie mają do czynienia z kryzysem w znaczeniu stanu przejściowego, po którym można spodziewać się odprężenia w kierunku odwrotnym, lecz z nową rzeczywistością, mającą wszelkie znamiona stanu ustabilizowanego, rzeczywistością, do której muszą się przystosować, jeżeli nie chcą być zniesieni z powierzchni życia.

O ile chodzi o tę dążność przystosowania się do nowych warunków, to możliwości rolnika we własnym zakresie były dość ograniczone. Zważywszy, że te warunki zaskoczyły go nieprzygotowanego, bo pozbawionego — poza nielicznymi wyjątkami — wszelkiej rezerwy gotówkowej, która pozwalałaby łatwiej wytrzymać walące się cięsy, trzeba stwierdzić, że te możliwości sprowadzały się jedynie do zastosowania krańcowych oszczędności po stronie wydatków zarówno gospodarskich, jak i osobistych. Pod tym względem rolnik już dość dawno dotarł do ostatecznej granicy. Tu niewątpliwie słuszny będzie zarzut pod adresem większości rolników, że zbyt mało lub zgoła nie pamiętali o stworzeniu rezerwy gotówkowej wówczas, kiedy mieli ku temu możliwość. Ale z drugiej strony fakt, że także ten rolnik, który był dość silny gotówkowo, by móc utrzymać swe gospodarstwo na dotychczasowej stopie, pracuje dzisiaj deficytowo i zjada względnie już zjadł swą rezerwę gotówkową, dowodzi, że nawet w najpomyślniejszych okolicznościach samopomoc rolnika była niewystarczająca. To też słusznie oczy wszystkich rolników skierowały się w stronę rządu, jako jedynego czynnika, powołanego i zdolnego do takich posunięć, które umożliwiłyby im „oddychanie nowem powietrzem”.

Dwie drogi prowadziły do tego celu, a mianowicie:

- 1) obniżenie kosztów produkcji do poziomu cen agrarnych,
- 2) podniesienie cen agrarnych do poziomu, umożliwiającego opędzenie całkowitych kosztów produkcji.

Rząd zapuścił się na obydwie drogi, lecz żadnej nie odbył ani całkowicie ani z powodzeniem. Przejźmy kolejno te odcinki, na których rząd zrobił parę kroków. Jakież widzimy tam rezultaty?

Na odcinku świadczeń socjalnych i ubezpieczeń rolnik nominalnie doczekał się pewnego, minimalnego zresztą odciążenia. Mówię „nominalnie”, gdyż

ta ulga została znakomicie zanulowana przez zwiększenie ciężaru na odcinku podatkowym (dodatek kryzysowy, danna państwa, dodatek na fundusz interwencyjny).

Na odcinku robocizny nastąpiło również pewne odciążenie. Ta ulga jest wprawdzie rzeczywista, lecz niestety połowiczna, gdyż wysokość obniżki płac nie pozostaje w żadnym stosunku do faktycznych wymogów w tej dziedzinie.

Stosunkowo największej ulgi doznał rolnik na odcinku prywatnoprawnych zobowiązań, szczególnie przez możliwość rozłożenia uciążliwych płatności na kilka lat. Znowu coś połowicznego, gdyż pozostawiono na uboczu kwestję najdonioślejszą, jaką w tej sprawie jest wysokość długu.

Na pozostałych odcinkach usiłowania rządu skończyły się zupełnym fiaskiem. Wystarczy przypomnieć nieudaną akcję, mającą na celu przełamanie sztywnego frontu przemysłowego w kierunku zamknięcia t. zw. nożyc cen. Następnie negatywne rezultaty interwencji na odcinku cen zbożowych, na którym ani działalność P. Z. P. Z., ani nieszczęśliwie skonstruowana pomoc kredytowa pod zastaw zboża nie zdołały przeciwdziałać chaosowi, wyrażającemu się absurdalną rozpiętością między cenami po — i przedżniwnymi (w roku gospodarczym 1932/33 rozpiętość ta wynosiła zgorą 100 proc., w poprzednim roku gospodarczym była ona jeszcze wyższą). W tych warunkach nawet ten szczęśliwiec, który nie musi wymyślać zaraz po żniwach, znajduje się w sytuacji grającego na loterii, gdzie nie decyduje przewidująca i na kupieckich przesłankach oportuna kalkulacja, lecz ślepe szczęście.

Oddzielne niejako miejsce zajmuje kwestja ciężaru podatkowego, gdyż o ile ona wogóle była brana pod uwagę, to w każdym razie nie w zamiarze zmniejszenia tego ciężaru, lecz wręcz odwrotnie. Widocznie tę kwestję trzeba z góry wyłączyć z wszelkiej dyskusji.

Tak więc dotychczasowe usiłowania rządu, mające rolnikowi umożliwić przystosowanie się do nowej rzeczywistości, zawiodły na całej linii, wskutek czego ta kwestja w całej swej rozciągłości pozostaje nadal otwartą. Jednocześnie życie wykazało, że nie rozwiążą jej żadne półśrodki. Dziś bowiem nie chodzi już o „przetrwanie” zmienionej sytuacji, lecz o „przystosowanie się” do niej. Do celu doprowadzić mogą tylko takie środki, które w swych skutkach będą również głęboko sięgały, jak głębokiem było przeobrażenie, które sprowadził kryzys.

W. LAUBE.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Zniesienie przymusu ubezpieczenia robotników rolnych?** Jedno z pism informuje, jakoby od 1 listopada br. przestał obowiązywać przymus ubezpieczenia robotników rolnych w kasach chorych. Decyzja sfer miarodajnych w tej sprawie podobno już zapadła.

(k) **Nowe rozporządzenia.** „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej” nr. 78 z dnia 11 bm. przynosi rozporządzenie p. Prezydenta Rzplitej o częściowej zmianie ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. w przedmiocie uregulowania stosunków celnych, trzy rozporządzenia rady ministrów o ulgach celnych oraz rozporządzenie w sprawie cel maksymalnych.

(k) **Rozporządzenie o postępowaniu celnym już ogłoszone.** W numerze 77 „Dziennika Ustaw” z dnia 9 października ukazało się rozporządzenie ministra skarbu o postępowaniu celnym. Rozporządzenie prócz postanowień ogólnych zawiera osiem rubryk wykazów przedmiotów, które mogą być zwolnione od cla, sześć wykazów towarów podlegających ograniczeniom przywozu, rubrykę wywozu, przywozu i wywozu warunkowego, przewozu towarów oraz postanowień końcowych. Do rozporządzenia, które wchodzi w życie 11 października 1933 r., t. j. równocześnie z taryfą celną, dołączone są liczne załączniki.

(k) **Podatki na akcję interwencyjną.** Rada ministrów uchwaliła dwa projekty rozporządzeń Prezydenta Rzplitej: w sprawie dodatku do podatku gruntowego, dodatku do podatku przemysłowego o obrocie i w sprawie opłat ubojowych. Dodatek do podatku gruntowego wynosić ma 10 proc., do podatku przemysłowego od obrotu również 10 proc., przyczem ten ostatni podatek po-

Z chwili

Rolnictwo

W „Trzeciej Rzeszy”

W żadnej dziedzinie gospodarczej socjalizm hitlerowski nie poszedł tak daleko, jak — ostatnio — w polityce agrarnej. To, co obecnie widzimy w Niemczech, jest rewolucją, mającą na celu wprowadzenie planowej gospodarki rolnej.

Ze zwykłą Niemcom systematycznością, minister aprowizacji i rolnictwa, Walter Darré stworzył przede-wszystkiem ramy organizacyjne, w których zamierza realizować swoją politykę agrarną. Ustawa „o tymczasowej strukturze stanu żywicieli państwa” poddaje rolnictwo planowemu kierownictwu, spoczywającemu w rękach władzy rządowej.

Organizacja rolnictwa czyli t. zw. „Reichsnaehrstand'u” nosi piętno wybitnie wojskowe. Na czele „stanu żywicieli państwa” stoi „wódz chłopów Rzeszy” w osobie wyżej wspomnianego ministra Darré. Do pomocy „wodzowi” służy „urząd sztabowy” i „rada chłopów Rzeszy”. Podbudowę stanowią ognia organizacyjne regionalne „Landesbauernschaften” i „Kreisbauernschaften”. Wszystkie istniejące związki rolnicze uległy rozwiązaniu, ustępując miejsca zwartej, jednolitej organizacji korporatywnej.

Dwa są cele, które przyświecały ministrowi Darré w jego „wielkiej reformie”: 1) przeciwdziałanie majoryzacji życia gospodarczego przez przemysł, który dzięki działalności karteli i syndykatów zniweczył wolną konkurencję i stworzył uprzywilejowane stanowisko dla produkcji przemysłowej (oświadczenie bardzo charakterystyczne!), oraz 2) umożliwienie państwu skutecznego wykonywania polityki cen rolniczych.

Ograniczając się do bardzo pobieżnego naszkicowania posunięć organizacyjnych rządu hitlerowskiego, przechodzimy z kolei do niemniej ciekawych jego postanowień z zakresu polityki cen rolniczych.

Z dniem 1 października r. b. wszedł w Niemczech w życie zakaz handlu terminowego pszenicą i żytem. Na dwa te gatunki zboża wyznaczone zostały „stałe ceny” (Festpreise). Rząd wydał tabelę, w której uwidocznili ceny, jakie począwszy od bież. miesiąca do czerwca 1934 r. obowiązywać będą w Niemczech na żyto i pszenicę (w markach za tonnę: za żyto X. 1933 — 147, VI. 1934 — 165; za pszenicę X. 1933 — 182, VI. 1934 — 195). Podstawą tabeli są normy obowiązujące dla Brandenburgii. Zadaniem instytucji „cen stałych” jest uwolnienie rolnika od wpływu wahań na rynku i wszelkich spekulacji.

Równocześnie zakazano rolnikom zasiać w roku bieżącym więcej żyta, niż zasiał na jesieni 1932 r. (tutaj celem jest zapobieżenie nadprodukcji). Zarazem zalecono rolnikom zmniejszenie uprawy pszenicy i rozszerzenie uprawy roślin pastewnych.

Jak więc widzimy, wprowadzono w Niemczech planową gospodarkę w rolnictwie. Nie potrzebujemy podkreślać, jak śmiałym i... niebezpiecznym jest ten eksperyment. Gdyby „ceny stałe” wyznaczono w warunkach normalnych, tak jak się to stało np. we Francji, możnaby zgóry przepowiedzieć fiasko interwencionistom. Tutaj jednak min. Darré przygotował swoją akcję interwencyjną w sposób dotychczas nigdzie nie wypraktykowany: eliminując handel zbożowy i biorąc w karby organizacyjne wytwórców rolnych.

W Niemczech władze Trzeciej Rzeszy podjęły walkę z prawami ekonomicznymi. Walkę pasjonującą, której wyniku cały świat wyczekiwać będzie z zainteresowaniem.

Krótkie informacje gospodarcze

— W porcie gdańskim załadowuje się obecnie partja zboża polskiego, składająca się z 56 tysięcy tonn żyta, zakupionego przez Stany Zjedn. A. P.

— W związku ze zwykłą cen wełny surowej, łódzcy producenci tkanin wełnianych podwyższyli ceny swych wyrobów zimowych w granicach od 5 proc. do 6 proc., a nawet do 7 proc.

— Ogólna suma dywidend, wydzielonych przez amerykańskie spółki akcyjne wynosiła w sierpniu rb. 215,9 milj. dolar., wobec 128 milj w miesiącu poprzednim i 250,1 milj dolar. w sierpniu 1932 r.

— Rząd sowiecki zakazał ze względów oszczędnościowych wysyłania depeesz urzędowych powyżej 100 słów. Depesze takie nie będą odtąd przyjmowane przez urzędy telegraficzne.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Czwartek, 12 października 1933

Słońce: wschód 6.11 — zachód 17.06 — długość dnia 10 godzin 55 min.
Księżyc: wschód 22.46 — zachód 14.47 — po ostatniej kwadrze.

Kal. rzk.: Maksymilian B. i W. — jutro Edward Kr.

Kal. słow.: Grzmisław — jutro Ziemisław.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano. Temperaturę powietrza wysoka plus 12 st. Cels. Pogodnie. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne 751 mm. — W ub. dobie temperaturę najwyższą plus 22 st. Cels., najniższą plus 11 st. Cels.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: dziś — 0,32 m.

Z POZNAŃNIA

Z Uniwersytetu Poznańskiego. — Dyplom magistra filozofii uzyskali: w zakresie filologii polskiej p. Sylwester Smykowski z Orchowa w woj. poznańskim, pedagogiki p. Maria Fiedlerówna z Dusznik w woj. poznańskim, filologii francuskiej p. Barbara Mielczarzewiczówna z Ostrowa, w woj. poznańskim, antropologii, etnografii z etnologią i prehistorią p. Dura vel Durska Janina z Łodzi.

Zwiazek Hodowców Konia Szlachetnego w Wielkopolsce zawiadamia, że decyzją Ministerstwa Rolnictwa i R. R. z 23 kwietnia 1933 r. — Nr. K. IX, 2/8 powierzone mu zostało prowadzenie i wydawanie oficjalnych ksiąg stadnych koni półkrogi, a mianowicie: księgi stadnej koni półkrogi angielskiej, księgi stadnej koni półkrogi arabskiej oraz księgi stadnej koni półkrogi anglo-arabskiej dla okręgu obejmującego województwa poznańskie i pomorskie.

Księga stadna obejmie konie znajdujące się na terenie całego województwa poznańskiego i pomorskiego bez względu na to, czy dany posiadacz jest członkiem Wielkopolskiego Związku Hodowców Konia Szlachetnego lub Pomorskiego, czy też nie jest członkiem.

Prawo zapisania do tych ksiąg posiadają ogiere, matki i przyczółek, pochodzenie których winno być stwierdzone wiarygodnymi dowodami, tak ze strony ojca, jak i matki, posiadające nie mniej jak 2 pokolenia wsteczne (jako pierwsze pokolenie wsteczne uważa się rodziców konia).

Zgłoszenia koni zakwalifikowanych do księgi stadnej podlegają opłacie:

1) od zgłoszenia zrebienia w terminie do 31 grudnia roku urodzenia — od członków Związku 2 zł., od nieczłonków 3 zł.;
2) od zgłoszenia konia po 31 grudnia roku urodzenia konia — od członka 5 zł., od nieczłonków 8 zł.;

3) od zgłoszenia konia sprowadzonego z zagranicy — od członków Związku 10 zł., od nieczłonków Związku 15 zł.;

4) za świadectwo o wpisaniu konia do księgi stadnej — od członków Związku 5 zł., od nieczłonków Związku 10 zł.

Zgłoszenia przyjmuje sekretariat Zw. Hodowców Konia Szlachetnego w Wielkopolsce — Poznań, ul. Mickiewicza 33, telefon 62-43, w terminie do 1 listopada 1933 r. — i wysyła na życzenie formularze do zgłoszeń oraz udziela wszelkich informacji.

Kradzież maszyny do pisania. W nocy na 12 bm. z mieszkania p. Tomasza Zaka przy ul. Różanej 14 skradziono maszynę do pisania marki „A. E. G.” wartości 1000 zł. Dochodzenia prowadzi komisariat 4. (kl)

Czyj rower? W komisariacie II. P. P. przechowywany jest rower męski, znaleziony w domu przy ul. Łukaszewicza 27. Policja wdrożyła dochodzenia w kierunku utawnienia właściciela. (kl)

Niesumienny woźnica. Na moście Teatralnym nieznanego woźnica najechał platformą Antoniego Szweida (ul. Poznańska 31). Wobec tego, że woźnica odjechał niepoznany, policja wzywa świadków najechania o zgłoszenie się w kom. 7. (kl)

Napał na ulicy. Na ulicy Marszałka Focha, w pobliżu ul. Chociszewskiego, pewien osobnik napał wieczorem ekspedjentkę p. Helenę Chwirotównę. Napastnik zarzucił jej płaszcz na głowę i wydarł torebkę z ręki. Napastnika, którym był 20-letni mechanik Stefan Klatt (ul. Knapowskiego 20) osadzono w areszcie policyjnym. (kl)

Postrzelony przy kradzieży węgla. Podczas kradzieży węgla z wozu wojskowego na ul. Marszałka Focha przy rogu ul. Bukowskiej, postrzelony został lekko ślepy strzałem z karabinu wojskowego 16-letni Florjan Michalski (ul. Spokojna nr. 10). (kl)

Z POZNAŃNIEGO

CZARNKÓW. (Szczepienia.) — Przeprowadza się szczepienie ochronne przeciw błonicy i płonicy (dyfteryt i szkarlatyna) wśród dzieci szkolnych do lat 14. Szczepienia są bezpłatne; były one wykonywane tylko u tych dzieci, których rodzice wyrażają pisemną zgodę na dokonanie szczepienia. Odnośne blankiety otrzymują dzieci przez szkoły.

Epilog zabójstwa w Rawiczu

Zdradzony mąż zasądzony na rok więzienia z zawieszeniem

Z Ostrowa donosi (n.): 11 b. m. toczył się przed s. o. w Ostrowie proces przeciwko fryzjerowi Janowi Przyjemskiemu z Rawicza, oskarżonemu o zabójstwo żony.

Tło tej sprawy przedstawia się następująco: Przyjemski, jako wdowiec, pojął w roku 1926 drugą, znacznie od siebie młodszą żonę. Pożycie małżeńskie było nader nieszczęśliwe. Młoda żona opuszczała dom męża i wyjeżdżała często do Poznania, gdzie miała kochankę, oraz prowadziła życie lekkie. Mimo to Przyjemski kochał swą żonę. Kiedy 11 sierpnia b. r. żona spakowała swe rzeczy i oświadczyła mężowi, że go opuszcza, wtedy Przyjemski, w silnym podnieceniu, strzelił do żony z rewolweru, kładąc ją trupem na miejscu. Po tym czynie usiłował Przyjemski popełnić samobójstwo, a gdy broń nie wypaliła, poszedł z mieszkaniem do fryzjerna i tu poderzwał sobie gardło brzytwą. Uratował go syn.

Epilog tragedji Przyjemskiego rozegrał się przed sądem w Ostrowie. Przesiuchani świadkowie wystawili o-

skarżonemu jak najlepszą opinię. Prokurator uznał osk. winnym zbrodni zabójstwa i domagał się przykłego ukarania. W obronie Przyjemskiego przemawiał obrońca, adw. Różyński i odtworzył całą gehennę oskarżonego, wniósł o uwolnienie mandanta. Oskarżony, który był widocznie złamany, i przez całą rozprawę płakał, prosił w ostatnim słowie o uwolnienie.

Po dłuższej naradzie trybunał ogłosił wyrok, skazujący Przyjemskiego Jana w myśl art. 225 par. 2 k. k. za umyślne zabójstwo na 1 rok więzienia. Sąd zaliczył osk. areszt, przebyty w śledztwie i zawiesił wykonanie wyroku na 2 lata.

Motywuując wyrok, sąd przyjął daleko idące okoliczności łagodzące i wymierzył oskarżonemu niską karę z uwagi na to, iż zbrodnię popełnił w silnym afekcie. Dalej sąd przyjął jako okoliczność łagodzącą wyjątkowo nieszczęśliwe pożycie małżeńskie.

Przyjemskiego po ogłoszeniu wyroku zwolniono z aresztu.

(Defraudacja.) Kierownik tutajskiego Urzędu Katastralnego, inż. Juliusz Paczyński, podejrzany o dokonanie nadużyć w Urzędzie Katastr. w Czarnkowie. Zdefraudowana suma ma sięgać 30 000 zł. Paczyńskiego aresztowano i oddawiono do dyspozycji władz sądowych.

(Kara.) Miejskowy sąd grodzki pod przewodnictwem sędzi. Starkowskiego, rozpatrywał w tych dniach sprawę piekarza Eryka Pflugrada, zamieszkałego przy ul. Gdańskiej. Akt oskarżenia zarzucał przekroczenia sanitarne. Skazano go na 25 zł. grzywny.

GAŚAWA. (Jeszcze o prawa miejskie.) W dniu 9 bm. odbyło się w udziale p. starosty Muzyka zebranie rady miejskiej, celem omówienia sprawy zlikwidowania miasta Gaśawy. Po referatach, wygłoszonych przez starostę, burmistrza i radnych, oraz dyskusji, przystąpiono do głosowania. Przedstawiciele obywatelstwa, opierając się na tradycji oraz na motywach, iż miasto Gaśawa jest samowystarczalne, oświadczyli się za utrzymaniem praw miejskich.

(Kradzieże.) Rolnikowi Albertowi Winterowi z Wenecji skradziono pozostawiony na ulicy w Żniniu rower męski. Sprawę ujęto i osadzono w sądzie grodzkim, gdzie oczekuje wymiaru sprawiedliwości. — Niestwierdzony dotychczas sprawcy skradli z pola p. Pawlakowi i p. Spornemu większą ilość kapusty oraz brukwi.

GNIEZNO. (Zjazd Sokół.) Odbył się tutaj zjazd prezesów i naczelników gniazd sokolich okręgu gnieźnieńskiego. Celem zjazdu było zsumowanie prac w okresie letnim oraz ustalenie programu pracy na okres zimowy. Z referatów i sprawozdań prezesów i naczelników wynika, że rozwój „Sokoła” w okręgu gnieźnieńskim wykazuje w roku bieżącym duży postęp, mimo, że wszystkie gniazda utrzymują się z własnych funduszy — Podstawa organizacji sokołej w okręgu gnieźnieńskim jest silna dlatego, że metody pracy zostały ujednolicone oraz z tego powodu, że spotyka się u tutejszego społeczeństwa z należytem zrozumieniem. Dowodem siły naszej organizacji był zlot okręgowy w Witkowie, który zgromadził 725 druchów i druhów. Władze okręgu przeprowadziły 2 kursy, w których otrzymało gruntowne wykształcenie techniczne 35 sokołic i sokołów — Obecnie przygotowuje się prace na rok 1934, który jest rokiem jubileuszowym sokołstwa wielkopolskiego. W zjeździe niedzielnym brał udział z ramienia przewodnictwa dzielnicy druh red. Powidzki, który stwierdził, że idei sokołej żadne intrzygi i trudności nie zmoga.

INOWROCLAW. (Akademja ku czi św. Franciszka z Asyżu.) Staraniem III. Zakonu odbyła się w domu parafjalnym akademja ku czi św. Franciszka ze słowem wstępnem ks. dziekana Kupskiego.

(Pożar.) W Gniewkowie powstał u wdowy Wandy Nowackiej pożar, który wzniewił prawdopodobnie dzieci. Spaliły się doszczętnie stodola i przybudowane do niej chlewy.

(Nieuczciwy konduktor.) Konduktor tramwajów miejskich, Zagórski Kazimierz, kradł systematycznie zainkasowane od pasażerów pieniądze.

(Nadużycia.) W tych dniach zdolano wykryć szereg nadużyć, popełnionych przez leśniczego państwowego Pierchala z Szczepanowa. Nadużycia datują od roku 1931. Wykryta dotąd zdefraudowana suma sięga 12 000 złotych. Sprawę oddano prokuratorowi.

(Kradzieże.) Nieznani sprawcy skradli posiadzicielowi ziemskiemu w Mierucińsku 6 par uprząży końskich. — Również nieznani sprawcy włamali się do śpiżarni Pawłowskiego w Borzejew-

Ludowej w Hucie k. Odolanowa, na której powstała bójka na noże. Dotkliwie pożągnym został pewien młodzieniec z pobliskiej Dębicy.

(Sprawa strzelania.) 6 bm. na wspólnym posiedzeniu delegatów Tow. o charakterze wojskowo-wychowawczym i sportowym utworzył się komitet z p. burm. Klaką na czele który p. in. ustalił termin strzelania na czas od 8 bm. do 11 listopada rb. Strzelanie odbywa się na tutejszej strzelnicy Bractwa Kurkowego, które ją na powyżej podany cel bezinteresownie oddało do dyspozycji komitetu i oprócz tego przejął na siebie koszty strzelania za młodzież szkolną. Podczas gdy K. P. W. pod kierown. p. Dichtinga przyczyniło się do przystosowania strzelnicy do strzelania z broni małokalibrowej.

OSTRÓW. (Nowy hotel.) B hotel polski w rynku drogą subhasty przeszedł na własność pp. Stanisława Namyśła i Władysława Nadera. Przez szereg miesięcy hotel stał bezczynnie. Obecni właściciele przeprowadzili gruntowną renowację i otworzą go pod firmą „Hotel Polonia”.

(Nowe przedsiębiorstwo.) Znany narodowiec, p. Stanisław Michałowski, otworzył przy ul. Kaliskiej skład żelaza i sprzętów kuchennych.

ROGOŹNO. (Z życia organizacyi.) W ubiegłym tygodniu odbyło się plenarne zebranie Tow. Powstańców i Wojaków, pod przewodnictwem prezesa p. K. Świętika. Na zebraniu m. in. omawiano sprawę 10-lecia istnienia organizacyi i związanego z tem obchodu. — Zebranie Stow. Młodzi. Mis. odbyło się w salce parafjalnej Kierował niemi prezes p. Demski. Referat p. t. „Walczy z alkoholem” wygłosił p. Nadrajkowski Marjan. Na członka przyjęto p. Graczyka Zbigniewa i 6 kandydatów. — Rogoziński Klub Sportowy urządził z okazji zakończenia sezonu piłkarskiego w ubiegłą sobotę wieczorek taneczny — Przypominamy, iż 22 bm. Stow. Młodzieży Misyjnej organizuje „Dzień Misyjny”, zaś 29 bm. przygotowuje Akcja Katolicka z p. prof. Melzerem na czele „Dzień Katolicki”.

(Spłoszone konie.) Przed kilku dniami przy ul. Kotlarskiej spłoszyły się 2 konie ciągnące wóz do wody. Konie wpadły rozhukane na słup telegraficzny, zrywając uprząż i druzgocąc wóz. — Woźnica p. Ryżek z Rogoźna pokaleczył się dotkliwie. Stan jego nie budzi jednak obaw. (cr)

SWARZEDZ. (Z Stow. Mł. Polek.) Dnia 8 bm. Stow. Młodych Polek święciło uroczyste dzień poświęcony ku uczczeniu swej Patronce św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Wspaniałe przemówienie na temat działalności św. Teresy wygłosił niestrudzony na tem polu ks. patron Walkowiak. Piękne deklamacje, śpiewy, wykonane pod kierownictwem p. St. Pralata oraz jednoaktówka uzupełniły wspaniałą akademję.

(Z żalobnej karty.) W ub. niedzielę zmarł w szpitalu w Poznaniu śp. Hoffman, długoletni starszy pracownik na tutejszym urzędzie pocztowym, który swymi zaletami zjednał sobie serca tutejszego społeczeństwa.

TUCHORZA pow. Wolsztyń. (Po przerwie rocznej zostanie uruchomiona 1 listopada pod kierownictwem nowo zaangażowanych sił. Szkoła Rolnicza żeńska w Tuchorzynie pow. wolsztyński Opłata za całkowite utrzymanie i naukę wynosi 35 zł miesięcznie i jednorazowy wpis 20 złotych. Przyjmuje się dziewczęta ze wsi i z miast, posiadające gospodarstwa podmiejskie, po ukończeniu 16 lat.

WAGROWIEC. (Nieudała kradzież roweru.) W tych dniach skradli niejak Jan Szyfman z Żydówka w powiecie gnieźnieńskim, pozostawiony przed gmachem Banku Ludowego w Wągrowcu rower p. Jana Polczyńskiego. Złodzieja udało się jeszcze w mieście przyłapać. Szyfman jest dobrze znany policji i notowany kilkakrotnie za różne kradzieże.

(Ze sportu.) W ub. niedzielę został na stadionie w Wągrowcu rozegrany mecz piłki nożnej pomiędzy K. S. „Venus” z Gnieźna a K. S. „Nielbą” z Wągrowca. Mecz zakończył się wynikiem 4:2 (2:2) dla K. S. „Nielbą”.

(Najazd Żydów.) Bezpośrednio po wojnie światowej miasto Wągrowiec liczyło około 180 Żydów. Cyfra ta w roku 1927 spadła wskutek stałej emigracji do Niemiec do 30 osób. Jednakże od tego czasu, a zwłaszcza w ostatnich dwóch latach daje się zauważyć stały napływ Żydów do naszego miasta. Dzisiaj cyfra stałe zamieszkałych Żydów w Wągrowcu wynosi 50 osób. Do tej cyfry nie wliczamy kilku rodzin żydowskich, które uchyliły przed hitlerowcami z Niemiec do Polski. Czas już największy, by społeczeństwo zwróciło baczniejszą uwagę na najazd wschodnich Żydów na Wągrowiec.

(Zuchwała kradzież.) W nocy z 7 na 8 bm. zakradli się nieznani dotychczas sprawcy, wylamując boczne drzwi, do składu p. Bonowskiego Józefa w Wągrowcu przy Rynku. Łupem złodziei padły większe ilości świderków i około 200 żarówek, wartości łącznej 1000 zł.

MODRZE. (Uroczystość ku czi Król. Jadwigi.) Z inicjatywy miejscowego Kat. Tow. Robotników Polskich odbędzie się w przyszłą niedzielę w sali parafjalnej uroczystość ku czi Królowej Jadwigi.

NAKŁO. (Próba P. O. S.) Z powodu ulewnej deszczu w ub. niedzielę próbę P. O. S. urządziła się w niedzielę 15 bm. na stadionie miejskim. — (Okradzenie bezrobotnego.) W tych dniach wdali się nieznanu złodziej do mieszkania bezrobotnego B., zamieszkałego przy ul. Hallera. Złodziej zabrał z szafki całą zaoszczędzoną gotówkę w sumie 2 090 zł.

(5-lecie Cechu Malarzy.) Kwartałne zebranie, poświęcone 5-leciu Cechu Malarzy na pow. wyrzyski i szubiński, odbędzie się 15 bm. o godz. 12,30 u p. Betschera w Nakle.

(Teatr Wielkopolski.) Teatr Wielkopolski odegra w poniedziałek 16 bm. o godz. 20,15 na sali kina „Polonia” operetkę p. t. „Światła i cienie Nowego Jorku”, po południu o godz. 15 komedję Fredry p. t. „Ciotunia”.

(Znalezienie noworodka.) Na ementaru w Paterku koło Nakła znaleziono zwłoki noworodka. Policja wszczęła poszukiwania za wyrodną matką.

NOWEMIASTO n. Wartą. (Z Bractwa Kurkowego.) W strzelaniu niedzielnym o nagrody w naturze zdobyli nagrody pp. Bronisław Czarczyński, Czesław Szymański, Feliks Przybylski, Stanisław Michalski, Marjan Jankowski, Stanisław Robaszkievicz i Leon Szymankiewicz.

(Akademja.) W dniu 8 bm. odbyła się z inicjatywy Stowarzyszenia Młodych Polek akademja na salce starej plebanji ku czi św. Teresy z wielce urozmaiconym programem oraz bardzo interesującym referatem ks. patrona Jana Dźbizańskiego o życiu św. Teresy.

(Z Tow. Bartników.) Ponieważ na plenarne zebranie w dniu 8 bm. przybyła bardzo mała liczba członków, postanowiono ze względu na ważne sprawy odbyć nadzwyczajne zebranie w niedzielę 15 bm. o godz. 12 15 w lokalu zebrania p. Heleny Szymańskiej przy rynku.

ODOLANÓW. (Pobicie.) W dniu 1 bm. odbywała się zabawa Młodzieży

Z POMORZA

CHOJNICE. (Ciekawy proces.) — Przed tuł. sądem okręgowym stał kupiec p. Konstanty Sajda z Chojnicy, oskarżony o sprzedaż zepsutego produktu żywnościowego. Jak bowiem wynikało z analizy Państwowego Zakładu Badania Żywności w Poznaniu filia w Gdyni, ser kremowy był spleśniały i niezdolny do użytku. Oskarżony do winy się nie przyznał i twierdził, że ser przy wrzucaniu go kontrolerowi żywnościowemu był świeży i nie okazywał żadnych śladów pleśni. Ten fakt potwierdził kontroler żywnościowy. Poza tem zostało na rozprawie ustalone, że badanie miało miejsce po 5 tygodniach od dnia pobrania próbki u oskarżonego. Po naradzie zapadł wyrok uwalniający oskarżonego od winy i kary. Sąd przyjął możliwość, że ser spleśniał w Zakładzie wyżej wspomnianym.

— **Gdynia.** (Nieszczęśliwy wypadek w porcie.) Dnia 9 bm. o godz. 14 przy budowie dworca morskiego uległ śmiertelnemu wypadkowi porażenia prądem elektrycznym robotnik Rolbicki Leon wskutek najechania taczka żelazną na kabel przenośnej żarówki o napięciu 220 V. Pomimo zastosowania natychmiastowej akcji ratunkowej, porażonego prądem nie zdołano przywrócić do życia.

— **GRUDZIADZ.** (Tragiczny wypadek.) Na stacji kolejowej w Melnie pod Grudziądem przejechany został przez pociąg towarowy kapral 11 pułku ulanów w Ciechanowie Alfred Gościł. Nieszczęśliwy poniósł śmierć na miejscu. Sp. G. chciał przejść przez tor kolejowy i nie zauważył nadchodzącego pociągu. Zwłoki jego przewieziono do Grudziądza i odstawiono do kostnicy szpitala wojakowego.

— **ŚWIECIE.** (Nagły zgon przy kradzieży drzewa.) Rolnik Gliniecki Ant. z Bzowa pojechał furmanką do pobliskiego lasu państwowego, by dokonać kradzieży drzewa. Kiedy zdołał ściąć sosnę i przystąpił do jej powiortowania, nagle upadł i zmarł na udar serca. W takiej pozycji bez życia przy ściętej sosnie, z siekiera, znalazł go przypadkowy przechodzień i doniósł o tem władzom, które spowodowały oględziny sądowo - lekarskie.

— **TCZEW.** (Osobiste.) Złote godny małżeńskie obchodzili małżonkowie Jan i Małgorzata z Rogalińskich Jurcykowie z Pępina. Sędziwiej parze życzymy szczęśliwego przeżycia jeszcze 25 lat, do diamentowych god. — Srebrne godny obchodził mistrz murarski Józef Matuszkowski z żoną swą Martą z Czarneckich.

Z BYDGOSZCZY

— **W związku z likwidacją Izby Przemysłowo-Handlowej** ma powstać w Bydgoszczy ekspozytura Izby gdyńskiej, zatwierdzająca sprawy gospodarcze powiatów bydgoskiego, inowrocławskiego, szubińskiego, wyrzyskiego, wielkopolskiego i toruńskiego, chełmińskiego, chełmińskiego, świeckiego, Tucholskiego i sępolińskiego z Pomorza. Tuloane na wtorek posiedzenie przedstawicieli przemysłu, rzemiosła, kupiectwa, inteligencji itd. nie ustalono jeszcze ostatecznej formy wielkiego zebrania obywatelskiego dla omówienia sprawy likwidacji Izby i usuwania rozmaitych urzędów z Bydgoszczy. Dla omówienia szczegółów tego zebrania protestacyjnego, ma się odbyć jeszcze jedno posiedzenie delegatów.

— **Młodzież kupiecka ku czci Jana Sobieskiego.** Odbyte w sali hotelu Lengning uroczyste zebranie młodzieży kupieckiej ku czci Jana III Sobieskiego zgromadziło liczną rzeszę słuchaczy Odczyt o wielkim królu, obrony chrześcijaństwa przed barbarzyństwem wschodu, wygłosił ks. prof. Bronisław Müller, dając plastyczny obraz wielkiej postaci Sobieskiego na tle jego czasów i podkreślając znaczenie zwycię-

Zemsta zwolnionych robotników

Wielki pożar w majątku ziemskim pod Środą

Z Środy donosi (ak): We wtorek wieczorem wielka łuna pożaru zaalarmowała okolice Środy. Stwierdzono, iż pali się duża stodoła polna maj. Bagrowo pod Środą. Na miejsce pożaru przybyły zaalarmowane strażne pożarne z Środy i Dominowa.

Wobec rozszalałego żywiołu akcja ratunkowa musiała się ograniczyć jedynie do lokalizacji pożaru. Spaliły się wszystkie płony tegoroczne i młoc-karnia. Strata wynosi około 60.000 złotych.

Zachodzi podejrzenie, że stodołę podpalili robotnicy, zwolnieni z pracy, którzy poprzednio grozili zemstą i podpaleniem.

Napad bandycki w biały dzień

Sprawców napadu w Bydgoszczy ujęto — Postępowanie w trybie doraźnym

Z Bydgoszczy donosi (zb): We wtorek około godz. 4 po poł. na robotnika Pawła Maternikę, przechodzącego od Jalcic w stronę mostów kolejowych przez ulicę Zygmunta Augusta, napadło dwóch bandytów, którzy zbili i skopali Maternikę i zrabowali mu całą posiadaną gotówkę w sumie 4 zł.

Opodal strażowała para współników, bacznie rozglądających się, czy nie nadchodzą osoby, które mogłyby w napadzie przeskodzić. Po obrabowaniu Maternikę bandycy z niewielkim swoim łupem zbiegli, pozostawiając ofiarę na drodze w stanie nieprzytomnym.

Dopiero pod wieczór Maternik odzyskał przytomność i dowiedział się do najbliższego posterunku policyjnego, zawiadamiając go o bestjałskim napadzie. Policji udało się wysledzić bandytów w osobach Florjana Lewandowskiego i Władysława Zandeckiego oraz ich współnika Antoniego Czerwińskiego.

Bandytów oddano do dyspozycji władz sądowych, które przeprowadzają śledztwo w trybie doraźnym.

Plan robót na terenie miast województwa łódzkiego

Roboty w Łodzi, Kaliszu, Pabjanicach, Piotrkowie, Tomaszowie Mazowieckim i Zgierzu

Z Łodzi donosi (z): W urzędzie wojewódzkim w Łodzi odbyła się konferencja z udziałem przedstawicieli większych miast, a więc Łodzi, którą reprezentował komisarz inż. Wojewódzki, Kalisza — prezydent Szarasa, Tomaszowa Maz. — komisarz Rychlicki, Piotrkowa — prezydent Jabłoński, Pabjanic — komisarz Jabłoński i Zgierza — prezydent Świerszcz.

Plan robót w Łodzi, przedstawiony przez komisarza inż. Wojewódzkiego, przewiduje: dalsze roboty kanalizacyjne, budowę wodociągów, budowę studzien, regulację rzek Karolewki, Jasienia i Łódki, na dalszych odcinkach, budowę basenów wodnych dla wodociągów na Budach Stokowskich, dalszą budowę drogi Łódź — Łagiewniki, budowę gmachu szkolnego na Bałutach, budowę łaźni na Polesiu Konstantymowskim, wykończenie 76-hektarowej przestrzeni parku ludowego itd. Na roboty te ogółem przewidziano około 15 milionów złotych.

W Piotrkowie plan, przedstawiony przez prezydenta Jabłońskiego, przewiduje budowę szkoły, rozbudowę rzeźni miejskiej, zabrukowanie ulic itd. Kosztorys przewidziano na 800.000 zł.

W Tomaszowie Mazowieckim przewidziano w roku 1934 budowę szkoły powszechnej, budowę targowiska, urządzenie bulwarów nad rzeką Wolbórką, łącznie kosztem 400.000 zł.

W Zgierzu wreszcie dla zatrudnienia robotników sezonowych przewidziano planem na rok 1934 dalszą rozbudowę szkoły powszechnej, rozpoczęcie eksploatacji kamieniołomów, budowę trzech ulic itd., kosztem 250.000 zł.

Na te same konferencji obecni byli przedstawiciele Tow. Opieki Mieszkaniczej z Warszawy, którzy omówili kwestję popierania budownictwa drobnego.

Projekt roboty, szczegółowo uzupełnione, przedłożone zostaną wojewodzie, który je zaopiniuje i prześle do Funduszu Pracy dla przydziału kredytów. Kredyty na rozbudowę miasta rozdzielać będzie komitet rozbudowy miasta.

W Kaliszu plan robót, przedstawiony przez prez. Szarasa, przewiduje rozpoczęcie budowy kanalizacji, wodociągów, uporządkowanie rynku Dekerta i budowę rzeźni miejskiej. Ogólny kosztorys robót zamknięto sumą 900.000 zł.

W Pabjanicach roboty według planu wiedeńskiego dla kulturalnego świata. Program wieczoru uzupełniały występy wokalisty - deklamatorskiej oraz obrazek sceniczny „Sobieski pod Wiedniem”.

— **Egzamin nadzwyczajny.** 19 bm. odbędzie się w Bydgoszczy nadzwyczajny egzamin z ukończenia pełnej szkoły powszechnej. Zgłoszenia do 17 bm. przyjmuje inspektorat szkolny na m. Bydgoszcz. Do podań należy dołączyć kilka dokumentów, ustalonych przez władzę szkolną, oraz 20 zł opłaty egzaminacyjnej.

— **Poświęcenie sztandaru harcerek.** W niedzielę 15 bm. odbędzie się uroczystość poświęcenia sztandaru VIII drużyny harcerek im. Władysława Jagiełły. Poświęcenie odbędzie się o godz. 8 rano podczas nabożeństwa w kościele Bernardynów (Garnizonowym). O godz. 11 przed południem akademja w sali hotelu Lengning, połączona ze składaniem życzeń i wbianiem gwoździ pamiątkowych.

— **Czwierdzielnice pracy na niwie śpiewaczej.** Pp. Drzewiecki, Kowalski (obecnie prezes Zw. Okręgowego Kół Śpiewaczych) i Smoliński obchodzą 25-lecie pracy na niwie śpiewaczej w Bydgoszczy z tej okazji zarząd okręg. Związku Wielkopolskich Kół Śpiewaczych wręczył im artystycznie wykonane dyplomy uznania, a szereg towarzyszów śpiewaczych przez delegatów swoich złożyło jubilatowi serdeczne życzenia.

— **Skazanie właścicielki domu schadzek.** Sąd bydgoski skazał Jadwigę Weberową, właścicielkę pensjonatu przy ul. Marszałka Focha, na 6 miesięcy więzienia za odnajmowanie pokoiów w pensjonacie na schadzki. Wobec dotychczasowej niekaralności skazanej, sąd zawiesił wykonanie kary na przeciąg lat 5.

— **Poparzenie.** We wtorek wieczorem 62-letni bezrobotny Mieczysław Zudzin, zamieszkały przy ul. Pod Blankami 20, spowodował przez nieostrożność wybuch spiryty denaturowanego w maszynie do gotowania. Zudzin uległ dotkliwemu poparzeniu lewej części ciała. Karetka Pogotowia odwieziono go do Szpitala Miejskiego na kurację.

— **Ze Stow. Techników.** W nadchodzący piątek o godz. 8 i pół wiecz. w lokalu własnym przy ul. Cieszkowskiego 4, odbędzie się plenarne zebranie Stow. Techników z referatem inż. Orlicza pt. „Plany zabudowania osiedli”.

— **Dziury aptek:** Od 9 — 15 października apteka Pod Aniołem (ul. Gdańska), apteka Przy Placu Teatralnym i apteka Tarasiewiczza na Szwederowie.

Cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy w dniu 12. 10. 1933 r.

Ceny tranzakcyjne: żyto 14,25—14,50, pszenica 19,00—19,50, jęczmień brow. bez zmiany, jęczmień przem. bez zmiany. Reszta notowań bez zmiany. Ogólne usposobienie spokojne. Tranakcje na odmiennych warunkach: żyta 1262 tony, pszenicy 185 tony, jęczmienia brow. 75 tony, pszem. 155 tony, owsa 420 tony, mąki pszennej 88 tony, żytniej 57 tony, otrąb pszennych 15 tony, żytnich 125 tony, jęczmiennych 15 tony, grochu Folgera 11 tony, makuchu 25 tony, gorczycy 10 tony, koniczny czerwonej 1,5 tony.

Jan Domagalski. Narazie ujawniono sprzeniewierzenia na sumę 5000 zł. Sprawa skierowana została na drogę sądową. Dalsze poszukiwania ustala rzeczywistą wysokość strat.

— **Zuchwały napad bandycki.** Na ul. Hrabowskiej napadło dwóch rabusiów na inkasenta firmy Sair i Ska, Mieczysława Zilbera. Bandyci sądząc, że Zilber posiada w tecze większą sumę pieniędzy, zaspalili mu oczy solą, wyrwali teczkę i zbiegli. Na szczęście w tecze znajdowały się książki i bezwartościowe papiery. Za zbiegłymi rabusiami, policja wdrożyła energiczne poszukiwania.

— **Surowe ukaranie złodzieja.** W nocy, na 6 września rb. na ul. Zgierskiej, Bronisława Somermana napadnięta została przez nieznanego osobnika, który zdarł z niej palto wartości 300 zł. Na krzyk napadniętej wszczęto pościg i rabusia zatrzymano. Był nim Jan Popiela, któremu odebrano palto.

Popiela przed sądem grodzkim w Łodzi wyjaśniał, że palto zrabował z zimna. Sąd skazał zuchwałego rabusia na 4 lata więzienia.

— **Kopalnia rudy żelaznej.** Zarządzeniem Okr. Urz. Górniczego, zatwierdzony został plan kopalni rudy żelaznej na terenie wsi Kijów, Łęg, majątku Kruszyna, gminy Kruszyna, powiatu radomszczańskiegos. Zatwierdzenie nadania górniczego nastąpiło na rzecz Banku Gospodarstwa Krajowego.

Uruchomiona ma być na wspomnianym terenie obszar 1.138.021 metr. kw. kopalnia rudy żelaznej pod nazwą „Kijów 425 P”.

— **Nowy podział powiatów.** Wojewoda łódzki wydał zarządzenie, na mocy którego nastąpił nowy podział powiatu radomszczańskiegos na gminy, których ustalono 25, oraz powiatu łaskiegos, który podzielony został na 18 gmin administracyjnych.

Z ŁÓDZKIEGO

— **KALISZ.** („Strzelec“ — defraudantem.) Zatrudniony w biurze rejestru firm w Kaliszu, Adrian Turczynowicz, na podstawie rewizji, przeprowadzonej przez komisję z Warszawy i stwierdzeniu nieporządków kasowych i braku gotówki do tysiąca złotych, został z dn. 1 października zwolniony z posady, z równoczesnym wszczęciem dochodzenia karnego przeciwko niemu. Turczynowicz do ostatniej chwili swego urzędowania był czynnym członkiem „Strzelca“ w Kaliszu a do lipca rb. nawet zajmował stanowisko komendanta Związku Strzeleckiego.

Trup na torze

Z Czarnkowa donosi (cn): W ub. wtorek, w godzinach rannych, znaleziono na torze kolejowym pomiędzy Kruczym a Gulczem, zastygłe zwłoki mężczyzny. Okazuje się, że był to trup bezdomnego robotnika, którego bliższe generalja narazie są nieznane. Zachodzi przypuszczenie, że denat popełnił samobójstwo, rzucając się pod koła pociągu, względnie został skutkiem własnej nieostrożności przejechany. Na miejsce wypadku udali się przedstawiciele policji z Wilenia. Przeprowadzone dochodzenia wykażą, czy ma się tu do czynienia z samobójstwem, nieszczęśliwym wypadkiem, czy też zabójstwem.

Zwolnienie działaczy ludowych

Z Łodzi donosi (z): Na terenie powiatu brzezińskiego aresztowani zostali w związku ze strajkiem rolnym b. minister rolnictwa Błażej Stolarski, Jan Pakuła, Józef Judasz i Józef Jaskółski.

Na terenie powiatu łęczyckiego aresztowani zostali Wincenty Gorta, znany działacz spółdzielczy, kawaler orderu „Polonia Restituta“, Jan Walczak, Jan Sajdak, Tomasz Brzeziński, Antoni Panisiewski, Stanisław Estal, Ignacy Zieliński.

Na skutek skargi adv. Wilanowskiego z ramienia Stronnictwa Ludowego, areszt zniesiono i wymienionych działaczy zwolniono.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: A. P., Leszno, z gorącą prośbą o wysłuchanie w pewnej intencji 2 zł; — A. D. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o pomyślny wynik procesu 20 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 371,30 zł.

Na walce z alkoholizmem: Stanisław Andracki 2 zł.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:
Dnia 11 bm. zgłoszono: Teresa Seifertówna 14 dni, Aniela Zgolanka 2 l. 6 m. 21 d. Urszula Hoffmann, uczennica szkolna, 12 l. Stefanja Bukowska z d. Górska, 29 l. Jan Lange 50 minut Klementyna Pieluska z d. Czabajka, 24 l.

Z ŁÓDZI

— **Nadużycia w Banku Majstrów.** Komisja likwidująca Bank Majstrów Fabrycznych w Łodzi, ujawniła nadużycia jakich dopuścił się dyrektor tego banku

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MĄDROŚĆ NARODÓW — A ZBLISKA BANIA

(Profesor Bystron o przysłowiu)

Wbrew temu, co by można sądzić z pozoru, przysłowia rozpowszechniały się najbardziej drogą książkową, nie przechodzeniem z ust do ust, a powstały w znacznej ilości jako zdania moralne, przeznaczone do moralizowania młodzieży szkolnej. Przykład literackiego pochodzenia przysłowia daje Chodźko w „Pamiętnikach Kwesara”, pisząc: „Sentencje te i akumina, jezuickiej bodaj jeszcze fabryki, często, gęsto postyszysz w poważnych dyskursach naszych starych, wysoko gołonych sensatów: bo u młodych ty-sina i łacina wyszły dziś z mody. W życiu dworskim, gdzie często językiem szermować przychodzi, nie zawadzi mieć na pogotowiu w pamięci ładunek takich klinów, a więc to i przepisać warto”. Do rzędu takich przysłowia zaliczyć np. należy:

Kto bredzi
Nie ma odpowiedzi.
Gość na bankiet nie proszony
Nie bardzo bywa uczczony.
Mędrec to nie tegi,
Co ma rozum z księgi.
Za smaczne w wieczór frykasy
W nocy z brzuchem obertasy.

Tak też pojmują przysłowie na podstawie zebranego oficie materiału prof. Bystron w Krakowie, dając całokształt zagadnienia przysłowio-owego w nowej swej książce p. t. „Przysłowia polskie”, które właśnie wydała Akademia Umiejętności w Krakowie.

„Przysłowie — pisze prof. Bystron — miało wartość językową towarzyską, szkolną, moralizującą, więc chętnie się nim posługiwano. W licznych wydawnictwach szkolnych czy popularnych, widzimy stale zbiorki przysłowia, czasem z wykładem moralnym itp. itp.”

Nietylko jednak interesowano się przysłowiem, jako środkiem oddziaływania pedagogicznego. Historyczno-kulturalne jego znaczenie uwypukla się przedewszystkiem w epoce ożywionego sentymentu dla przeszłości w związku z romantycznymi poglądami na rodzimą twórczość tradycyjną. Tak odnosi się do przysłowia parem-jologicznie wieku XIX, żeby tylko wymienić K. Wójcickiego, zbieracza starożytności krajowych, Adama Bartoszewicza, Tymoteusza Lipińskiego, oraz Wielkopolanina, bardzo około popularnej literatury zasłużonego, Józefa Chociszewskiego.

Również i historycy literatury zwracali ku przysłowiom swoje zainteresowania np. Wiszniewski, A. W. Maciejowski, zbieracz pamiętek historycznych Ambroży Grabowski i in. Gorliwy udział w zbieraniu przysłowia wzięli etnografowie, jak Kolberg. Zbierano też przysłowia mało- czy białoruskie. Największy przecież zbiór parem-jograficzny, wyzyskujący cały materiał, to dzieło Samuela Adalberga p. t. „Księga przysłów, przypowieści i wyrażeń przysłowio-owych polskich”, dający na 700 przeszło stronach całość przysłowia polskich.

Prof. Bystron w książce swojej z niezmierną erudycją cytuje wszystkie wydawnictwa, dotyczące przysłów, tak, że mamy jakoby kompletną bibliografię polską tego zagadnienia. Nie zadawała się jednakże opisem tylko i ujmowaniem w całość dotychczasowych poszukiwań, lecz z właściwą sobie umiejętnością wczuwania się w przejawy kultury duchowej, rzuca podwaliny socjologiczne pod stronę znaczeniową przysłów i zastanawia się nad wyrażonym w niem światopoglądem.

Wnioski, do których dochodzi, są niezmiernie ciekawe. Przysłowie, zładaniem autora, powstaje i utrwała się dzięki plebiscytowi codziennego życia. Parem-jografowie stwierdzali zgodnie, że przysłowia są mądrością narodową. Czyż jednak jest tak rzeczywiście? Prof. Bystron z długich swoich i moczolnych dociekań nad przysłowiem wyprowadza wniosek wręcz przeciwny. Mądrość przysłów, zdaniem jego, jest zdawkowa, banalna, gdyż przysłowie jest produktem przeciętnego życia. Jest ono własnością ogółu, więc musi być proste, konwencjonalne, gdyż zbiorowe tło przysłówia nie dopuszcza wykroczeń poza konwencjonalną dla pewnej grupy etykę. Sam już fakt/trwania przysłówia i przetrwania przez długi okres czasu, jest dowodem na jego konwencjonalizowanie i spopularyzowanie. — Myśli filozoficznej nie widzi autor w

przysłowiu, tem mniej zgadza się na to, aby przysłowie zawierać miało filozofję narodu. Przysłowie tworzy się i żyje wśród różnych warstw narodu i jest w większości swojej, jak mówi autor, odbiciem umysłowości pospólstwa, a istnieje, jako zespół słowny. Czyżby to stwierdzenie odbierało wartość przysłówiu? „Bynajmniej” — odpowiada autor. Musimy się tylko zgodzić na to, że przysłowie niema wartości teoretycznej.

Ciekawe swoje wywody ilustruje prof. Bystron przykładami zaczerpniętymi z różnych dziedzin życia. Tak np. z przysłówia żołnierskich wybieramy:

Lepiej w domu cepem buchać,
Niż na wojnie kuli słuchać,
Lepsza w domu kapuścina,
Niż na wojnie cielicina.
Lepszy w domu groch, kapusta,
Niż na wojnie kura tłusta.

Z zakresu historii politycznej wymienia prof. Bystron powiedzenia przysłówio-owe, jak np.

Bolesław Krzywousty
Narobił z Niemców kapusty.

Albo też inne:

Król Jagiello był Krzyżaki
I pan Krupa chciał być taki.

Na człowieka krzepkiego mówią na Kaszubach:

Ten uod Krzeżoków sztamuje.

Z czasów Sobieskiego pochodzą przysłowia:

Za króla Jana
Wiara nasza ratowana.
To tyle warto,
Co bić się za Wiedeń.

Z przysłówia odnoszących się do narodów i kultur obcych warto wymienić:

Ruski dar: dzisiaj dał, a jutro odebrał.

Albo:

Moskiewskie słowo (wiarołomne) ruska wiara.

Albo też:

Każdy Rusek swój dziegieć chwali.

O ludności polskiego pobrzeża mówi przysłowie:

Uparty jak Kaszuba.

Ulega też przysłowie zabawnym deformacjom, jak następujące:

Ja na ciebie kamieniem,
Ty na mnie policjantem.

Kto rano wstaje
Temu się chce spać.

Gość w dom, pilnuj żony!

Człowiek strzela, a pepiki nie!

(Reminiscentje Wielkiej Wojny)

Zajmuje się też prof. Bystron objaśnieniami niezrozumiałych przysłów, jak np. „Stroi baba firleje, gdy sobie w czubek naleje”. Otóż „firleje” nie mają tym razem żadnego związku ze słynnym rodem Firlejów. Idzie o taniec francuski, nazywający się „virelai”, czyli przysłowie nie wyraża nic innego ponad to, że „baba”, podpiwszy sobie, puszcza się w podrygi — które wszelako nic nie mają wspólnego z Paprockim i z Niesieckim.

Dr. Bożena Stelmachowska,
Poznań.

Z NASZYCH REGJONÓW

SOBIESKI NA ŚLĄSKU

Najnowszy numer „Zarania Śląskiego” (IX-3) całkowicie poświęcony jest wielkiej rocznicy odsieczy wiedeńskiej i jej głównemu bohaterowi, Sobieskiemu, z szczególnem uwzględnieniem wspomnień, związanych z pobytem króla Jana na Śląsku. Całością wyprawy pod Wiedeń zajmuje się znany historyk śląski sędziwy dyr. Popiołek, poświęcając szczególną uwagę pobyto-owi króla Jana na ziemi śląskiej, śledząc jego drogę od Będzina do Piekar, gdzie się Sobieski zatrzymał, by hołd złożyć Najświętszej Marii Pannie przed cudownym obrazem, stąd dalej do Tarnowskich Gór, „gdzie go w imieniu cesarza Leopolda przyjął deputacja ziemi opolsko-raciborskiej, namiestnik krajowy Franciszek hr. Oppersdorff”. Stąd wyruszył król Jan pod Gliwice, a po przeglądzie wojsk dalej przez Sośnicę ku Rudawom na Opawę. Przeprowadzając się pod Raciborzem przez Odrę, podzielił wojsko, ruszając śpiesznie dalej, na pomoc zagrożonej stolicy austriackiej. Praca Popiołka, jakkolwiek bardzo obszerna i dokładna, nowych szczegółów

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

Kobiety reżyserują. Mieliliśmy niedawno w teatrze Polskim występ reżyserki aktorki p. Zofji Modrzewskiej. Teraz w Warszawie pracuje reżyserką p. Halina Perzanowska, w Łodzi świeżo wystawiła „Protesilasa i Laodamję” p. Helena Buczyńska, z najmłodszych dała się poznać w Wilnie i w Krakowie p. Zelwerowiczówna, córka znakomitego aktora, wreszcie ostatni sezon w Bydgoszczy odsłonił reżyserkę w osobie p. Heleny Arkawin, wybitnej tragiczki, która obecnie weszła w skład teatru Polskiego w Poznaniu. Jeżeli dodamy zdawną uwieńczoną laurem reżyserką Stanisławę Wysocką oraz Irenę Solską — szeregi reżyserów kobiecych okażą się niekörtkim i poważnym. „My rzadzimy światem, a nami kobiety”. Długo można było zastanawiać się nad światem teatralnym — do niego nadewszystko. Dzisiaj i na tym terenie kobiety przestały zadowalniać się rządami pośrednimi i bezpośrednio ujmują władzę.

SOLSKI ZNÓW W POZNANIU.

Od dzisiaj Solski znów gra swego słynnego Gospodarza w „Weselu”, którego ogromne powodzenie w teatrze Polskim raz jeszcze wykazało, że wielki repertuar poetycki ma potężną siłę przyciągającą i zawsze jedyną aktualność, o ile jest po teatralnemu opracowany tak dokładnie i z takim zapalem podany, jak to się stało z „Weselem”. W ubiegłym sezonie „Akropolis” Wyspiańskiego „ciągnęło” niesłabiej od najsensacyjniejszych kinomelodramatów — a to wielkie słowo. Teraz „Wesele” ostatecznie przekreśla legendę o małej sile atrakcyjnej wielkich dzieł sztuki.

Solski musiał na parę dni wyskoczyć do Warszawy do teatru Narodowego, aby okiem gospodarza przypilnować triumfów, święconych przez Rostrowskiego dramatem „U mety”, a będących zarazem triumfem reżyserji i aktorsia Solskiego. Wyjazd był konieczny, a to z ważnej przyczyny. Wiadomo, że mistrz Ludwik zdołał sprowadzić do minimum ilość sekund, jakich mu potrzeba do przeniesienia się z jednego miejsca w drugie i potrafił np w czasie próby być prawie jednocześnie w krzesłach i na scenie; niemniej jest faktem, że całkiem równocześnie w dwóch miejscach przebywać nie może — albo powiedzmy ściślej: jeszcze nie może, bo co będzie w przyszłości, tego nie wiemy. Skoro więc musiał być parę dni w Warszawie, musiał tam pojechać i to jest powód, dla którego dzisiaj dopiero zobaczmy go w „Weselu” ponownie, jak częstuje gości węgrynym, sam za kolumnier nie wylewa, kurdesza podśpiewuje i urzędniemu Nosowi dobroliwie wymyśla. Reszta, tj. entuzjazm, oklaski i owacje przychodzi same z siebie.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Schronisko sztuki i sportu. Z Zakopanego donoszą nam: Sp. Karol Stryjeński, przedwcześnie zgasty wielki artysta, świetny organizator i zacyjny, najmilszy człowiek, zainicjował był wybudowanie pod Zakopanem schroniska, w którym mogliby znaleźć wygodne i tanie locum młodzi plastycy, studujący w Akademii warszawskiej, której Stryjeński był profesorem, gdy opuścił zakopiańską Szkołę Przemysłu Drzewnego, zorganizowawszy ją poprzednio i wzniosłszy wysoko. Dom ten już się buduje powyżej Klimkówki, o 20 minut drogi od osmnastego kilometra drogi do Morskiego Oka, w miejscu, które Stryjeński był wybrał. Do korzystania ze schroniska będą dopuszczani w pewnych warunkach muzycy i literaci. Będzie ono miało z okien przepiękny widok na panoramę Tatr, leży na 1100 metrów nad poziomem morza i stanowi wybory punkt wyjściowy do wycieczek narciarskich i wysokogórskich.

nie przynosi. Znacznie ciekawszy jest obszerny szkic inż. Czudka o „Drzewach Sobieskiego na Śląsku”, (artykuł ilustrowany). Autor wymienia 19 miejscowości, gdzie znajdują się pamiątkowe lipy lub inne drzewa, których pochodzenie legendy i opowiadania ludu łączą z pobytem wielkiego pogromcy Turków na Śląsku. Na specjalną uwagę zasługują relacje, związane z lipami przy klasztorze Gliwickim, które ponoć król Jan własnoręcznie sadił. Szkic inż. Czudka oparty jest na dość obfitej literaturze.

„Przemarszem wojska króla Jana III Sobieskiego przez księstwo cieszyńskie” zajmuje się ks. Oskar Zawisza. Na uwagę w tym szkicu zasługuje polemika autora z historykami niemieckimi w sprawie zachowania się wojsk polskich na Cieszynie. Ks. Zawisza zbija na podstawie źródeł zarzuty Niemców, jakoby wojska króla Jana w przemarszu przez Cieszyn zachowywały się brutalnie i były plagą ludności. Zastanawiając się nad marszurą wojska króla Jana, rozważa autor

MUZYKA

Muzyka do „Dziadów”. Z Wilna donoszą nam: W listopadzie ma teatr na Pohulance wystawić „Dziady” w inscenizacji L. S. Schillera zrealizowanej przed paru laty we Lwowie. Muzykę napisał młody muzyk lwowski Roman Palester. W naszym przedstawieniu dyrygować będzie wykonaniem dr Tadeusz Szeligowski.

Opera włoska w Berlinie. Piszą nam z Berlina (bt): Czulości faszystowsko hitlerowskie wyrażą się w dziedzinie sztuki gościnnie opery włoskiej. Trupa będzie złożona z wybitnych artystów, wśród których są pierwszorzędne gwiazdy: sopranistki Toti dal Monte i Rosetta Campanini, tenorzy Pertile i Gigli, baryton Stabile, bas Autori. Reżyseruje Giacomino Forzano z La Scali, chóry tegoż teatru. Odśpiewane będą: „Lucja”, „Trubadur”, „Aida”, „Tosca”, „Cyruлик”, „Madame Butterfly”.

LITERATURA

„Szczęść wieków literatury angielskiej”. Pod tym tytułem (Six Centuries of English Literature, Londyn, Blackie 1933) wyszło 6 dużych tomów, zawierających historję piśmiennictwa angielskiego od XIV w. prawie do chwili obecnej z obszernymi wypisami. Ten typ książki jest w Brytanji oddawna popularny, dość wspomnieć stałe odświeżoną Encyklopedję Chambersa. doskonale podręcznik Comptona-Ricketta i niedawno wydaną „Muzę angielską” Eltona. Obecne wydawnictwo zawiera również charakterystyki poszczególnych epok a między autorami tych szkiców spotykamy znakomitego Francuza Legouis i Chestertona, który charakteryzuje okres bieżący jako „wiek nonsensu”. Notatki biograficzno-krytyczne o poszczególnych autorach (w liczbie siedmiuset kilkudziesięciu) wyszły z pod pióra R. F. Pettersona, od którego pochodzi pomysł książki i który wogóle kierował wydawnictwem. Są zwiewie i naogół trafne. Innowacje stanowią przekładanie daty pierwszego ważnego utworu zamiast daty urodzin. Dzieło może być bardzo użyteczne. (W. T.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Przegląd Bydgoski”. W tych dniach wyszedł z pod prasy trzeci zeszyt naukowo-literackiego czasopisma regionalnego p. t. „Przegląd Bydgoski”. Na 78 stronach zeszytu ten zawiera: szkic historyczny kap. Andrzeja Kulwiecia p. t. „Potrzeba Wiedeńska” z portretem króla Jana III; pracę o nazwach geograficznych i osadnikach ziemi bydgoskiej ks. Stanisława Kozierowski; dokończenie studjum literackiego prof. Stanisława Kolbuszewskiego o Stanisławie Przybyszewskim, jako piewcy Kujaw; kronikę lekarzy bydgoskich od połowy XVI w. do końca XVIII Zygmunta Malewskiego; „700-lecie Turunia” prof. Adama Münnicha oraz zwykły dział kwestjonarjusz naukowych, sprawozdań literackich i kroniki.

Pisma nadesłane

„Ziemia” Nr. 10 Treść: K. Konarski: „1683—1920”. — K. Kulwieć: „Dwa światy: I. Krajoznawstwo sowieckie”. — A. Górski: „List z Pienin”. — J. Świencicki: „Znaczenie zbiorów muzealnych”. — J. Jodkowski: „Wawel nadniemiecki”. — K.: „Ogrody królewskie w dawnej Żółkwi”. — A. Münnich: „Toruń w twórczości Stanisława Przybyszewskiego”. — Przegląd muzealny. — Z piśmiennictwa. — Wiadomości krajoznawcze i turystyczne. — Adr. Red. Warszawa, Karowa 31.

W następnym Dziale:
MOCNA DAWKA WSPÓŁCZESNOŚCI
przez
J. Mrozińskiego.

kwesję, dlaczego Sobieski obrał drogę dłuższą, przez Tarnowskie Góry, Gliwice i Opawę, miast krótszej o 90 km przez Bielsko—Cieszyn i dochodzi do konkluzji, że przyczyną tego były z jednej strony trudności aprowizacyjne na drodze Bielsko—Cieszyn, a z drugiej — wiadomość, jaką król otrzymał od księcia lotaryńskiego, że Tökölyli zamierza powstrzymać wojska polskie w pochodzie na Wiedeń.

Ciekawy ten numer „Zarania Śląskiego” uzupełnia fragment powieści Morcinka p. t. „Ondraszek” o pobytku Sobieskiego w Tarnawskich Górach, i Brożka — wspomnienia o uroczystościach cieszyńskich ku czci Sobieskiego w roku 1883 (dzieje tablicy pamiątkowej). Z okazji 25-tej rocznicy odsieczy wiedeńskiej ukazały się ponadto następujące publikacje na Śląsku: „Śląsk Sobieskiemu”, wydana przez Komitet obchodu w Wielkich Piekarach, Ligonia Juljusza: „Obrona Wiednia dla Braci Ślązaków” i dramat Mieczysława Eug. p. t. „Piekary”.
A. Jesionowski.

60-lecie operacji usznych

1873 — 1933

Operacje ucha zostały opracowane naukowo dopiero w ciągu ostatniego 60-lecia; początek został zrobiony przez H. Schwartzego, prof. chorób ucha w Halle, który w 1873 r. ogłosił szereg operowanych przez siebie przypadków, opartych na dokładnym badaniu i ściśle wskazaniami do wykonania zabiegu. Wkrótce operacja ta, będąca otwarciem zropiałych końcówek powietrznych wyrostka sutkowego, t. j. kości, przylegającej od tyłu do muszli usznej, rozpowszechniła się na całym świecie. Od tego czasu wykonano wiele milionów tych operacji, ratując życie milionów ludzi.

Operacja otwarcia zropiałego wyrostka sutkowego przechodziła dziwne i pouczające koleje losu. Dokładnie nie wiadomo, kto pierwszy odważył się zrobić otwór w wyrostku sutkowym w celu wypuszczenia nagromadzonej tam ropy. Prawdopodobnie droga wskazana została przez naturę, ponieważ, gdy ropa przedostanie się pod okostną pokrywającą wyrostek sutkowy, następuje częstokroć samoistne przebiecie się ropy przez skórę nazwaną trępką. Po długotrwałym ropieniu otwór taki może się zabić i następuje wyleczenie siłami natury. — Przypadki takie niekiedy spostrzegamy i w chwili obecnej.

Faktem jest, że już w połowie XVIII wieku francuscy chirurdzy (pierwszy Jean Louis Petit) otwierali wyrostek sutkowy podczas wytworzenia się ropnia za uchem za pomocą przyrządu służącego do otwierania czaszki, zwanego trepanem. Stąd pochodzi, że operacje te do dziś nieszusnie nazywają trepanacją wyrostka sutkowego, choć trepanu do tej operacji nie używa się dziś zupełnie.

W końcu XVIII wieku pruski lekarz wojskowy Jasser powziął niebezpieczny i brzemienny w następstwa pomysł stosowania tej „trepanacji“ w przypadkach znacznego przytępienia słuchu a nawet głuchoty, połączonej z szumami w uszach. Ponieważ w kilku operowanych przez siebie przypadkach osiągnął jakoby poprawę słuchu, więc operacja ta odrazu stała się głośnie i zaczęto ją bezkrytycznie stosować. O operacjach francuskich chirurgów zapomniano zupełnie. Niebawem w następstwie tych pozbawionych wszelkiego sensu zabiegów wystąpiły kilkakrotnie zejścia śmiertelne, a jedną z pierwszych ofiar został ironiją losu lekarz króla duńskiego, Johannes Berger, operowany przez swego kolegę Koelpina w Kopenhadze. Wynik operacji był nad wyraz smutny, ponieważ niebawem rozwinęło się zapalenie opon mózgowych i dr. Berger zmarł po dwunastu dniach ciężkich cierpieni. Kilka innych, mniej znanych, wypadków śmierci całkowicie zdyskredytowały tę operację, którą krótko zupełnie przestano stosować, pozostawiając chorych ich losowi.

Te pierwsze niepowodzenia, wywołane przez lekkomyślne i bezkrytyczne operowanie tam, gdzie nie należało tego robić, zahamowały rozwój chirurgii ucha na długie lata. Jest więc wielką zasługą Schwartzego, że podał ściśle wskazówki jakie przypadki i w jaki sposób należy operować.

Zupełnie podobny przebieg do opisanej historii operacji otwarcia wyrostka sutkowego miała sprawa przecięcia błony bębenkowej, jednej z najbardziej celowych i dobroczynnych operacji, o ile została wykonana w odpowiednich przypadkach i we właściwym czasie. Już w końcu XVIII wieku chirurg angielski Astley Cooper podał wskazania do tego niewielkiego zabiegu, a mianowicie stosował go tylko w celu usunięcia ropy, nagromadzonej w jamie bębenkowej podczas ostrego zapalenia ucha środkowego. Wiadomym było oddawna, że po kilku dniach szalonych bólów w uchu, wywołanych przez ucisk ropy na bardzo wrażliwą błonę, następuje w końcu samoistne pęknięcie błony. Ropa przedostaje się do ucha zewnętrznego, ból szybko znika i po pewnym czasie ropienie z ucha ustaje — następuje wyleczenie siłami natury. Otóż A. Cooper robił przecięcie błony bębenkowej jedynie w celu przyspieszenia i ułatwienia samoistnego wyleczenia siłami natury. Niestety znowu brak krytycyzmu sprowadził na błędne drogi słuszną i celową myśl Cooper'a i znowu zaczęto bezmyślnie stosować przecięcie błony dla leczenia przytępienia słuchu i głuchoty. We Francji w końcu XVIII wieku znani byli znachorzy, którzy jeździli po różnych miastach i przygodnym głuchym pacjentem na poczekaniu przedziurawiali błonki uszne w celu przywró-

cenia słuchu, ciesząc się przytem niezwykłym powodzeniem.

Podobnie jak całkowicie zdyskredytowano operację otwarcia wyrostka sutkowego, również niebawem zaprzestano przecinania błony bębenkowej, bo przestało ono pomagać na głuchotę. I znowu oparcie wskazań do tego zabiegu na podstawie ścisłych, naukowych badań wyprowadziły z powrotem tę operację na światło dzienne. — Istnieje kilka metod przecinania błony, lecz ogólna zasada jest zawsze jedna, a mianowicie, że przecinamy błonę tylko wtedy, gdy za nią w jamie bębenkowej nagromadzi się płyn ropny lub, rzadziej, surowiczy. Na tej zasadzie oparł swe wskazania do przecięcia błony bębenkowej dr. Schwartz.

Chirurgia ucha nie ogranicza się jednak do przecinania błony bębenkowej i do otwarcia zropiałych komórek wyrostka sutkowego w przypadkach ostrego zapalenia ucha środkowego. Również przewlekłe, długoletnie ropienie z ucha, połączone ze zmianami w kości skroniowej, które uprzednio uważane było jako nieuleczalne, w obecnych czasach podlega leczeniu operacyjnemu zapomocą tak zwanej operacji doszczętniej, albo ją nazywają radykalną ucha. Jest to zabieg daleko trudniejszy od zwykłego wydłutowania wyrostka sutkowego i powinien być wykonywany przez wyszkolonego specjalistę, oto-chirurga.

Ropienie z ucha zarówno przewlekłe jak i ostre wywołać może choć rzadko tak zwaną śmiertelną powikłania wewnątrzczaszkowe, które nie są niczem innym, jak przebieciem się ropy z wyrostka sutkowego lub jamy bębenkowej do ściągą mózdzku lub do dużych żył mózgowych, odprowadzających krew z jamy czaszkowej. Są to sprawy bardzo niebezpieczne. Groźne dla życia i gdy nie są operowane zawczasu, kończą się niechybnie śmiercią.

Operacje te należą do bardzo trudnych i wynik ich jest zawsze niepewny, ponieważ śmiertelność tych ciężkich przypadków wynosi od 50 proc do 60 proc.

Jako zakończenie stopniowego rozwoju chirurgii ucha uważa należy otwarcie jego najgłębszych części, a mianowicie t. zw. błędniaka czyli labiryntu. Błędniak ów składa się z dwóch części, z tak zwanego ślimaka, w którym mieści się właściwy narząd słu-

chu oraz z przedsionka i trzech przewodów łukowatych, będących siedliskiem narządu równowagi Zaburzenia błędniakowe w postaci utraty słuchu i utraty zmysłu równowagi znane były oddawna. Badania fizjologiczne Flourens'a i spostrzeżenia kliniczne Meniere'a zwróciły uwagę świata lekarskiego na funkcje oraz choroby tych nadzwyczaj ważnych narządów. Wkrótce ustalono związek przyczynowy pomiędzy schorzeniami ucha środkowego z jednej, a błędniaka z drugiej strony. Wreszcie pierwszy Jansen w 1893 r. częściowo otworzył zropniały błędniak i wkrótce ukazały się liczne badania (Barany, Alexander i inni), wskazujące drogę do rozpoznawania schorzeń błędniaka oraz podano liczne nowe metody operacyjne. W chwili obecnej niema w kości skroniowej zakałka, do którego nie dostałyby się zgłębnik i dłuto oto-chirurga.

Niewątpliwie postęp chirurgii ucha w ciągu 60 lat jest olbrzymi. Niemniej jednak w tej dziedzinie medycyny jest jeszcze bardzo wiele do zrobienia. Dotyczy to zarówno fizjologii jak i patologii ucha oraz techniki operacyjnej. Sądzę, że badania te wypełnić mogą życie całego szeregu pokoleń lekarzy, poświęcających się w tej dziedzinie wiedzy lekarskiej.

Łódź.

DR. ALEKSANDER ZEBROWSKI.

150 lat balonu

Dnia 15 października r. b. mija 150 lat, odkąd człowiek po raz pierwszy balonem wznosił się w powietrze. Od tej pory rozpoczęło się dla człowieka zwycięskie zdobywanie powietrza, które doznało tak wspaniałego rozwoju.

Było to dnia 15 października 1783 roku. Cały Paryż poruszony był sensacyjną wiadomością, że znalazł się śmiałek, który balonem wzniesie się w powietrze. Był nim aptekarz Pilatre de Rozier, który zaprodukować miał wlot balonem, wynalezionym codopiero przez braci Montgolfier. Udała próba przeprowadzona poprzednio z kilkoma zwierzętami, które nie poniosły żadnego szwanku Balon napełniony był gorącym powietrzem i uwięziony na linach. Próba udała się. Odważny aptekarz wznosił się jako pierwszy człowiek balonem na wysokość 27 metrów, pozostał w powietrzu kilkanaście minut, potem opuścił się szczęśliwie na ziemię.

Wynalazcy balonu, bracia Montgolfier byli fabrykantami papieru w mieście prowincjonalnym Annonay. W wolnych chwilach zajmowali się oni doświadczeniami fizykalnymi. Wychodząc z słusznego założenia, że rozgrzane powietrze jest lżejsze od zwykłego, napełnili oni balon z płótna i papieru rozgranym powietrzem. Istotnie też po długich próbach aparat ich wreszcie wznosił się w powietrze. Po pierwszej próbie Roziera nastąpiła już 19 października druga, podczas której lotnik osiągnął już wysokość 105 metrów w miesiąc później podjął on już pierwszy lot balonem wolnym. Pracowano gorączkowo nad udoskonaleniem nowego wynalazku. W celu utrzymania powietrza w stanie rozgranym, umieszczono pod balonem przyrząd ogrzewający powietrze, lecz ulepszenie to nieba-

nr 5 906

wem zarzucono, gdyż mieściło ono w sobie wielkie niebezpieczeństwo pożaru. Poważnym krokiem naprzód w rozwoju lotnictwa balonowego było napełnienie balonu lekkim gazem wodoru, co umożliwiało dłuższe pozostawanie w powietrzu. Dzięki temu udało się już w początku roku 1785 dwóm pilotom przelecieć przez kanał La Manche, dzielący Francję od Anglii, na linii Calais—Dover. Nie wiele wskazywało, a lotnicy śmiałość swą byliby przypłacili życiem. Kiedy już nie starczyło balastu, lotnicy zdjęli i wyrzucili z gondoli nawet swoje ubrania, tak iż do Anglii przybyli w stroju nie bardzo poprawnym.

Balon braci Montgolfier był jednakże wynalazkiem bardzo niedoskonałym, ponieważ zależnym był w zupełności od prądów powietrznych i nie mógł być sterowany. To też przez prawie cały wiek Montgolfiera pozostawała mniej więcej na tym samym poziomie technicznym. Dopiero wynalezienie motorów wybuchowych umożliwiło opanowanie balonu i utworowało drogę do dzisiejszych wspaniałych statków napowietrznych. W. P.

Dziś inauguracyjny koncert symfoniczny

Orkiestra Symfoniczna st. m. Poznania otwiera dzisiejszym koncertem swój doroczny sezon symfoniczny. Program składa się z Karłowicza „Rapsodji litewskiej“, koncertu skrzypcowego tegoż autora, oraz I. Symfonji c-moll Brahmsa.

Na dzisiejszym koncercie usłyszymy po raz pierwszy w Poznaniu najznakomitszą polską wiolinistkę p. Eugenję Umińską, która w sobie tylko właściwy sposób odegra koncert skrzypcowy Karłowicza.

Koncertem dyryguje Zygmunt Latoszewski, który w ubiegłym sezonie odniósł niejedno artystyczne zwycięstwo na tem tak odpowiedzialnym stanowisku.

TEATRY

Dziś i jutro Solski w Teatrze Polskim

Dziś i jutro wystąpi gościnnie mistrz Ludwik Solski w arcydziele Wyspiańskiego „Wesele“.

W sobotę o godz. 4 po południu przedstawienie szkolne po cenach od 1 zł do 25 gr. włącznie z garderobą i przedsprzedażą.

W Roku Świętym

na resztę kosztów budowy Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa w Poznaniu ofiarowali do dnia 14. 9. 1933.

309.		182 I 25	
14. 9. 33. wybr. ze Skarb. p. Pomniku 43.44	W. Orawicki, Poronin 1.-	Pow. Kasa Komunalna, Krotoszyn 50.-	
B. Marfkowski, Tczew 3.-	Ks. J. Szewczyk, Przeciszów 2.-	L. Prądzyńska, Bydgoszcz 33.-	
Ks. W. Głowczewski, Tczew 2.-	Ks. St. Motyka, Ropczyce 2.-	N. Nowicka, Poz. za spok. duszy zmarłej matki 5.-	
Ks. B. Dąbrowski, Kamień Pomorski 1.-	Dyr. St. Rosenbergowie Skawina 100.-	L. Lacuchowa, Inowrocław 2.10	
R. Wanatowicz, Grybów 5.-	Ks. T. Jesionowski, Marki 10.-	Ks. Prob. W. Pruszek, Sulecyno 2.-	
Magistrat, Jordanów 2.-	Wl. Rybski, Gostyń 10.-	T. Pronobis, Swarzewo 2.-	
A. Pawłowski, Bydgoszcz 2.-	W. Kowalewicz, Bydgoszcz 3.-	R. Nowak, Skarzyno 5.-	
K. Wochl, Pniewy z podz. za odebr. i. z pr. o dalsze 5.-	St. Okoniewski, Bydgoszcz 10.-	C. Blum, Siedlce 1.-	
J. Okulicz, Świsłocz 3.-	K. Wale, Stryj 5.-	B. Derkacz, Siedlce -50	
J. Baranowski, Wilno 2.-	K. Sekowski, Warszawa 5.-	M. Carnk, Siedlce -50	
St. Zwierzyczka, Gródki z podz. za doz. i. z prósb. o zdrowie 5.-	Inż. L. Szelenberg, Warszawa 5.-	J. Pasterczak, Siedlce -30	
Wl. Bartosik, Warszawa 2.-	Ks. St. Wiśniewski, Warszawa 5.-	P. Pocza, Siedlce -50	
Ks. Prob. P. Drożdźek, Jędrzejów 5.-	M. Zdziebkowa, Staszów 3.40	Fr. Puzkarski, Siedlce 1.-	
Koło Eucharystyczne, Wilno 20.-	I. Bukowska, Kraków 2.-	K. Kokosko, Siedlce -50	
M. Kulikowska, Lwów 5.-	St. Zaykowski, Warszawa 2.-	J. Kozak, Siedlce -60	
B. Jakubowska, Bochnia 1.50	Ks. K. Figlewicz, Kraków 10.-	R. Mik, Siedlce 1.-	
Tow. Ginn. „Sokół“, Jasło 1.-	Magistrat m. Nasielska 5.-	Fr. Hordyjewski, Siedlce -50	
B. Rohde, Rogoźno 0.50	T. Stasierowski, Bydgoszcz 5.-	C. Hordyjewski, Siedlce -50	
Sz. Szalek, Rogoźno 1.-	Fr. Trombicki sen., Chełmno 1.-	Z. Hordyjewski, Siedlce -50	
R. Dudek, Rogoźno 1.-	M. Cichy, Buk 5.-	E. Surba, Siedlce 1.-	
J. Hanna, Rogoźno 1.-	Kat. Tow. Rob. Pol., Buk 2.-	Fr. Starczyńska, Siedlce -60	
St. Łukaszyk, Rogoźno -50	M. Cichy, Buk 5.-	H. Paźniarska, Siedlce -30	
E. Patyk, Rogoźno -50	J. Strzeleński, Czarnków 5.-	J. Ożałkowski, Siedlce -50	
Nowak, Rogoźno -50	J. Radziejewski, Czermín 5.-	K. Nicponowska, Siedlce -50	
K. Hermanowa, Urbanowice 2.-	J. Milewski, Gniewkowo 5.-	J. Bieniak, Skierniewice 5.-	
P. Rożek, Brzeźany 3.-	L. Sokółowski, Ostrów 5.-	Prob. Par. Mikołajew X. K. Malwaniec 5.-	
M. Dąbrowska, Toruń 5.-	Wład. Srem 3.-	J. Palecki, Warszawa 3.-	
Ks. Mryński, Tczew 1.-	T. Lesiński, Środa 20.-	Ks. J. Kujda, Warszawa 5.-	
Wl. Bogusz, Toczyska 1.-	St. Kisielewska, Grunzład 10.-	Dr. W. Sokalski, Warszawa 1.-	
Ks. K. Gelata, Rzyki 12.-	Szelągowska, Kobylín 2.-	J. Strasburger, Warszawa 5.-	
Ks. A. Montak, Piastów 5.-	E. Przybylski, Wągrowiec 1.-	J. Mioduchowska, Wolomin 5.-	
Ks. Skarnecki, Raszyn 5.-	K. Z. Rosiński, Chojno 2.-	Ks. Z. Iksadkowski, Żyrardów 1.-	
Dr. St. Klyko, Sokółów Podlaski 4.-	Inż. Cz. M. Niemierko, Pozń. 3.-	Ks. E. Fittkau, prob. Puck 5.-	
M. Strzelecka, Zwierzyniec 2.-	H. Zbyszczka, Bochnia 5.-	H. Mrozowska, Podwołoczyska 2.-	
Z. Cieślukowska, Ludwikówko 3.-	Maleczy, Orłowo 5.-	Ks. J. Balicki, Przemyśl 20.-	
K. Natkowska, Lipusz o dal. op. S. J. na Polskę 3.-	Zebr. w parafii Kamieniec staraniem Stow. Młodz. Pol. 88.-	Ks. A. Reizcz, Raniów 2.-	
Ks. J. Zdunek Brwinów 2.-	T. Witczak, Damasławek 8.-	A. Kubinowa, Rudnik 2.-	
Ks. Kl. Kuczyński, Kalisz 10.-	E. Szczerbiński, Radom 3.-	M. Węglowska, Rzeszów 5.-	
Dr. Wl. Czapliński, Łęczyska 10.-	E. Stephan, Zawiercie 7.-	Ks. P. Rabczak, Sanok 10.-	
Ks. Rychlik, Osielec 1.-	Ks. Fr. Rosner, Żywiec 5.-	A. Niedzielska, Łuka 2.30	

WIEWIÓRKI...

Wśród rudych drzew, ciemniej o ton migają aż z trzech na raz stron jak pełgające ogni węże — przez najszczytniejszych drzew gałęzie po najłajliwszych igieł rzyku — wśród jagód, mchu, by po boisku krawędzią leśnej malej górki... chochliki lasu — trzy wiewiórki!..

I dziwny ton zabrzmiał z wszech stron kiedy swój gon

po lasu zrębach paznokietkami po porębach po drzewnych korach wszczeły sięgłe. Jedną z nich tu — tam druga śmignie, jakby kto tysiąc niecił skier, jakby gdzieś ognia pełgał kur, tak trzask, tam syk, tu pęka bór, tak dzwiczęcy muszla wietrznych sfer.

Sypią się z drzew z podniebnych stref na naszą głowę, oczy, nos, nagromadzonych lusek trzosa igliwia, szyszek i z drzew kory na figle, psotę dla przekory. Umkniesz im tam, spadają tu, już od śledzenia brak ci tchu, gdzie się obrócisz młóca skrycie, zda się, że godzą na twe życie...

I wracasz w dom masz w uszach ton a w oczach gon szaleńczych rudych tych plomieni Jesteśmy wszyscy umęczeni dyszymy pędem, serce wali, choć żeśmy tylko cicho stali. Drży w oczach ogień co nie pali, skrzese się w uszach — ognia syk jeszcze ci, zda się, że znów smyk z gałęzi jednej na kraj górki — smyrgają rude trzy wiewiórki.

I tylko z tego, że twój wzrok przez leśny mrok kaździutki kruk wyśledzić pragnął tego licha gnomia leśnego i chochlika trwasz w zadyszenach twych, a wciąż zda ci się, że ów rudy wąż plomieni znów swój wszczyzna tan, że słyhać syk tryskają skry, tętni szaleńczy jakiś gon, lecz to już tylko nocne sny przegania wiatr przez żyta łan.

ELŻBIETA MARWEG-PIECHOCKA

Konto P. K. O. nr. 207 470. — Sekretarjat św. Marcin 69, m. 17.

Niesamowity pustelnik

Na odludnej wyspie — Życie o głodzie i chłodzie — Spo-wiedź przed śmiercią

Tam gdzie cieśnina morska Magelhaes łączy się z oceanem Indyjskim, pod 56,5 stopniem szerokości południowej i 73,1 st. długości wschodniej, położona jest samotna wysepka: Rinea. Jest to pustynny ostrów, rzucony w bezkres wód morskich, osmagany wiecznie szalejącymi burzami i zamieciaami śnieżnymi, pozbawiony roślinności i świata zwierzęcego. Tylko ptactwo wodne gnieździ się tam w wielkiej ilości i pojawiają się wiosną, czasu parzenia się, foki w olbrzymich stadach. Od czasu do czasu zawią do zatoki tej zapadłej wyspy statek łowców wielorybich, celem odnowienia zapasu wody słodkiej — poza tem samotności wyspy, nie zakłóca żadna istota ludzka.

Obecnie, daleki ten skrawek ziemi, dzięki relacji kapitana Mac Clure'a stał się ośrodkiem ogólnego zainteresowania. Dowiedziano się, że w grotach wyspy Rinea przebywa osobliwy pustelnik, unikający trwożliwie zetknięcia z ludźmi, a który wybrał sobie ten niesamowity zakątek świata, jako schronienie — przed ludzkim towarzystwem.

Już dawno opowiadali sobie majtkowie statków rybackich o człowieku spotykany raz po raz na wyspie Rinea. Opisywano go jako mężczyznę nie-dużego wzrostu, o starczym wyglądzie, siwych włosach i brodzie sięgającej pasa. Od czasu do czasu doręczano mu starą odzież, obuwie lub zapalki, które starca szczególnie radował. Ale za ofiary te samotnik nigdy słowem nie dziękował: odbierał podarki, uśmiechnął się czasem i wnet przepadał wśród skał, powracał jednak po pewnym czasie, przynosząc — w rewanż za otrzymane dary — skóry fokowe. Foki zabijane maczugą i ryby łowione na wędkę, stanowiły jedyną żywność tego nowoczesnego Robinsona. Nikt nie znał jego nazwiska ani pochodzenia — na jego nazwisko ani pochodzenia — nazywano go poprostu „pustelnikiem wyspy Rinea“.

Dopiero kapitanowi Mac Clure, właścicielowi żaglowca „Eleakor II“ udało się uchylić rąbek tajemnicy, otaczającej osobę zagadkowego odludka. Kiedy roku zeszłego przybił z swym statkiem do brzegów wyspy i udał się w poszukiwanie samotnika, znalazł go w jednej z grot skalnych, w stanie zupełnego wycieńczenia, pozeranego przez febrę. Kapitan kazał mu przy-

nieść dzban gorącej herbaty z rumem i zapytał chorego, czy nie chciałby być przewiezionym do szpitala w Valparaiso. Propozycja ta wzburzyła w najwyższym stopniu starca, który po raz pierwszy przemówił, wołając: „Nie, nie, nigdy!“ Mac Clure nie nastawał więcej, zaopatrzył pustelnika w środki żywnościowe i konserwy, a gdy następnego dnia, przed odbiciem statku, raz jeszcze zajrzał do chorego, ten — ku wielkiemu zdziwieniu kapitana — doręczył mu kartkę, na której było ołówkiem nakreślone: „Baron Austin Stanton, urodzony w 1869 roku w Anglii. Były właściciel ziemski. Ja, Austin, roku 1899 w Paryżu zabiłem ojca rodziny, którego żona była moją kochanką. Ona się otruła, a mnie wyrzuty sumienia odtąd gnają po świecie. W końcu schroniłem się na wyspę, Rinea i przysięgam pozostać tutaj do śmierci. Życ tu niewymownie ciężko; głodowałem często i marzęm. Niech Bóg wynagrodzi szlachetnych marynarzy, którzy zaopatrywali mnie w to, co najniezbędniejsze. Czuje, że śmierć się zbliża, ufam w miłosierdzie boskie“.

Niedawno temu, kapitan Mac Clure powrócił do Stanów Zjednoczonych. Od niego dowiedziano się o tajemnicy „pustelnika z Rinea“. Niewątpliwie, niesamowity pokutnik tymczasem znalazł już wieczysty pokój na odludnej wyspie, dokąd zagnały go zgryzoty po dokonanej zbrodni.

Kr.

W walce z handlarzami narkotyków

Olbrzymi połów policji paryskiej. — Ostrygi z kokainą.

Dzięki wskazówkom tajemniczego informatora, policja paryska wykryła i przerwała zakrojony na wielką skalę handel narkotykami, który, jak wskazuje dotychczasowe śledztwo, trwa już od kilku lat, zalewając Francję „białą trucizną“ i niszcząc doszczętnie zdrowy organizm ludzki. Dnia 29 września przybił do Jeumont wagon ostryg, przeznaczony dla stolicy. Wysyłającym był kupiec holenderski Według umowy przewozowej transport, składający się z 200 worków, miał być skierowany na jeden z dworców paryskich i oddany do dyspozycji wielkiej firmy przewozowej dzielnicy Saint-Vincent de Paul. Ta firma przewozowa, działająca z polecenia odbiorcy, kupca paryskiego, miała rozdzielić transport na dwie części: pierwsza w

liczbie 80 worków, miała być odesłana pewnemu kupcowi ostryg w Marsylii, drugą miał odebrać autobus przedsiębiorstwa hal centralnych w Paryżu.

Urząd celny w Jeumont ocilił worki z ostrygami, nie stwierdzając nic szczególnego. Towarzystwo kolejowe, w porozumieniu z firmą przewozową, obliczyło kosztą odprawy celnej, przenosząc worki do wagonu francuskiego, który miał je odstawić do miejsca przeznaczenia. W chwili jednak, gdy pociąg miał ruszyć, przywołano do telefonu kierownika urzędu celnego w Jeumont, a nieznanego głos ostrzegł go, by zwrócił pilną uwagę na wagon ostryg, gdyż sprawa jest podejrzana. Nie mogąc już zatrzymać pospiesznego pociągu, by raz jeszcze zrewidować transport, inspektor celny zawiadomił telefonicznie urząd celny paryski. Gdy pociąg przybył do Paryża, celnicy odplombowali wagon i wypróbowali zawartość wszystkich worków. W każdym worku, oprócz ostryg, znaleziono po flaszeczkę kokainy. Łącznie nakryto 100 kg tej trucizny.

Jeśli się zważy, że codziennie przybywał do Paryża jeden taki wagon z transportem ostryg holenderskich, oraz, że przesyłki te trwały już od blisko dwóch lat, nie trudno będzie obliczyć, jak olbrzymie ilości narkotyków przemycono do Francji w ostatnich czasach. Policja twierdzi, że główne nici olbrzymiego przemysłu sięgają do Marsylii, gdzie od pewnego czasu zwrócono baczną uwagę na zastraszające postępy strasznego nalogu, nawet wśród najmłodszego pokolenia.

W sensacyjną tę aferę wmieszane są liczne osoby, które zostały już przytrzyma-
ne przez władze policyjne. S. F.

Drogi ze szkła

Od pewnego czasu przeprowadza się w Czechosłowacji doświadczenia ze szkłem, jako materiałem do budowy dróg. Materjał ten, jak zapewniają, nadaje się znakomicie do tego celu. Wykonuje się ze szkła nietylko najezdnie, lecz także podkłady. Doświadczenia te, posiadające zresztą znaczenie ogólniejsze, interesują w pierwszym rzędzie rozwinięty w Czechosłowacji przemysł szklany. W i P

Na międzynarodowej wystawie wynalazków w Londynie, demonstrowano nową odmianę t. zw. „rolek“, rzekomo szczególnie pożytecznych przy pokonywaniu wisk-szych przestrzeni.

Ocieplający się klimat w strefach podbiegunowych

Do Archangielska powrócił z podróży na daleką północ inżynier Datski, który prowadził specjalne badania w granicy wiecznego zamarzania gruntu. Prowadził on swe badania w rejonie Mezeni, przyładka Bubnowa, Olchowca i Mgły. Prof. Datski stwierdził, że granica wiecznego zamarzania gruntu przesunęła się obecnie znacznie na północ. Badania prowadzone kilkadziesiąt lat temu przez prof. Schrenka wykazywały znacznie bliższą granicę zamarzania gruntu, mianowicie koło Mezeni i to na głębokości około 2 m. Obecnie ta granica przesunęła się bardzo daleko na północ, tak, że koło Mezeni nie zamarzają nawet błota. W ciągu ostatnich kilkadziesiąt lat, gdzie dawniej grunt był zmarznięty, obecnie powstały nowe tereny leśne. Wyniki swych prac zakomunikuje prof. Datski leningradzkiej Akademii nauk.

Latający hotel

W Niemczech przystąpiono niedawno do budowy nowego wielkiego Zeppelina „L. Z. 129“, który zastąpić będzie w zupełności na nazwę „latającego hotelu“. Olbrzym ten buduje się w Friedrichshafen. Rozmiarami swojemi „L. Z. 129“ przewyższać będzie wszystkie dotychczasowe sterowce: ma on 248 metrów długości, a zawartość gazu balonu wyniesie 190 tysięcy metrów sześciennych; ponadto budujący się olbrzym wyposażony będzie we wszelkie inowacje techniczne. Zewnętrzny wygląd sterowca będzie inny, niż dotychczasowych Zeppelinów. Balon dźwigać będzie cały kompleks kabin i pokoiów, przypominających kajuty okrętowe; zajmują one dwa piętra. Okręt powietrzny

HERBAWIT

Krople żołądkowe

atestowane przez Państwowy Urząd badania środków spożywczych —specjalnie poleca przy doległościach żołądka, złym trawieniu oraz braku apetytu

F-ma **GAEDE**

dz 1580

„Kocham cię i będziesz moją“, komedia J. Verneuil'a w Teatrze Nowym z gościnnym występem Antoniego Fertnera. Zdjęcie nasze przedstawia scenę z III aktu: Fertner i Peszyńska. — Bobuś daj, daj mi buziaka..

będzie miał pokład o powierzchni 40 mtr. kwadratowych z promenadą. Sala jadalna na 38 miejsc, wielki hall czytelnia oraz pokoj do pisania — wszystko sprawia wrażenie hotelu lub okrętu. W środku sterowca znajduje się 25 obszernych kabin sypialnych, jedno i dwulóżkowych; mają one wodę bieżącą, zimną i gorącą. Na dole konstrukcji znajduje się kuchnia, pokoje oficerów załogi, biuro stewarda, łazienki (nawet kąpać się będzie można w tym fruującym hotelu), toalety i palarnia. Głównym materiałem, z którego zbudowano ten olbrzym, jest duraluminium. Meble są wykonane z lekkiego metalu. Pokoje wymalowane na jasno; na ścianach wiszą mapy planetarne, obrazy, ilustrujące historyczny rozwój statków napowietrznych i panorama drogi sterowca, przedstawiona graficznie z perspektywy powietrznej. W.

Rabusie morza w przemyśle

W ostatnich latach konsumpcja skóry doznała tak silnego wzrostu że produkcja zwykłych skór już nie wystarczała. Jako pierwsi Amerykanie wpadli na pomysł wypełnienia tej luki zapomocą skór żarłaczy czyli rekinów. Eksperyment ten udał się, a dzisiaj skóry rekinów są tak silnie poszukiwane, iż na wszystkich morzach tropikalnych, w szczególności zaś w Zatoce Meksykańskiej, nad wybrzeżem amerykańskim Pacyfiku, nad wybrzeżami Australii i na morzach Archipelagu Malajskiego rekin stał się bardziej poszukiwanym obiektem łowieckim.

Istnieje około 300 odmian żarłacza Największe z nich osiągają długość 25 m i wagę 500 centnarów.

Zależnie od gatunku żarłacz dostarczają skóry do najrozmaitszych celów użytkowych. Z największych, które są dziesięciokrotnie większe niż skóra wołowa, wyrabia się pasy zapędowe. Mniejsze i delikatniejsze skóry przerabiane są w przemyśle obuwniczym i galanterijnym z niektórych wyrabia się nawet pewnego rodzaju skórę szwedzką i duńską. Specjalnie wybrane skóry, używane do wyrobu bucików damskich osiągają bardzo wysoką cenę. (100 centymetrów kw. 20 zł.).

Skóra żarłacza jest niezmiernie wytrzymała i zużywa się — bardzo wolno. Obecnie oprócz skóry użytkuje się także inne części zwierzęcia. Płetwy starowią ulubiony smakołyk Chińczyków, mięso idzie również na rynki chińskie i amerykańskie, kości przemiela się na mąkę nawozową. Z wątroby, ważącej u niektórych okazów blisko 1 centnar, wyrabia się tran, użytkowany m. in także w przemyśle margarynowym. Nawet pewien składnik insuliny (środek na cukrzyce) pochodzi od żarłacza.

Do połowu żarłaczy używa się sieci, które rozciąga się pod wodą a do których przymocowane są duże haki. Sieć taka waży 500 kg. Gdy rybacy mają szczęście, chwytają nią 20 do 30 rekinów. O ile żarłacz połknął hak wyciąga się odnośną część sieci z wody i dobija zwierzę zapomocą wystrzałów z karabinu lub pistoletu. Dopiero wówczas wciąga się lup na pokład statku i oprawia.

Żarłacz są najniebezpieczniejszymi drapieżnikami morskimi i stanowią prawdziwą plagę dla mieszkańców okolic w których występują gromadnie. Najskuteczniejszą przeciw nim obroną jest ich bezwzględne tępienie. W i P

Pielgrzymka uczennic gimn. Królowej Jadwigi do Częstochowy

W dniach 3 — 6 bm. odbyły się rekolacje uczennic Gimnazjum Król. Jadwigi. Na zakończenie ks. prof. Bączkiewicz zorganizował pielgrzymkę uczennic do Częstochowy. Pielgrzymka wyruszyła z Poznania w sobotę rano, zamieszkała u SS Urszulanek, przystąpiła do Stołu Pańskiego u stóp Królowej Jasnogórskiej, na Kalwarji odbyła pod przewodnictwem ks. prof. Bączkiewicza Drogę Krzyżową, zwiedziła Katedrę, zabytki wszelkie i kościoły częstochowskie. W poniedziałek po południu pielgrzymka z pieśnią, na ustach wyruszyła w drogę powrotną do Poznania. Uczestniczki z wdzięcznością najszczerzą dziękowały organizatorowi za zorganizowanie pielgrzymki i za tak troskliwą opiekę.

RADJO

Piątek, dnia 13 października 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 7.00 i 11.40 (W); godz. 11.45 program; godz. 12.05 koncert z Warszawy; godz. 13.20 płyty; godz. 14.00 giełda; godz. 15.30 (W); godz. 17.50 z nad krawędzi; godz. 18.00 odczyt z Wilna; godz. 18.20 muzyka lekka z Warszawy; godzina 19.20 (W); godz. 19.25 feljeton z Warszawy; g. 19.40 program na sobotę; g. 20.00 (W); g. 20.15 koncert symf. z Warszawy; godzina 22.40 sygnał czasu i komunikaty; godzina 22.50 płyty.

Warszawa (1412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 11.30 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.05 koncert; zespół salonowy Adamskiej; w przerwie dziennik południowy; godz. 15.30 komunikat gospodarczy; godz. 15.40 komunikat Państw. Urzędu W. F. i P. Z. S.; godz. 15.45 kronika harcerska; godz. 15.50 chwilka morska i

kolonjalna; godz. 15.55 „Od gawota do rumbi” — (tańce z płyt); godz. 16.40 przegląd wydawnictw; godz. 16.55 koncert solistów: Polińska - Lewicka i Czaplicki; godzina 17.50 „Książka rolnicza”; godz. 18.00 odczyt pt. „Co Batory uczynił dla Litwy” — wygl. dr. Marja Łowmińska (tr. z Wilna); godz. 18.20 muzyka lekka z „Gastronomji”; godz. 19.20 weekend (dokąd jechać w święto?); godz. 19.25 feljeton aktualny; godz. 19.45 dziennik wieczorny; godz. 20.00 pogadanka muzyczna — wygl. dr. Al. Simonówna; godz. 20.15 tr. koncertu z Filharmonji Warszawskiej z udziałem S. Prokofjewa; w przerwie feljeton literacki pt. „Morze polskie jako czynnik sztuki” — wygl. W. Sieroszewski; godz. 22.40 wiadomości sportowe; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Budapeszt (550 m) 19.45 koncert ork. wojskowej, 21.00 wykład, 22.15 koncert kameralny, 22.15 komunikaty, 22.30 płyty; Praga (489 m) 20.30

koncert chóru nauczycielskiego; **Hulzen** (1875 m) 20.40 koncert ork. salonowej; **Pa-ryż** (1724 m) 21.15 „Rigoletto” op. Verdiego; **Wiedeń** (517 m) 20.00 „Wampir” op. Marschnera; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.50 muzyka lekka

my żadnej, która drukowała specjalne katalogi kos. Radzimy zwrócić się do Kujawskiej Fabryki Maszyn we Włocławku, do Stefana Ogórkiewicza i Ski w Miechowie, do Sp. Akc. „Trzebinia” w Krakowie. (K)

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **P. St. K. Spruttowa.** Niech Pani domaga się od Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu przyznania renty wdowiej. (K)

— **A. 15.** Pogląd Pański jest uzasadniony, zresztą rozliczenie wydatków na wszystkich korzystających z urzędzenia wynika z treści umowy. Inna rzecz, gdyby w umowie była przewidziana określona ilość korzystających z urzędzenia. (K)

— **P. Groszek, Górajek.** Wyrabiają fa-bryki narzędzi rolniczych, lecz nie zna-

**Za ogłoszenia i reklamy odpowia-
dada administracja w osobie Antoniego
Leśniewicza w Poznaniu.**

Za spokój duszy, ś. p. żony mej
Jadwigi Chyłowej
odbędzie się w przeddzień jej imienia
w dniu 14. bm. w kościele św. Marcina,
o godz. 8 rano uroczyste
nabożeństwo żałobne
Pg 5015-41,58 Aleksander Chyła.

Dnia 12 października 1933 r., o godz. 9.30 rano zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, namaszczoney Olejami św., mój ukochany mąż, nasz najdroższy i najtroskliwszy ojciec, brat, stryj, wujek, zięć i szwagier, ś. p.

Leon Szczepanowski

przeżywszy lat 50. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 15 b. m. o godz. 15.45 z domu żałoby ul. Wyspiańskiego 12, na cmentarz św. marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 9-tej rano w kościele św. Michała.

Poznań, Gniezno, Krotoszyn, Keynia.

dg 1758

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Towarowa 25. Tel. 31-80.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, synowie i rodzina.

Dnia 11 października 1933 r. powołał Pan Bóg do Siebie, po ciężkich cierpieniach, opatrzoną Sakramentami św., moją najdroższą żonę, naszą nigdy niezapomnianą córkę, siostrę, szwagierkę i ciocię, ś. p.

z Czabajskich

Klementynę Krystynę Pielinską

w 25 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 14. b. m., o godz. 2 po poł. z kaplicy Przem. Pańskiego, pl. Bernardyński na cmentarz Farny. Msza św. żałobna w poniedziałek, o godz. 9-tej w kościele Serca Jezusowego na Jeźcach.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż, matka i rodzeństwo.

Poznań, ul. Szamarzewskiego 21, Zakopane.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

dg 1757

Zakład Pogrzebowy St. Jaśkiewicz. Poznań, Klasztorna 14.

W drugą bolesną rocznicę śmierci ukochanego, nigdy niezapomnianego brata i szwagra, ś. p.

ks. dziekana Jana Wisniewskiego

odprawia się

msze św.

w dniu 16. 10. r. b. w kościele św. Marcina o godzinie 9 i w Łubowie, w kościele parafjalnym dnia 18 b. m. o godzinie 8.

zg 20 137

Siostry i szwagrowie.

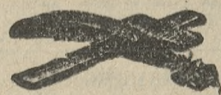
Za spokój dusz zmarłych członków **Towarzystwa Uczestników Powstania Wlkp. 1918/19 im. Ig. Paderewskiego Poznań-Dziel. III Zamek**, odbędzie się z okazji 10-lecia Towarzystwa

nabożeństwo żałobne

w sobotę, 14 bm., o godz. 9 rano w kościele św. Marcina, na które zaprasza

zg 20 139/40

Zarząd.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarł dnia 12 października 1933 r. opatrzone kilkakrotnie Sakramentami św. przeżywszy lat 77, nasz ukochany ojciec, ś. p.

Piotr Przybecki

Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła parafjalnego w Oborzyskach odbędzie się w niedzielę, dnia 15 b. m. o godz. 4 po poł. Pogrzeb zaś nazajutrz o godz. 9.30 o czym donosi

w smutku pogrążona
rodzina.

ng 5913

Oborzyska, Poznań, Czachorowo, Leszno, Kraków, Sejarewo, Bielany.

Potrzebny młodszy
drogerzysta dipl.

dobry fachowiec - dekorator. Znajomość języka niem. konieczna. Zgłoszenia z odpisami świadectw uprasza się nadsyłać do eksped. Kurjera Poznańsk. pod ng 5907

BOLESŁAW ZIETKIEWICZ
POZNAŃ-NOWA 8 TEL. 35-65
SPECJALNY MAGAZYN
WYPRAW KUCHENNYCH
POLECA W WIELKIM WYBORZE
NIERDZEWNE NOŻE
KUCHARSKIE-RZĘZNICZE
Cenne pistole
przemysłowe „Kredyt”
dg 1628

W trzecią rocznicę śmierci, ś. p.
Kazimierza Wawrzynieckiego
odbędzie się w sobotę, 14. 10. br. o godzinie 9-tej w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu

msza św. żałobna

Przyjaciółom i Znajomym Drogiego Zmarłego donosi

zg 20 136

rodzina.

KUPCA

z wyższym wykształceniem handlowym i kilkoletnią praktyką kupiecką poszukuje poważne przedsiębiorstwo na stałe stanowisko. Oferty z życiorysem i referencjami do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 41,60

ZABUDOWANIE FABRYCZNE

w Lesznie, maszynowe domy mieszkalne, obszerne, jasne i suche, ubikacje fabryczne, do tego lokomobila, która wytwarza światło i ogrzewanie. Objekt nadaje się na każde przedsiębiorstwo, natychmiast z powodu wyjazdu zagranicę za 65 000 zł korzystnie n. sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański ng 5910.

Kafle do pieców

szmelcowe i szamotowe w różnych kolorach, kamionkowe płyty posadzkowe, oraz glazurowane płyty ściennie posiada stale na składzie **GUSTAW GLAETZNER** Poznań 3, ul. Jasna nr. 19 Tel. 65-80 — 63-28 Składowica: Kraszewskiego 10. Pz 5 000-40.118

Maszyny

krawiecka Singera w najlepszym utrzymaniu 85 zł sprzedam Szmarzewskiego 32/4. Zdz 75 805

GAZ
ale dobroczynny wydziela przez lata suchy i trwały inhalator kieszonkowy

M. A. M.
ulatwia oddech, czysty drogi oddechowe, orzeźwia, otwiera, chroni od kataru i t. p. — Potrzebny każdemu zawsze i wszędzie. — Do nabycia w aptekach i drogerjach. Dg 1614

Sukno granat.

plaszczowe tani sprzedam. Wały Królowej Jadwigi 1, miesz. 12. Zdz 75 792

Uchwała. W postępowaniu upadłościowym kupca Jana Sowińskiego 2. N 2/25 wyznacza się termin na dzień 4 listopada 1933 r. o godzinie 10 do wysłuchania ogółu wierzycieli względem zastanowienia postępowania, dla braku masy wystarczającej dla pokrycia kosztów postępowania upadłościowego. Ostrów, dnia 3 października 1933 Sąd Grodzki. ng 5638

Uchwała. W sprawie odroczenia wypłat nad majątkiem f-my „Balta” właśc. Brzeski i Ska, zarządza się po myśli art. 39 rozp. Prez. Rzeczy z dnia 6. 3. 1928 otwarcie postępowania układowego z dniem 7 października 1933 r. Poznań, dnia 7 października 1933 r. Sąd Grodzki. ng 5636

W rejestrze spółdzielni Liczba 159 wpisano dnia 17 sierpnia 1933 przy spółdzielni: Konsum Pracowników Kolejowych, Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością Poznań, ze uchwałą walnego zebrania z dnia 14 marca 1933 zmieniono statut w § 2 p. c. przez skreślenie słów: „prowadzić operacje wkładowo oszczędnościowe”. Poznań, dnia 9 października 1933. Sąd Grodzki. ng 5637

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

1. SPRZEDAŻE

Sprzedam
tokarnie 2% metra długa w bardzo dobrym stanie. Zduniska-Wola ul. J. Piłsudskiego 54. ng 5822

Meble najtaniej A. Baranowski
Poznań, Pogórza 13. Pg 4795-23,59

Paczki
jak domowe po 10 groszy poleca Piekarnia-Cukiernia „Polanka”, Marszałka Pocha 49 narożnik Kanalowej

Warsztat siodlarski
z mieszkaniem przy głównej ulicy z powodu starości do wydzierżawienia od zaraz. A. Szwałski Srebrna Mostowa 5. Zdz 75 738/4

Szafa
kuchenna, 2 story z obramowaniem tania. Kwiatowa 13. m. 5. Zdz 75 854/5

Bernardyn
(suczka), czujny bystry, słiczny okaz, duża rasa, siedemnastomiesięczny zaraz sprzedam. Oferty Oredownik dg 75 823

Kilka
plaszczy zimowych modele z Wystawy Rzemieślniczej po cenie niższej kosztów własnych na sprzedaż. F. Banas, Plac Wolności 2. Zdz 73 161

Okulary „Opto - Orlicki”
Poznań, św. Marcin 77 przy pl. św. Krzyszka. Nowy zakład. Nowe ceny. Zdz 75 869

Motor sześciokony
najlepszym porządku
okazyjnie sprzedam. Nowak Poznań Kramarska 15, przy Szarym Rynku. Zdz 75 856

Browning
sprzedam. Górczyńska 27, m. 9, od godz. 4. Zdz 75 971

Sprzedam
salonik, kanapę, fotel, piękne lustro. Zgłoszenia skład kolonialny, św. Marcin 76. Zdz 75 966

Meble najkorzystniej kupisz
u Andrzeja, Poznań, ulica Wrocławska 4. Zdz 1 656

Najszybciej
losy pierwszej klasy nabyć można tylko w kolekturze Kedziory Sieroca 5/6 narożnik Nowej Dużej wygranych po 10 000: 5 000: 3 000: 2 000 zł. Zdz 68 537

Gramofony — najtaniej
Płyty Odeon 3,50 F. Balon, Woźna 12. Zdz 74 992

Sypialnie
gabinet, jadalnie najkorzystniej Dąbrowskiego 79 Bocheński Zdz 73 753

Kartofle
2 zł centnar dostarcza w dom. — Maj. Przybroda, p. Rokietnica, Zdz 74 548

Skład
blawatów, tow. krótkich, prowadzący 12 lat, centrum odstąpi. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 75 083

Gabinet
orzechowy jadalne nowoczesna okazyjnie Zakład stolarski, Grobla 6.

Skład
spożywczy zaprowadzony mieszkanie magiel z powodu wyjazdu sprzedam Polna 11. Zdz 75 938

2 piece
żelazne, kafflowy szafa leżanka komoda i szyniarka 5-7. Grottera 2 mieszkanie 4. Zdz 75 937

Fiat 501
okazyjnie w dobrym stanie Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 933

Restauracja
centrum Poznania najruchliwsza ulica zbiór 200 zł dziennie dzierżawa 200 zł mies pełnym wyznaczeniem cena z towaram, urządzeniem 7 500 Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 273

Wilk
dobry stróż składu lub mieszka- kła. Oferty Kurjer Poznański Zdz 76 109

Jak zwykle tylko Wroniecka 24
kupuje się najtaniej Hurtownia Porcelany. Zdz 76 1156

Skład
rzeźniczy, urządzeniem sprzedam tania. Piekary 10. 3. Zdz 76 023

Motocykle
Matchless oraz Kaleigh po cenach wyjątkowo niskich. Dogodne warunki. Moto-Sport, dawn. Koszycyński, Wielka 12, m. 8. Pg 4821-32,17

Frendzle
taśmy, pasy gurtu chwasty meblowe i dekoracyjne poleca po cenach fabrycznych fabryka pasmanterii „Pasamon” skład fabryczny. Poznań, św. Marcin 8. Pg 4803-38,1

Pianola
(pianino mechaniczne) tania B. Sommerfeld 27 Grudnia 15 ng 5 517

Meble najtaniej u Bakosia
ul. Wenecjańska 1
Most Chwałiszewski przy Krzyżu. Zdz 73 679

Piece
kuchenski kafflowe przenośne poleca tania. Milich, Dolna Wilda 21. Zdz 73 696

Pianina Bettinga
znanej niezrównanej jakości. Ratajczaka 28. Zdz 73 929

Uwaga!
kupie kilka używanych kompletnych sypialek jadalni pokoi meblowych, lampy kryształowe, wszelkiego rodzaju i place najwyższe ceny. Polski Dom Komisowy, Woźna 44. Zdz 75 024

Lampe
kwarcowa sprzedam prąd stały. Podgórze 10 m 18. Zdz 75 717

Dobry
restauracje oddam z powodu niedomagania na zdrowiu. Zgłoszenia A. Maciejewski, Stary Rynek 16/17. Zdz 75 710

Plac
budowl przeszło morga przy Poznaniu (stacja kol. na miejscu) sprzedam. Zgłoszenia przyjmują A. Maciejewski, Stary Rynek 16/17. Zdz 75 711

Koń
i wóz. Chwałiszewo 13. Zdz 75 709

Skład kolonialny
pokój kuchnia z meblami Adres Kurjer Poznański Zdz 75 701

Zakład
fryzjerski. Oferty Kurjer Poznański Zdz 76 009

Podwozie
6 cylindrowe Mathis okazyjnie. „Autopark”, Pocha 37. Zdz 75 776

Magazyn mebli
Józef Baranowski
Wrocławska 19
Ceny najniższe. Pg 4798-33,97

Sprzedam
radio 7 lampk oraz aparat do ładowania (Selbstlader) bandonium elektryczny ogrzewacz — bardzo tania. Deblec, sw. Szczepana 2, mieszkanie 9. Zdz 75 788

Skład
poblizu Starego Rynku warsztatem i śniadalnica od gospodarza. Zgłoszenia Rybaki 29 miesz. 6. Zdz 75 790

Regały
do aktów, patentowe biurko, krzesła, duży stół — hujałnogę, sędak, żelazne piece. Koponickiej 5, m. 1. Zdz 75 801

Piekarnia - cukiernia
pełnym biegu polaczona mała kawiarnia, interes gotówkowy korzystnie sprzedam Piotrowski — Szmarzewskiego 1. Zdz 75 721

Reklamówkę
Fiat 501 sprzedam lub zamienie na limuzynę. Sobieralski Opalenica. Zdz 75 722

Fortepian
Schweighofera, koncertowy, maszynę szycia sprzedam. Solacz, Podlaska 25. Zdz 73 837

Kolonjalke
Dobry sprzedam. Adres Kurjer Poznański Zdz 76 123

kolonjalke
przy głównej ulicy dla poważnego reflektanta na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznań Zdz 75 695

Meble po cenie kryzysowej
Antoni Szczaniecki, fabryka mebli, Piaszkowa 3, magazyn Tama Garbarska 3. Zdz 76 093

Meble
stylowe na zamówienie urządzenie składowe wykonuje szybko, tania Zakład stolarski Grobla 6 Zdz 76 105

Gospodarstwo rolne
50 km. od Poznania. 152 morgi, maszynowe budynki, rodzaj reszotki, nadliczbowy inwentarz żywy i martwy, ziemia pszenno-żytnia korzystnie sprzedamy. — Osiecki i Pfizner, Poznań, Grobla 25 a. Informacyjnie udzielimy odwrotnie bezpłatnie. Zdz 75 754

Nadzwyczajna okazja
Kilka parcel różnych wielkości okolicznościowo sprzedamy. — Osiecki i Pfizner, Grobla 25 a. Zdz 75 756

Restauracje
dobrze prosperująca, dom I, piętrowy nadający się na każdy interes, miasto powiatowe, fabryczne, koncesja zapewniona zaraz korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 75 759

Samochód
po gruntownym remoncie otwart. 6 cylindrowy za 1 800. Zgłoszenia Kurjer Pozn Zdz 75 760

Pianino
tania sprzedam. Górna Wilda 76, miesz. 5. Zdz 75 761

Jadalnia
solidna szafa tania. Stolarnia, Bukowska 9. Zdz 75 926

Wierusza
Kowalskiego Rabuś kop. 80x110. Wojciecha 14. Lijtkowski. Zdz 75 925

Parcele
bardzo korzystnie, Dąbrowskiego Bukowska, Grodziska, wybór. — „Osadopol”. Rzeczypospolitej 9. Zdz 75 909

Skład
kolonialny, towar, magiel zaraz sprzedam. Adres Kurjer Pozn. Zdz 75 908

4 1/2
morgi, Wielka Staroleka 3 800. — Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 904

Zakład fryzjerski
sprzedam w dobrym punkcie tania. Zgłoszenia Guhr, Ostrów Poznański. ng 5 870

Koń
4 lata, 165 z powodu wyjazdu tania. Kaź Jarochozowskiego 8 a. Zdz 75 881

Pianino
pierwszorzędne, zagraniczne tania. Wedzikowski, Piekary 11. Zdz 75 879

Losy
najszybciej tylko kolekturze Władysława Billerta, św. Marcin 19. Zdz 75 876

Dwutysięcemorgowy
majątek najlepszej kultury cztery Marki bonitacji (Poznańskie) sprzedam 560 000 wpłaty 250 000. Gruszczyński, Poznań, Pocztowa 30. Zdz 75 848

Warsztat
kowlarski z narzędziami, nadający się na slusarnię sprzedam. — Łakowa 5. Zdz 75 846

Wózek
dziecięcy głęboki w dobrym stanie. Stary Rynek 46/7 II. pr., m. 5. Zdz 75 839/900

Rzeźnictwo
urządzeniem, mieszkaniem korzystnie B. Wojciechowski — Sroda, Króka. ng 5911/12

Filje
piekarska sprzedam z całkowitem urządzeniem, 3 pokojowym mieszkaniem kuchnia, nadające się na każdy interes, cena 1 300. Poznańska 24. Zdz 76 014

Samochód
limuzyna Whippet przejechanych 25 tysięcy km, w zupełnie dobrym stanie sprzedam. J. Skibiński, ul. Wrocławska 9, tel. 1581. ng 5906

Maszyny
do pisania tania. St. Rynek 89, Gomoliński. Zdz 75 985

Dobermany brązowe
pies i suczka sprzedaw w dobre ręce J. Skibiński, ul. Wrocławska 9, tel. 1581. rg 3807

Pile taśmowa
prawie nowa (80-ka) sprzedam. Górczyńska 14, parter. Zdz 71 714

Sprzedam
dom, interesem 3 1/2 morgi roli — wieś kościelna, cena 5 500. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. ng 5908

Dom
II piętrowy składem kolonialnym hurtem mleka podwórzem, wozami samochodem, przy wpłacie 30 000 sprzedam lub wydzierżawie. Kruk, Poznań, Przemysłowa 40. Zdz 76 061

Kolonjalke
tania obszernym mieszkaniem. — Adres Kurjer Poznański Zdz 75 987

Sypialnie
debową sprzedam. Wały Jana III 12, mieszkanie 6. Zdz 76 049

5. KUPNA
Powszechny Atlas
geograficzny (duży) Romera kupie. Zgłoszenia z najniższą ceną do Kurjera Poznańskiego pod Zdz 72 889

Papier
stary skupuje F-a M Kubicki, ul. Estkowskiego, telefon 5696. Zdz 73 657

Kupię
większą ilość maku niebieskiego. Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 703

Kupię
ca metrów siatki drucianej na ogrodzenie kur drobiu. Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 781

Sportkę
mała bez budki. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 75 840

Resztówkę
60 do 80 morg w pobliżu Poznania poszukuje się celem kupna. Oferty Kurjer Poznański Zdz 74 916

Kupię
w Poznaniu kamienice dobrej pewnej dochodowości do 110 000, wpłacie 80 000 gotówka. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 75 889

Kupię
maszynę do wierzienia dzur. — Dolna Wilda 35. Zdz 76 018

Singera
maszynę szwską słupekową kupię. Zgłoszenia cena do Kurjera Poznańskiego r 3707

Bilard
francuski kupię. Oferty Kurjer Poznański fka Języcze Zdz 76 034

4 koła
do Forda lub Chevroleta sprychowe albo tarcowe kupię. Oferty „Globus”, Leszno, Whip. ng 5 909

6. KAMIENICE
Dom
Rynek Śródecki dochód 3 700 — cena 26 500 Administrator Dutkiewicz, Chwałiszewo 70. Zdz 75 810

Kamienica
niedaleko Starego Rynku 30 000 dochodu tania sprzedamy. Osiecki i Pfizner, Grobla 25 a. Zdz 75 755

Nową willę piętrową
Jeżyce
dwumieszkaniową do tego morga z dnia 10 000 wpłaty 8 000 sprzedam. Strabel, Pamiatkowa 15. Zdz 75 938

Dom
nowy, dochód 2 400 sprzedam 14 500 wpłaty 10 000. Gruszczyński, Pocztowa 30. Zdz 75 849

Kamienice
III. piętrowo Poznań dochód 11 tys. sprzedam za 68 000 w tem 13 000, 4 1/2% pożyczki amortyzacyjnej. Oferty do Kurjera Pozn. Zdz 75 932

Kamienica
centrum Poznania 9 000 dochód okazyjnie sprzedamy. Osiecki i Pfizner, Grobla 25 a. Zdz 75 761

7. PIENIADZ
Za pożyczanie
kwoty pieniężnej dam pokój duży, ładny. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 74 936

25 000
poszukuje na I hipotekę kamienicy bez długu. Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 691

Wspólniczkę
intelig. do składu delikatesów zaprowadzonego, 3 pokoje z gotówką 2 500 szukam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 75 752

Pożyczki
1 000 zł na pierwszą hipotekę poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 76 016

10 000 zł
na pierwszą hipotekę nowowbudowanego domu w śródmieściu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 76 078

Mleczarnię
sprzedam lub przyjmie wspólnika 1 500 zł albo kierowniczkę z kaucją 500 zł. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 76 065

Pożyczki
kilka tysięcy dla powiększenia zakładu mechanicznego poszukuje. Gwarancja zapewniona. — Oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 76 030

200
dobry zysk, zastaw pewna egzystencja poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 76 057

8. DO WYNAJĘCIA
2 pokoje
kuchnia, łazienka Górczyńska 7. Zdz 74 708

Pięciopokojowe
Matejki 5 (od Grunwaldzkiej) III piętrowo. Wskaże m. 14. Zdz 72 814

Czteropokojowe
komfortowe mieszkanie balkon hol bez podatku. Solacz Śląska 11. Pg 4 991-57,74

6 pokojowe
mieszkanie słoneczne na I piętrze Kraszewskiego 19 od zaraz do wynajęcia. Zgłoszenia, Braunig mieszkanie 9. Zdz 74 598

2 pokoje
kuchnia, światło elektryczne, wynajem od gospodarza zaraz do wynajęcia. Krauthofera 7 b, m. 4. Zdz 75 574

Sześciopokojowe
komfortowe I piętrowo. Chelmońskiego 1 portier. Pg 4 994-57,81

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkanie wskaże Domus, Plac Wolności 14a. Informacje bezpłatne. Zdz 75 217

Komfortowe
6 pokojowe mieszkanie z kuchnią, łazienką pokojem dla służącej, przynależnościami III p. Matejki 61, Adm. Nowakowski, Reja 4, III. Zdz 75 732

Komfortowe
5 pokojowe mieszkanie z kuchnią, łazienką pokojem dla służącej i przynależnościami parter. Matejki 61 Adm. Nowakowski, Reja 4, III. Zdz 75 733

Dwupokojowe
parterowe, bezdziejnym Grunwaldzka 5 stróż. Zdz 75 720

3 pokojowe
z komfortem od 1 stycznia lub wcześniej malej rodzinie do wynajęcia Ostroroga 27 m. 1. Zdz 75 719

3 pokojowe
frontowe przynależnościami — Wierzbiciec stalemu płatnikowi wynajmie właściciel. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 803

Jednopokojowe
15, dwunokojowe 35, trzypokojowe 55 miesięcznie wskaże Seida, Młyńska 4, m. 2. Zdz 75 875

Wynajme
2 pokoje na biuro przy 27 Grudnia. Oferty Kurjer Poznański Zdz 75 738

3
pokojowe mieszkanie przy ulicy Warszawskiej do wynajęcia w nowym domu z ogródkiem. Adres wskaże Kurjer Pozn. Zdz 75 747

Czteropokojowe
Wiśniowa właśc. Kreta 22 — 6. Zdz 75 765

5
pokoi słonecznych, komfortowych garaż, ogród. Aleja Wielkopolska 43. Zdz 75 827

2 pokoje
frontowe św. Marcin na biura zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 75 822

Dwa
pokoje z urządzeniem kuchni i łazienki wynajme przy ul. Grodzkiej tylko pewnemu płatnikowi. Adres Kurjer Poznański Zdz 75 898

Mieszkanie
5 pokojowe, bardzo korzystnie 4 piętrowo. Grottera wydzierżawie. Telefon 34-44. Zdz 75 897

Pokoju
kuchni od gospodarza poszukuje.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 75 702

2 pokojowego
lazienka szuka oficer lotnik
wprost od gospodarza przy ulicy
Dąbrowskiego lub w najbliższej
okolicy. Oferty Kurjer Poznański
zdg 75 680

Szukam
mieszkania 2-3 pokoje z kuchnią
wprost od gospodarza. Czyszczy
zgóry. Okolica ul. Półwiejska.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdg 75 797

Szukam
2 pokoj kuchnia względnie 1 po-
koju wprost od gospodarza.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 75 726

Poszukuję
2 pokoje i kuchnia lub 1 pokój
wprost od gospodarza. Oferty Ku-
rjera Poznańskiego zdg 75 727

Mieszkania
dwa-trzy pokojowego poszukuje
małżeństwo samotne. Oferty Ku-
rjera Poznański zdg 75 742

Pokoju
kuchnia od gospodarza śródmie-
ście. Jezycze poszukuje 2 lata zg-
rzy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty
Kurjer Poznański zdg 75 922

3 pokojowe
komfortowe poszukuje od gospodarza.
Czyszczy zgóry. Oferty Kur-
jer Pozn. zdg 75 878

Centrum
cesteropokojowe, komfortowe, o-
grzewaniem centralnym wodnym
potrzebne. Oferty Kurjer Poznański
zdg 76 020

Poszukuję
mieszkania 5 pokojowego jasnego
wprost od gospodarza zaraz
lub od 1. 1. 34 poważny lokator.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
Stary Rynek rg 3805

10. ZAMIANA MIESZKANIA

2 pokojowe
kuchnia elektr. w śródmieściu
zamianie na takie same wzgl, na
jeden duży kuchnia, okolica ob-
ojetna. Zgłoszenia Wały Jana
III 10 m. 14. zdg 75 539

Zamienię
4 ubikacje centrum, dogodne na
warsztat interes pokój kuchnia.
Adres Kurjer Pozn. zdg 75 912

11. POKOJE UMEBL.

Na
wspólny pokój ładny przy parku
Wilsona przyjmie kulturalna
solidna pani. Adres Kurjer
Poznański zdg 75 793

Kraśzewskiego
11. mieszkanie 17, pokój z wygo-
dami. zdg 75 512

Komfortowy
Kwiatowa 6. m. 3. zdg 75 405

Pokój
dla jednej lub dwóch panienek.
Matejki 53 m. 9 zdg 74 863

Małżeństwu
Matejki 38. II. lewo zdg 74 895

Pokój
dwa osobowy, elegancki, słoneczny
centrum, dobre utrzymanie.
Telefon 34-25. zdg 74 769

Dwuosobowy
Polna 13 - 19 zdg 75 270

Pokoje
najchętniej studentkom. Mary-
narska 3 I. od ogrodu. zdg 75 714

Dwuosobowy
centralne, elektryczność. Wy-
spińskiego 12. m. 7. zdg 75 718

Panom
Konopnickiej 15 I. zdg 75 708

Frontowy
noblisy utrzymaniem - bez -
Mostowa 33 m. 5 zdg 75 704

Osobne
wejście - inteligentnym, drugi
skromny. Sapieżyński 3. III.
lewo. zdg 75 837

Frontowe
dwa - trzyosobowy utrzyma-
niem 27 Grudnia 4 - 4.
zdg 75 693

2-3
umeblowane pokoje lub częścio-
wo używaniem kuchni dla pań.
panów centrum. Adres Kurjer
Poznański zdg 75 777

Pokój
wynajmie elektryczność lazienka.
Ratajczaka 27. m. 5. zdg 75 785

Niekrepujący
jedno - dwuosobowy. Kanałowa 7
mieszkanie 8. zdg 75 786

Inteligentnym
tanie. Wielkie Garbary 4 - 8.
zdg 75 690

Niekrepujący
jedno - dwuosobowy zaraz.
Stroma 24. mieszkanie 6, przy
dworcu autobusowym zdg 75 686

Pokój
utrzymaniem - bez. Kraśzew-
skiego 12. m. 5. zdg 75 697

Klatki
wygodami Polna 5. m. 7.
zdg 75 725

Panne
wspólny. Wielka 9. m. 8.
zdg 75 839

Jeden
lub dwuosobowy 1 listopada. Ra-
tajczaka 10. m. 5. zdg 75 834

Pokój
Wały Jagiełły 18. m. 1.
zdg 75 232

Próżny
Staszica 18. parter. 1 zdg 75 751

Ciepły
niedrogo. Chelmońskiego 2. m.
4. zdg 75 753

Umeblowany
słoneczny 1-2 osobowy utrzyma-
niem. Rzeczypospolitej 9. m. 4.
I. pietro. zdg 75 767

Dwuosobowy
mały dobre utrzymanie. Rataj-
czaka 15. m. 3. zdg 75 820

1-2
Plac Działowy 4. m. 1. zdg 75 932

Niekrepujący
pokój, pokoik. Górna Wilda 15
- 6. zdg 75 949

Skarbowa
21. m. 3. frontowy. zdg 75 923

Dwuosobowy
elektryczność Ogrodowa 13 - 20
Silewiczowa. zdg 75 918

Pokoje
czyste frontowe. Plac Bernardy-
nyński 2 miesz. 11. zdg 75 921

Umeblowany
skromny pokój i kuchnia przy
placu Bernardyńskim. Adres Ku-
rjer Poznański zdg 75 914

Niegolewskich
10. m. 9. jedno-dwuosobowy, sł-
oneczny ewentl. utrzymaniem.
zdg 75 907

Zielona
7. 16. pokój panu. zdg 75 844

Inteligentnemu
solidnemu panu na stanowisku
dobrze umeblowany. Mickiewicza
15. m. 5. 15-18. zdg 75 397

Dwuosobowy
frontowy, dobrze umeblowany.
Wrocławska 19. 6. zdg 75 886

Frontowy
Stroma 26 - zdg 75 882

Niekrepujący
śródmieście. Kramarska 21/22.
m. 12. zdg 75 880

Frontowy
jedno ewentualnie dwuosobowy.
Plac Działowy 6. miesz. 8. zdg 75 877

Frontowy
klatka jednemu, dwóm panom
wynajmie. Wroniecka 16. II.
lewo. zdg 75 868

Pokój
Grobła 19. 8. zdg 75 852

Dwuosobowy
obok Zamku 1. 11. Sw. Marcin
39. 6. zdg 75 843

Pokój
frontowy, elektryczność. Popliń-
skich 10. miesz. 4. zdg 76 017

3
panom małżeństwu, pięcikiem.
Poznańska 27. II. Szolc. zdg 76 015

Inteligentowi
inteligentnym. Szwejcarska 26
- 6. zdg 76 001

Dwom
panom. Mickiewicza 15. m. 6.
zdg 75 994

Dwuosobowy
3 Maja 3 a. m. 12. front.
zdg 75 976

Dwuosobowy
jednosobowy. Wszystkich Świe-
tych 8. m. 8. zdg 75 975

Słoneczny
elektryczność. pianino. Szewska
20. m. 6. zdg 75 972

Pokój
frontowy panu lub bezdzietnemu
małżeństwu od 15. Wierzbicice
30. m. 7. zdg 75 970

Pokój
klatki schodowej. Szyperka 3.
m. 9. zdg 75 954

Pokój
Łakowa 10 miesz. 4 zdg 75 934

Podgórna
jedno - dwuosobowy utrzymaniem
2 a - 9. zdg 76 086

Łakowa
4 a miesz. 9. panom. zdg 76 098

Odrestaurowany
dobrem utrzymaniem centrum.
studentkom panom. Wały Ko-
ściuszki 7. m. 1. zdg 76 094

Stacja
skromnej pani. Łakowa 19
- 4. zdg 76 090

Miły
Łakowa 19 - 4. zdg 76 089

Niekrepujący
plac Działowy 10. m. 5.
zdg 76 088

Pokój
1-2 osobowy. Kraśzewskiego 3.
I. prawo. zdg 76 079

Matejki
59. mieszkanie 6. zdg 76 077

Odnajmę
gabinet, sypialnie używaniem
kuchni zaraz. Dąbrowskiego 76.
m. 17. zdg 76 088

Frontowy
wolny. Mostowa 37. m. 8.
rg 3803

Kraśzewskiego
19 - 10. zdg 76 040

Dwuosobowy
Balcerzak. Kraśzewskiego 30.
zdg 76 039

Pokój
Szamarzewskiego 38 I. lewo.
zdg 76 036

Dwu-
trzyosobowy 15tego. Plac Asny-
ka 4. m. 1. zdg 76 035

Pokój
próżny wynajmie. Małżeństwo
niewykluczone. Wrocławska 19.
m. 5. zdg 76 029

Studentom
pokój z utrzymaniem lub bez -
Focha 82. m. 2. zdg 76 024

Pokój
używaniem kuchni dla małżeń-
stwa. Grobla 27 g. mieszkanie 6.
zdg 75 945

Inteligentowi
wszelkie wygody. - Kwiatowa 3.
3. zdg 75 886

Pokój
ładny dla dwóch panienek z u-
trzymaniem lub bez przy intelli-
gentnej spokojnej rodzinie. Wały
Jagiełły 3 m. 9 zdg 74 901

Frontowy
1-2 osobowy lazienka używa-
niem kuchni. Ogrodowa 13. II.
zdg 76 113

Półwiejska
2 - 6 (utrzymaniem) pianino).
także dni. zdg 76 111

Pokój
Pocztowa 27. m. 10. zdg 76 102

Młyńska
12. I. prawo. pokój zdg 75 986

Niekrepujący
Łakowa 13. mieszkanie 5.
zdg 76 054

Podgórna
dwuosobowy panom. dostęp do
telefonu i fortepianu. Zgłoszenia
od 1-3 7-9. Adres Kurjer Pozn.
zdg 75 998

Dwuosobowy
słoneczny, czysty. Zielona 3 m.
5. zdg 76 050

Pokój
umeblowany kuchnia solidnym.
Zielona 3 m. 5. zdg 76 051

12. SZUKA POKOJU

Poszukujemy
dwuosobowego pokoju umeblo-
wanego w śródmieściu 2 studentki
Oferty z podaniem ceny Ku-
rjer Poznański zdg 75 796

Dwa
oddzielne jednosobowe elegan-
ckie pokoje poszukiwane. Oferty
Kurjer Poznański zdg 74 057

Pokoju
jednosobowego blisko Uniwersy-
tetu. Oferty cena Kurjer Pozn.
zdg 75 696

Urządnic
inteligentny solidny wynajmie
pokój od 1. 11. niekrepujący
elektryczność, śródmieście. Cena.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 775

Niekrepujący
tani pokój centrum poszukiwa-
Szczegółowe oferty Kurjer Poz-
nański zdg 75 782

Poszukujemy
pokoju umeblowanego na dwie
osoby do 35 zł. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 75 766

Pokoju
umeblowanego poszukuje dwóch
studentów. Oferty cena Kurjer
Poznański zdg 75 888

Studentka
poszukuje pokoju śródmieściu.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 851

Małżeństwo
niekrepującego, śródmieściu. -
Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 907

Próżnego
na pracownię złotniczą. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 75 906

Dwuosobowego
rodzeństwo używaniem kuchni.
niekrepującego. Oferty - cena
Kurjer Pozn. zdg 76 092

Student
poszukuje pokoju słonecznego,
czystego, niedrogo najchętniej
na Jezycach. Oferty Kurjer
Poznański zdg 76 059

Pani
niekrepującego używaniem kuc-
hni, okolica Wierzbicice. -
Oferty Kurjer Pozn. zdg 76 071

Inteligentna
panienka. Oferty cena Kurjer
Poznański zdg 76 069

Urzędniczką
lazienka. Cena Kurjer Poznań-
ski zdg 76 112

Ładnego
pokoju śródmieście Jezycze dla
urzędniczek centralne elektrycz-
ność. Oferty Kurjer Poznański
zdg 76 104

Studentka
pojedynczego pokoju - okolica
Grunwaldzkiej. od 15 Oferty -
cena Kurjer Pozn. zdg 76 052

Pokoju
centrum, klatki schodowej, tele-
fonem. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 75 892

13. LOKALE

2
ubikacje handlowe I. Plac Wol-
ności odnowione zaraz do wynaj-
mienia. Zgłoszenia telefon 77-35
zdg 74 649

Biura
centrum wynajmie gospodarz. -
Telefon 14-82. zdg 75 804

Ubikacje
przemysłowa pół-tanio odnajmie.
Adres Kurjer Poznański
zdg 75 898

Skład
przy ulicy Ogrodowej 1. Wiado-
mość Małkowska. Półwiejska 38 a
zdg 75 826

Toruń
Skład obszerny z ubikacją. ob-
szerna piwnica, centralne ogrze-
wanie, najlepsze położenie, do
wynajęcia. Kazim. Strzyżewski.
Poznań. Dąbrowskiego 3. m. 8.
zdg 75 819

Lokale
biurowe, 5 pokoi, meblam, ulica
27 Grudnia 18. m. 5. wynajmie.
zdg 75 903

Wilda - Plac
przemysłowy 1 000 m² opłotowa-
ny, światło elektryczne wydzier-
żawie lub sprzedam. Wągrowiec-
ki, Krzyżowa 3. zdg 75 896

14. DZIERŻAWY

Kawiarenkę
przy Starym Rynku wprost od
gospodarza. Oferty Rybak 29.
mieszkanie 6. zdg 75 791

Stajnie
i warsztat do wynajęcia zaraz.
Poznańska 44 stróżka. zdg 74 853

Piekarnia
w pełnym biegu, małym mi-
asteczku, blisko Poznania zaraz do
wydzierżawienia. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 75 412

Skład
z przytęblem pokojem nadaje się
na każde przedsiębiorstwo. po-
łożenie dobre od 1. 84. Proch.
Inowrocław. Kilińskiego 5.
zdg 74 680

Lokal
na skład z mieszkaniem dwa po-
koje kuchnia reżynikowi wynaj-
mie. Stan. Solacz. Podolska 2.
zdg 76 122

Piekarnia (patent)
dobrze zaprowadzona, głównaj
ulicy korzystnie wydzierżawie
zaraz. Ogórkiewicz. Strzelno.
zdg 76 044

Poszukuje
dzierżawy lub kupna piekarni ze
składem. Okolica obojetna. -
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdg 76 064

16. OSOBISTE

Kto
pilnemu biednemu studentowi do-
pomocze do kontynuowania stu-
djów. Oferty Kurjer Poznański
zdg 75 798

21. ZGUBY

Polowczyka
brązowego na Dąbrowskiego
przychwyciono. Wskaże Kurjer
Poznański zdg 75 835

Zgubiłem
książeczke wojskowa nazwisko
Stanisław Domin i 40 zł. Focha
- Adama Jeskiego. Proszę o
oddanie za wysokim wynagro-
dzeniem Focha 101 m. 10.
zdg 75 716

22. ROZMAITE

Akuszerek
Kleinwächterowa Poznań centrum
ulica Romana Szymańskiego
go 2 pierwsze piętro lewo drugi
dom od placu Świętokrzyskiego
zdg 72 959/60/61

Futra
wykonuje elegancko
Marjan Pławiński
Plac Nowomiejski 6a.
Pg 4803-56.478

Dla Panów
Koszule wierz-
chnie sportowe,
frakowe z zefi-
ru, marquiset-
ty, jedw. pope-
liny. Koszule no-
cne, dzienne i ro-
bocze. Trykoty,
skarpetki, kra-
watkę poleca po
cenach najniż-
szych Fabryka
Bielizny Dom
Płócień J. Schu-
bert. Wrocław
ska 3. Pierwszo-
rzędni. Dział
miarowy. Zamó-
wienia wykonuje
w 3 godzinach.
Pg 4791-33.36

Ciała
swedzenie oraz wszelkiego rodza-
ju wyrzuty skórne usuwa krem
Lain-Age (z kognikiem). Ideal-
ny nieszkodliwy kosmetyk usu-
wający wady naskórka. ng 4513

Obiady
treściwe na masle wydaje. Nie-
golewskich 10. m. 9. zdg 75 906

Kwiaciarnia
Wodna 7. poleca najtaniej kosze
kwiaciemowe. zdg 75 853

Chiromantka
przepowiada przyszłość. prze-
szłość. Grobla 4. m. 2.
zdg 76 010

Futra
różne skórkę, kozuchy, skopiaki,
serdaki, kurtki futrzane tania. -
Hankiewicza Kramarska 1.
zdg 76 008

Prośba
kto okaże się wspaniałomyślnym
ofiarując odzież rodziźnie bez żad-
nych środków. Oferty Kurjer
Poznański zdg 75 955

Kto
udzieli prywatnie lekcji tańca
studentowi za wynagrodzeniem.
Adres wskaże Kurjer Pozn.
zdg 76 048

Po lekarzu
gabinet lekarski z instrumentami
akuserynymi, diatermia, lampą
kwarcową, multostatem do wy-
dzierżawienia lub sprzedania. -
Ewentualnie do wydzierżawienia
1-3 pokoi na praktykę, dzielnicą
dobra w Poznaniu. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 76 070

Futra
pierzwszorzędna praca, modele pa-
ryskie wykonuje ze swego i po-
wierzzonego towaru. Mohler -
Poznań. Wielka 12. m. 7.
rg 3798

Wykonuje
wszelka garderobe damska tania
kuśnierstwo. Marcina 2. m. 7.
zdg 76 047

Kto
wypożyczy zaraz 50 krzesel? -
Gwarna 19 - 4. Pg 5 016-37.99

Wróży
słynna chiromantka z Warszawy
bawiąca przejazdem. - Piekary
20/21 - 5. zdg 76 108

Przyjmie
na wychowanie za własne dziecko
lub dożywocie samotna osoba. -
Jednorazowe wynagrodzenie. -
Oferty Kurjer d 1756.

23. OŻENKI

Kawaler
inteligentny, wykształcony, lat 33,
office rezerwy, posiadający
170 000 zł majątku, pragnie się
ożenić. Panny, wykształcone do
lat 30, posiadające 30 000 zł w go-
tówce, lub które od rodziców
przejmują większą kamienicę,
młyn, majątek ziemski zechcą się
z pełnym zaufaniem zgłosić Ku-
rjer Poznański pod zdg 74 458.
Dyskrecja zapewniona, pośredni-
ct

Ogrodnik kawaler z kilkoletnią praktyką poszukuje posady jako samodzielny lub pomocnik od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 760

TEATRY

Poznań, czwartek, 12. 10. TEATR POLSKI: Dziś - "Wesele" Wyspiańskiego. Gościnne występy mistrza Ludwika Solskiego. TEATR WIELKI (Opera) Dziś - nieczynny. Piątek, 13. 10.: "Boccacio" z Jadwigą Fontanówną. Sobota, 14. 10. ostatni gościnny występ Wandy Wermińskiej w operze "Tosca". Niedziela, 15. 10. godz. 8: "Carmen", w roli tytułowej Janina Hupertowa. TEATR WIELKI = KONCERTY SYMFONICZNE: Dziś w czwartek, pierwszy koncert symfoniczny. Dyrygent Zygmunt Łatożewski. Solistka Eugenia Umińska, skrzypce. TEATR NOWY: Dziś "Kocham Cię i będziesz moja" występ Antoniego Fertnera. Piątek, 13. 10. "Kocham Cię i będziesz moja." występ Antoniego Fertnera. Niedziela, 15. 10. o godzinie 3:30: "Ten stary wariat" po cenach zniżonych z występem Antoniego Fertnera. TEATR NOWOŚCI: (Operetka) ul. M. Focha 4. telefon 70-83. Dziś "No, No, Nanette", operetka w 3 aktach V. Joumans'a. Występy: Skalskiej, Kraszewskiej i Tokarskiego.

Dlaczego używam PUDRU TOKALON na Piance Kremowej

W znakomitym paryskim Pudrze Tokalon najczystsza Pianka Kremowa jest zbita na pianę lekką jak piórko i zmieszana z najcenniejszym przesianym pudrem.

Bydgoszcz, piątek, 13. 10. TEATR MIEJSKI: "Mysz kościelna". Sobota, 14. 10. "Jimby", premjera. KINA APOLLO i METROPOLIS NASZE KINA PROGRAMY NAJTANSZE NAJLEPSZE nr 5 418/3 KINA Poznań, czwartek, 12. 10. APOLLO: "King Kong". CORSO: "Dzikuska" oraz "Miłość w pełnym galopie". COLOSSEUM: "Głos Pustyni". METROPOLIS: King Kong. ORZEL: "Sobowót". ODEON: "Niebieski Motyl". PROMIEN: "Niewolnica Szeika" i "Na Ognistym Smoku". RENAISSANCE: "Pod fałszywą flagą". ROXY: "Obraz Majestatu". SPINKS: "Kobiety bez przyszłości". SLONCE: "Kawalkada". ECZA-Lazarz: "Arsen Lupin". ECZA - Włada: "10% dla mnie". WILSONA: "Kongres Tańczy".

Bydgoszcz, piątek, 13. 10. ADRIA: "Noc w Kairze" z Ramonem Novarro. APOLLO: "Miłość na rozkaz", "Aniolowie pokoju" i "Wesoły bar". BAŁTYK: "Pat i Patachon, jako ludożercy". KRISTAL: "Zdobycie cię muszę" z Janem Kiepurą w roli głównej. MARYSIENKA: "Człowiek-małpa" oraz "Trzej przyjaciele". EWJA: "Kobieto, nie grzesz" i polski film "Szyb L. 23". SLONCE: "Błękitny walc" i "Klub Pickwicka". WOJSKOWE: "Spowiedź przed szturmem" w nadprogramie Harry Lloyd.

Prania lub posługi od południa, szuka czyści, polecona. Kowalska, 27. Grudnia 2, m. 8 u Marciniak zdg 74 664. Z Legii Cudzoziemskiej młodzieniec lat 26, władający językiem polskim, francuskim i niemieckim był biuralistą, szuka jakiegokolwiek zajęcia, Łaskawe oferty uprasza Kurjer Poznański zdg 75 197. Starsza poważna samotna, pierwszorządna siła techniczno-handlowo-reprezentacyjna i administracyjna poszukuje zatrudnienia Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 74 837. Kucharka dobra, poszukuje posady w lepszym domu od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 012. Dziewczyna z dobrymi poleceniami poszukuje posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 525. Inteligentna osoba, lat średnich skromnych wymagań, muzykalna, znająca język niemiecki, prowadzenie kuchni, przyjęcie posade zarządzania domu, wychowawczyń do towarzyszywa lub podobna zaraz, ewent. później. Oferty Kurjer Poznański zdg 74 702. Gospodyni z 10-letnią praktyką w majątku oraz półroczną nauką u pierwszorzędnego kucharza szuka posady od 1. 11. lub 15. 11. rb. Poznań Szamarzewskiego 47, m. 8, zdg 75 712. Poszukuję pracy za utrzymanie Oferty Kurjer Poznański zdg 75 707. Pielęgniarka z kilkoletnią praktyką poszukuje posady do niemowlęcia A. Matysiakówna Wolkowa pow. Koscian. zdg 75 699. Pokojowa z ondulacją szuka posady Oferty Kurjer Poznański zdg 75 698. Dziewczyna uczciwa, pracowita z gotowaniem poszukuje posady od 15. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 75 705. Uczciwa dziewczyna poszukuje posady lub posługi Oferty Kurjer Poznański zdg 75 790. Przyjmie posade do wszystkiego samodzielnie sumienna, solidna, świadectwa bardzo dobre. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 692. Starsza gospośnia wiejska poszukuje posady do księdza lub lepszego domu. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 085. Dziewczyna przychodnia poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 814.

Dziewczyna średnia kuchnia, szycie, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 013. Dla poleconej dziewczyny z prowincji lat 18, poszukuje posady do wszystkiego za skromnym wynagrodzeniem. Adres wskazać Kurjer Pozn. zdg 76 006. Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 992. Dziewczyna poszukuje posady na cały dzień jako przychodnia od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 981. Dziewczyna uczciwa, umiejąca gotować poszukuje posady do wszelkiej pracy od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 990. Dziewczyna wiejska poszukuje posady z dobrem gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 968. Posługi poszukuje od zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 958. Rysownik (instruktor stolarski) projektodawca nowoczesnych wnetrz mieszkań, urządzeń skladowych poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 674. W naukę zegarmistrzostwa wstapie. Oferty z warunkami Kurjer Poznański zdg 76 046. Służąca poszukuje posady do dzieci lub do wszelkich prac od 15-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 032. Poszukuję posady 15. 10 lub 1. 11 do bezdzietnego państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 031. Dziewczyna młodszą z dobrym gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 107. Samodzielną gospodyni-kucharką szuka posady 15 lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 103. Koło Mieszczanek uprasza p. Pracodawców bezpłatne zgłoszenie wszelkiego rodzaju posady. Zamkowa 4b, m. 5. zdg 75 936. Wiejska dziewczyna, silna zdrowa i uczciwa poszukuje pracy do biur sprzątanin lub do prania. Oferty proszę Kurjer Poznański zdg 76 082. Posady do wszystkiego poszukuje młodszą. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 764.

Ekspedjentka która ma kilka lat praktyki w branży rzeźniczej poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego zdg 76 067. Dziewczyna z dobrem gotowaniem poszukuje posady od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 959. Samodzielną kucharką szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 060. Młody człowiek znajdujący się w krytycznym położeniu przyjmie posade woznego lub portjera ewentualnie za kaucją do 800 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 76 099. Szukam posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 097. Posługaczka z gotowaniem szuka posługi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 675. Maszynistka z znajomością wszelkich manipulacji biurowych szuka posady Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 75 676. Buchalter - handlowiec znający również księzkowość rolniczą, poszukuje posady ewentualnie za wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 845. Dziewczyna szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 807. Poszukuję posługi od zaraz lub piętnastego. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 724. Chłopak poszukuje posady posyłek białej, skład. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 730. Maszynistka szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 781. Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 734. Poszukuję posady jako uczennica do składu cukierniczego. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 737. Dziewczyna do wszelkich prac domowych z gotowaniem szuka posady od 15. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 739. Posługaczka poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 743. Służąca samodzielną gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 748. Posługaczka dobrze polecona szuka posługi z prawem przed lub po południu. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 841. Uczciwa dziewczyna z gotowaniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 75 831. Młynarz 30 lat, z paroletnią praktyką, dobruim poleceniami, poszukuje posady od 15. 10. lub 1. 11. Łaskawe zgłoszenia Józef Kawecki, Września, Szosa Poznańska nr. 17, zdg 75 740. Posługi całodziennie, najchętniej na Wildzie poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 762. Początkująca biurowa lub księzkowa szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 763. Uczciwa panienka, kaucja bankowa 300 zł szuka posady do składu piekarskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 828. Starsza wdowa ze wsi szuka posady za małym wynagrodzeniem lub posługą. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 821. Dziewczyna czysta, uczciwa, chętna, pracowita z dłuższymi świadectwami poszukuje posady od 15 października. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdg 75 859.

Fryzjerka potrzebna Libleta 12, zdg 76 063. Kasjerka - bufetowa do kawiarni potrzebna z kaucją. Oferty do "Par", pod 41,61. Pg 5018-41,61. Poszukuję kontyngentu gorzelniczego na bieżącą kampanię przy wysokim odsetkowaniu gotówka zgóry. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. zdg 75 890. Książkowa - kasjerka na majątek ziemski potrzebna znajomość księzkowości Wielkopolskiej Lbzy Rolniczej i kilkunastoletnia praktyka konieczna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 75 398. Poszukujemy młodszego pomocnika do ekspedycji i podróży. Gwarancja pożądana. Zgłoszenia pisemne z odpisanymi świadectwami Bracia Wielocho hurt kolonialny Grodzisk zdg 1 738. Fryzjer damsko-męski potrzebny. Rakowski, Gdynia Portowa 4, zdg 5 900. Krawieczyzna uczennice bezpłatna lecz zarabne Dąbrowskiego 26 podwórzu mieszkanie 9 zdg 75 706. Uczeń z ukończoną szkołą handlową do składu żelaza i mat, budowlanych na prowincji potrzebny od 1. 11. 33. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 75 699. Fryzjerka dzielna posada stała pensja. Sniadeckich 4, zdg 75 685. Potrzebna służąca samodzielną, świadectwa Miła 10, zdg 75 677. Dziewczyna młoda bezwzględnie uczciwa kochająca dzieci skromnych wymagań potrzebna. Włada 10, m. 6, zdg 75 679. Dziewczyna gotowaniem Dutkiewicz, Ohwaliszewo 70, zdg 75 811. Krawcowe pierwszorządne potrzebne "Femina" Fredry, zdg 75 814. Uczennica na jeden rok potrzebna, Salon Młod. Fredry 3, zdg 75 815. Służąca do wszystkiego, dobrem gotowaniem, pracowita, czysta potrzebna. Femina, Fredry 3, zdg 75 813. Służąca przychodnia, młodszą do wszystkiego potrzebna od 15. Zgłoszenia Wielka 22, m. 8, do godz. 7, zdg 75 729. Szofer potrzebny może być początkujący z wypożyczeniem 400 zł. Kraszewskiego 18, Miklas, zdg 75 745. Fryzjerka dobra. Piekary 22, zdg 75 833. Robotnikowi dam stała prace za wypożyczeniem 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 911. Uczeń z ukończoną szkołą handlową potrzebny od zaraz. Olesław Kwiatkowski, Poznań, Gwarna 8 Artykuły męskie, zdg 75 833/4. Fryzjerka na stałe potrzebna Poznańska 31 zdg 76 095.

Fryzjerka potrzebna Libleta 12, zdg 76 063. Kasjerka - bufetowa do kawiarni potrzebna z kaucją. Oferty do "Par", pod 41,61. Pg 5018-41,61. Poszukuję kontyngentu gorzelniczego na bieżącą kampanię przy wysokim odsetkowaniu gotówka zgóry. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. zdg 75 890. Książkowa - kasjerka na majątek ziemski potrzebna znajomość księzkowości Wielkopolskiej Lbzy Rolniczej i kilkunastoletnia praktyka konieczna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 75 398. Poszukujemy młodszego pomocnika do ekspedycji i podróży. Gwarancja pożądana. Zgłoszenia pisemne z odpisanymi świadectwami Bracia Wielocho hurt kolonialny Grodzisk zdg 1 738. Fryzjer damsko-męski potrzebny. Rakowski, Gdynia Portowa 4, zdg 5 900. Krawieczyzna uczennice bezpłatna lecz zarabne Dąbrowskiego 26 podwórzu mieszkanie 9 zdg 75 706. Uczeń z ukończoną szkołą handlową do składu żelaza i mat, budowlanych na prowincji potrzebny od 1. 11. 33. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 75 699. Fryzjerka dzielna posada stała pensja. Sniadeckich 4, zdg 75 685. Potrzebna służąca samodzielną, świadectwa Miła 10, zdg 75 677. Dziewczyna młoda bezwzględnie uczciwa kochająca dzieci skromnych wymagań potrzebna. Włada 10, m. 6, zdg 75 679. Dziewczyna gotowaniem Dutkiewicz, Ohwaliszewo 70, zdg 75 811. Krawcowe pierwszorządne potrzebne "Femina" Fredry, zdg 75 814. Uczennica na jeden rok potrzebna, Salon Młod. Fredry 3, zdg 75 815. Służąca do wszystkiego, dobrem gotowaniem, pracowita, czysta potrzebna. Femina, Fredry 3, zdg 75 813. Służąca przychodnia, młodszą do wszystkiego potrzebna od 15. Zgłoszenia Wielka 22, m. 8, do godz. 7, zdg 75 729. Szofer potrzebny może być początkujący z wypożyczeniem 400 zł. Kraszewskiego 18, Miklas, zdg 75 745. Fryzjerka dobra. Piekary 22, zdg 75 833. Robotnikowi dam stała prace za wypożyczeniem 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 911. Uczeń z ukończoną szkołą handlową potrzebny od zaraz. Olesław Kwiatkowski, Poznań, Gwarna 8 Artykuły męskie, zdg 75 833/4. Fryzjerka na stałe potrzebna Poznańska 31 zdg 76 095.

Dziewczyna poszukuje posady do dzieci lub do wszelkich prac od 15-go. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 032. Poszukuję posady 15. 10 lub 1. 11 do bezdzietnego państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 031. Dziewczyna młodszą z dobrym gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 107. Samodzielną gospodyni-kucharką szuka posady 15 lub 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 76 103. Koło Mieszczanek uprasza p. Pracodawców bezpłatne zgłoszenie wszelkiego rodzaju posady. Zamkowa 4b, m. 5. zdg 75 936. Wiejska dziewczyna, silna zdrowa i uczciwa poszukuje pracy do biur sprzątanin lub do prania. Oferty proszę Kurjer Poznański zdg 76 082. Posady do wszystkiego poszukuje młodszą. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 764.

28. WOLNE MIEJSCA Dziewczyna przychodnia zaraz Grunwaldzka 3, zdg 76 055. Uczeń - uczennica kaucja potrzebna restauracji. Adres Kurjer Poznański zdg 76 056.

Gorzelany kawaler skromnych wymagań, mocarę przeprowadzić remont, potrzebny zaraz na sezon wjazdowy. Zgłoszenia osobiste i pisemne Dąbrówka Kościelna, Powiat Obornicki, poczta Głęboczek Pradziński. Uczeń piekarski potrzebny Młyńska 2, zdg 75 910. Ekspedjentka samodzielną dam stała posada za pożyczkę 500 zł gwarantowaną. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 893. Samodzielną ekspedientką, kaucja 200 zł potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 894. Służąca potrzebna. Skarbowska 20, m. 8, zdg 75 887. Ondulator (ka) dzielni potrzebny zaraz. Paprzycki, Fryzjer, Krotoszyńska, Zdunowska 34. Panna do ręcznego szywania pończoch potrzebna. Szkolna 9, m. 4, zdg 75 895.

Marja Bogda, Nora Ney, Adam Brodzisz, Witold Conti, Eugenjusz Bodo. w wielkim polskim filmie egzotycznym p. t. "Głos Pustyni". Pg 5 012-41,67.

Fryzjer damsko-męski potrzebny. Rakowski, Gdynia Portowa 4, zdg 5 900. Krawieczyzna uczennice bezpłatna lecz zarabne Dąbrowskiego 26 podwórzu mieszkanie 9 zdg 75 706. Uczeń z ukończoną szkołą handlową do składu żelaza i mat, budowlanych na prowincji potrzebny od 1. 11. 33. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 75 699. Fryzjerka dzielna posada stała pensja. Sniadeckich 4, zdg 75 685. Potrzebna służąca samodzielną, świadectwa Miła 10, zdg 75 677. Dziewczyna młoda bezwzględnie uczciwa kochająca dzieci skromnych wymagań potrzebna. Włada 10, m. 6, zdg 75 679. Dziewczyna gotowaniem Dutkiewicz, Ohwaliszewo 70, zdg 75 811. Krawcowe pierwszorządne potrzebne "Femina" Fredry, zdg 75 814. Uczennica na jeden rok potrzebna, Salon Młod. Fredry 3, zdg 75 815. Służąca do wszystkiego, dobrem gotowaniem, pracowita, czysta potrzebna. Femina, Fredry 3, zdg 75 813. Służąca przychodnia, młodszą do wszystkiego potrzebna od 15. Zgłoszenia Wielka 22, m. 8, do godz. 7, zdg 75 729. Szofer potrzebny może być początkujący z wypożyczeniem 400 zł. Kraszewskiego 18, Miklas, zdg 75 745. Fryzjerka dobra. Piekary 22, zdg 75 833. Robotnikowi dam stała prace za wypożyczeniem 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 911. Uczeń z ukończoną szkołą handlową potrzebny od zaraz. Olesław Kwiatkowski, Poznań, Gwarna 8 Artykuły męskie, zdg 75 833/4. Fryzjerka na stałe potrzebna Poznańska 31 zdg 76 095.

Młodsza posługaczka praniem, potrzebna. Sw. Marcin 59 - 4, zdg 75 911. Panie z dłuższymi włosami koloru ciemnego, krótkimi falistymi jako modelki. Zgłoszenia 27 Grudnia 20/12, zdg 75 905. Fortancerkki mogą się zgłosić od zaraz. Reet, ul. Wrocławska 29/30, zdg 76 011. Kucharka 2 dziewczyny zaraz. Grochowska Łąki 4, restauracja, zdg 75 900. Służąca do wszystkiego, Półwiejska 5, Kozin, zdg 75 914. Uczennica zamłownianiem do fryzjerstwa może się zgłosić. Oferty Kurjer Pozn. zdg 75 973. Ekspedjentka do składu rzeźniczego potrzebna Stanisław Górski, Wroniecka 13, rg 3908. Posługaczka godziny ranne potrzebna. Bukowska 7, m. 9, zdg 76 093. Uczennica fryzjerska z prowincji utrzymaniem potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 948. Dziewczyna od piętnastego, Wskazę Kurjer Poznański zdg 75 939. Przedstawicielstwo Ogólnokrajowa chłopsko-robotnicza instytucja kredytowo-zapomogowa powierzy przedstawicielstwo swoje osobom inteligentnym sprężystym i bezwzględnie sumiennym i uczciwym Stała praca, warunków korzystnych. Zgłoszenia z podaniem życiorysu i referencji kierować pod adresem: "Wiano", Wydział Propagandy i Aktywacji, Poznań ul. Siemkiewicza 3, Pg 5 014-41,23. Bezpлатne Pośrednictwo poszukuje kuchmistrzynie bony pokojowej. Koło Mieszczanek Zamkowa 4b, 5, zdg 75 935. Koło Mieszczanek udziela gwarnaczych, bezpłatnych nauk gotowania, krawieczyzny. Zamkowa 4b, 5, zdg 75 935. Monter - radjotechnik dobry fachowiec potrzebny na stałe posade. Zgłoszenia z odpisem świadectw "Emka", wł. Marian Włodarczak Zakłady Radjotechniczne, Poznań ul. Wrocławska nr. 80. Pg 4 986-41,9.

Fryzjerka potrzebna Libleta 12, zdg 76 063. Kasjerka - bufetowa do kawiarni potrzebna z kaucją. Oferty do "Par", pod 41,61. Pg 5018-41,61. Poszukuję kontyngentu gorzelniczego na bieżącą kampanię przy wysokim odsetkowaniu gotówka zgóry. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Pozn. zdg 75 890. Książkowa - kasjerka na majątek ziemski potrzebna znajomość księzkowości Wielkopolskiej Lbzy Rolniczej i kilkunastoletnia praktyka konieczna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 75 398. Poszukujemy młodszego pomocnika do ekspedycji i podróży. Gwarancja pożądana. Zgłoszenia pisemne z odpisanymi świadectwami Bracia Wielocho hurt kolonialny Grodzisk zdg 1 738. Fryzjer damsko-męski potrzebny. Rakowski, Gdynia Portowa 4, zdg 5 900. Krawieczyzna uczennice bezpłatna lecz zarabne Dąbrowskiego 26 podwórzu mieszkanie 9 zdg 75 706. Uczeń z ukończoną szkołą handlową do składu żelaza i mat, budowlanych na prowincji potrzebny od 1. 11. 33. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 75 699. Fryzjerka dzielna posada stała pensja. Sniadeckich 4, zdg 75 685. Potrzebna służąca samodzielną, świadectwa Miła 10, zdg 75 677. Dziewczyna młoda bezwzględnie uczciwa kochająca dzieci skromnych wymagań potrzebna. Włada 10, m. 6, zdg 75 679. Dziewczyna gotowaniem Dutkiewicz, Ohwaliszewo 70, zdg 75 811. Krawcowe pierwszorządne potrzebne "Femina" Fredry, zdg 75 814. Uczennica na jeden rok potrzebna, Salon Młod. Fredry 3, zdg 75 815. Służąca do wszystkiego, dobrem gotowaniem, pracowita, czysta potrzebna. Femina, Fredry 3, zdg 75 813. Służąca przychodnia, młodszą do wszystkiego potrzebna od 15. Zgłoszenia Wielka 22, m. 8, do godz. 7, zdg 75 729. Szofer potrzebny może być początkujący z wypożyczeniem 400 zł. Kraszewskiego 18, Miklas, zdg 75 745. Fryzjerka dobra. Piekary 22, zdg 75 833. Robotnikowi dam stała prace za wypożyczeniem 300 zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 75 911. Uczeń z ukończoną szkołą handlową potrzebny od zaraz. Olesław Kwiatkowski, Poznań, Gwarna 8 Artykuły męskie, zdg 75 833/4. Fryzjerka na stałe potrzebna Poznańska 31 zdg 76 095.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Przedpłata na miesiąc październik 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50, w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania. W wydaniach wielkociątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filia Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.

Humor zagraniczny. — Jakto, Zosiętko, twój ojciec jest milionerem? Jesteś jedynaczką i jeszcze wąpisz o mojej miłości? (Le Rire - Paryż). S. F.